

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

extrase din acest document de excepțională importanță — în paginile 2—3

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

La ora la care revista intră în rotativă, au început lucrările Marii Adunări Naționale, în a treia sesiune a celei de a IX-a legislaturi, lucrări despre care vom relata în numărul nostru viitor

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în zilele de 1 și 2 aprilie s-au desfășurat lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

La dezbaterile în plen au luat cuvîntul tovarășii Ion Rađu, Ilie Matei, Gheorghe Stoica, Ion Bogdan Băluță, Iosif Szasz, Constantin Zanfir, Marin Enache, Florea Gruia, Dumitru Constantin, Niculina Moraru, Mircea Drăgulin și Gheorghe Oprea.

De asemenea în cadrul celor cinci comisii au luat cuvîntul 106 tovarășii. Atît în plen, cit și în comisii au fost examinate problemele înscrise pe ordinea de zi a plenarei, de o deosebită însemnătate pentru activitatea partidului și statului nostru, pentru ridicarea muncii la un nivel calitativ superior în toate domeniile, pentru îndeplinirea integrală a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială în 1986, pentru realizarea exemplară a obiectivelor actualului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al P.C.R.

Relevînd succesele dobîndite în 1985, în întregul cincinal precedent, vorbitorii au analizat cu exigență, în spirit critic și autocritic, realizările obținute, modul cum se acționează pentru îndeplinirea, încă din primele luni, a planului pe acest an, pentru mobilizarea tuturor forțelor umane și materiale, pentru folosirea eficientă și deplină a potențialului de care dispune economia noastră, evidențiînd, în același timp, o serie de neîmpliniri, de neajunsuri și stări negative, cauzele care le-au determinat, măsurile ce se impun pentru lichidarea acestora.

Subliniînd că lucrările plenarei au loc în perioada premergătoare unui eveniment de mare însemnătate și cu profunde semnificații în viața țării — împlinirea a șase decenii și jumătate de glorioasă existență a Partidului Comunist Român —, participanții la dezbateri au adus un fierbinte și înălțător omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, dirz revoluționar, patriot inflăcărat, care, din cei mai tineri ani ai vieții, și-a legat numele de toate marile momente și bătălii ale partidului, și-a consacrat întreaga activitate luptei împotriva exploatații și asupririi, pentru libertate și dreptate socială, pentru împlinirea nobilelor idealuri de pace, progres și bunăstare ale poporului nostru, pentru făurirea noului destin al României.

Plenara a relevat rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în perfecționarea organizării și conducerii tuturor domeniilor vieții economico-sociale, fundamentarea și îndeplinirea marilor obiective ale dezvoltării României, în edificarea cu succes a socialismului și comunismului pe pămîntul patriei.

Participanții la dezbateri au subliniat, totodată, aportul important al tovarășei Elena Ceaușescu la stabilirea și transpunerea în viață a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, la avîntul neîntrerupt al cercetării științifice și aplicarea largă în producție a rezultatelor acesteia, la înflorirea continuă a învățămîntului și culturii românești, la progresul patriei noastre.

În mod unanim, vorbitorii au dat o înaltă apreciere contribuției inestimabile a tovarășului Nicolae Ceaușescu la soluționarea constructivă a problemelor complexe ce confruntă omenirea, la instaurarea unui climat de pace, securitate, colaborare și înțelegere internațională, la făurirea unei lumi fără arme și fără războaie, ceea ce a făcut ca numele României și al președintelui său să se bucure pe toate meridianele globului de o profundă stimă, prețuire și admirație.

Comitetul Central a aprobat, în unanimitate, documentele supuse dezbaterii și a adoptat în legătură cu acestea o hotărîre care se va da publicității.

În încheierea lucrărilor plenarei, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, a rostit o amplă și importantă cuvîntare, urmărită cu deosebită atenție, cu deplină satisfacție și unanimă aprobare, fiind subliniată, în repetate rînduri, cu vii și îndelungi aplauze.

Într-o atmosferă de puternică însuflețire și unitate, de fermă angajare revoluționară, participanții au dat expresie voinței nestrămutate a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii, de a acționa, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor plenarei, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pentru înflorirea continuă a patriei și ridicarea ei pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres.

Plenara Comitetului Central

Un document de mare însemnătate,

deschizător de noi și fertile orizonturi

pentru creația eroică a poporului

la început de nou cincinal

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Bilanțul activității economico-sociale în anul 1985 a evidențiat, încă o dată, remarcabilele realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

În condițiile grele ale crizei economice mondiale și ale unor contradicții și lipsuri în activitatea noastră, în cincinalul trecut producția industrială a crescut cu 21,6 la sută, producția agricolă cu 10 la sută, venitul național cu peste 24 la sută, iar veniturile reale ale oamenilor muncii cu 8 la sută. S-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul și cultura — factori de importanță hotărîtoare pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului în patria noastră.

Toate acestea reflectă justetea politicii Partidului Comunist Român, care își îndeplinește cu succes rolul de centru vital al întregii societăți, de forță politică conducătoare a națiunii noastre pe calea edificării noii orînduirii sociale, a socialismului și comunismului în România.

În cincinalul 1986—1990 va trebui să străbatem o nouă etapă — se poate spune, hotărîtoare — în îndeplinirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Trebuie să îndeplinim obiectivul stabilit privind trecerea de la starea de față în curs de dezvoltare, la o etapă superioară, de țară socialistă mediu dezvoltată. Trebuie să pornim de la necesitatea dezvoltării intensive a industriei, agriculturii, a celorlalte sectoare, punînd în centrul activității îndeplinirea noii revoluții tehnico-științifice, ceea ce presupune — așa cum se subliniază în hotărîrile Congresului al XIII-lea — că țara noastră trebuie să se angajeze cu toate forțele sale pe calea transformărilor revoluționare, științifice, și să se situeze la nivelul celor mai bune cuceriri ale științei și tehnicii din toate domeniile.

În actualul cincinal avem de realizat un volum de investiții de peste 1 200 miliarde lei. Sînt necesare măsuri hotărîte, încă din acest an, pentru îndeplinirea în întregime a programului de investiții; dar, în același timp, este necesar să se acționeze pentru o creștere mai puternică a eficienței investițiilor. Avem în vedere o reducere a volumului general al investițiilor prevăzute în planul cincinal, pe baza reducerii consumurilor materiale și a creșterii productivității muncii. În general va trebui ca cea mai mare parte a investițiilor s-o îndrumăm spre modernizarea mașinilor și utilajelor. Mă refer îndeosebi la acea parte a investițiilor care este destinată industriei, pentru că o parte însemnată a acestora este îndreptată spre dezvoltarea energetică, spre îndeplinirea programului nuclear, pe care trebuie să îl realizăm în cele mai bune condiții și cu minimum de cheltuieli. O atenție deosebită trebuie să acordăm folosirii mai bune, complete, a capacităților de producție, precum și punerii la timp în producție a noilor investiții.

Și în acest cincinal punem un accent deosebit pe dezvoltarea bazei energetice și de materii prime. Aceasta cere să se acționeze cu toată hotărîrea pentru realizarea programelor de dezvoltare, în domeniul minier și energetic, pentru buna funcțio-

nare a centralelor electrice, de toate categoriile, pentru îndeplinirea neabătută a programelor de dezvoltare a activității miniere, a bazei de materii prime, de punere în valoare a resurselor de care dispunem, chiar dacă unele au un conținut mai redus de substanțe utile.

În mod corespunzător, celelalte sectoare producătoare de materiale de diferite feluri, — mă refer îndeosebi la chimie, petrochimie și metalurgie, precum și la materialele de construcții — trebuie să acționeze pentru realizarea în cele mai bune condiții a programelor pe care le au privind asigurarea și producerea de noi materiale, mai ieftine, mai eficiente, care să ne ajute în asigurarea unei baze corespunzătoare a întregii noastre activități.

Pornind de la aceasta, doresc să subliniez în mod deosebit necesitatea de a se acționa cu toată hotărîrea în vederea încadrării în normele de consum, pentru reducerea în continuare a consumurilor energetice și de materii prime, pentru perfecționarea tehnologiilor și elaborarea, pe această bază, de noi norme de consum, mai reduse. Se impune, de asemenea, să acționăm mai ferm în direcția recuperării surselor de energie și de materii prime și materiale, de piese și subsansamble. După cum vă este cunoscut, pe această cale trebuie să asigurăm acoperirea într-o proporție însemnată — în unele sectoare, de peste 50 la sută — a necesarului de materii prime și materiale.

Este necesar să trecem la organizarea pe baze mai bune, științifice, a producției și a muncii, aplicînd ferm legile și hotărîrile de organizare și normare a muncii în toate sectoarele.

În prima parte a acestui an, Comitetul Politic Executiv a adoptat o serie de măsuri, și, pe această bază, s-a desfășurat și continuă să se desfășoare o activitate intensă pentru o mai bună organizare a muncii, a normării, începînd cu perfecționarea tehnologiilor, a organizării fluxului de producție. Am realizat în această direcție, pe fiecare ramură, proiectele pentru cîteva întreprinderi, iar în unele sectoare, pentru întreaga ramură. Cu acest prilej, au reușit posibilitățile mari pe care le avem în economie de perfecționare a tehnologiilor, de organizare a fluxului de producție, de introducere a unor noi mașini și utilaje mai productive, care duc la creșterea, în unele sectoare, cu 10—15—20 la sută a producției, la o reducere a consumurilor energetice și materiale, la creșterea puternică a productivității muncii — ceea ce va da posibilitatea unei îmbunătățiri radicale a prevederilor planului cincinal.

În agricultură, spre exemplu — mă refer la agricultura de stat —, pe baza normelor pe care le-am stabilit, a organizării ce se va realiza în următoarele luni, urmează să reducem personalul din agricultura de stat cu 40 la sută. Inclusiv, într-o serie de întreprinderi de care am vorbit, în condițiile creșterii producției peste plan, sînt prevăzute reduceri cu 15—20 la sută a personalului existent, iar în unele și mai mult. Este normal să fie așa, pentru că, dacă vorbim de o organizare științifică a producției și a muncii, dacă vorbim de automatizare, de mecanizare, de robotizare, aceasta trebuie să presupună și o schimbare radicală a situației din

întreprinderi, a felului de muncă, dar, în mod corespunzător, trebuie să conducă la o reducere substanțială a forței de muncă. Nu este posibil să mecanizăm, să automatizăm, să introducem calculatoare, microprocesoare, roboți, — cum s-a spus aici — și să rămînem cu același număr de oameni.

Pe această bază, am cerut tuturor comitetelor județene să formeze comisii pentru a acționa în vederea organizării activității din toate întreprinderile, astfel încît să încheiem, pe țară, pînă la 15 aprilie, toate problemele de organizare, spre a putea trece, din luna mai, la aplicarea lor. Prima etapă a acestor programe este 1986 și prevedem ca, practic, în 1988, să încheiem în linii generale toate etapele programului de modernizare, de organizare științifică a întreprinderilor, cu tot ceea ce decurge de aici.

Este evident — și doresc să subliniez încă o dată — că în toate aceste programe de modernizare și organizare rolul hotărîtor îl au noile tehnologii, realizarea de noi mașini și utilaje de înaltă productivitate. Se poate ca unii tovarăși să pună întrebarea: dar ce se va întîmpla cu un număr așa de mare de oameni, care vor fi reduși? Nu există nici un fel de problemă de a asigura, în conformitate cu programele de dezvoltare, condiții de muncă pentru toți. Și acum avem sectoare unde nu reușim să asigurăm forța de muncă necesară!

Este evident — și doresc să subliniez acest lucru ca să fie bine înțeles — că nu se poate vorbi de o economie modernă, de revoluția tehnico-științifică, de dezvoltare intensivă, fără o bună organizare și normare a muncii în toate sectoarele de activitate. Aceasta constituie problema hotărîtoare!

Vom revedea, în general, sistemul de normare a personalului pe categorii, pornind de la necesitatea reducerii personalului auxiliar și neproductiv, stabilind noi indicatori, noi norme în această privință, îndrumînd activitatea oamenilor muncii spre producție, spre creația materială și științifică — pentru că numai în aceste sectoare se creează cu adevărat bogăția națională, se asigură progresul continuu al patriei.

Trebuie realmente să așezăm, în conformitate cu prevederile legii, întreaga activitate pe principiul autogestiunii. Fiecare unitate să-și aibă bugetul propriu de venituri și cheltuieli și să pornim de la necesitatea ca cea mai mare parte a cheltuielilor să și le acopere din veniturile și din activitatea proprie. Apelarea la credite să nu fie regulă, ci un mijloc de a face față cerințelor activității, pînă la asigurarea producției și încasărilor. Fiecare unitate trebuie să producă, să vîndă, să încaseze și, pe această bază, să-și asigure activitatea de producție.

Am trecut să normăm producția la 1 000 de lei fonduri fixe. A fost și pînă acum un indicator de care aproape că nu vorbea nimeni. Analizînd problema, am constatat că, din 1980 și pînă acum, producția la mia de lei fonduri fixe a scăzut. Am făcut investiții mari, dar nu am asigurat și creșterea producției pe măsura investițiilor făcute. Aceasta e valabil și în industrie, și în agricultură. Va trebui să chibzuim bine la mijloacele pe care le avem, să le punem în folosință în întregime și nu, mai după aceea să vedem dacă e nevoie să facem

al Partidului Comunist Român

investiții noi, și ce fel de investiții și ce eficiență ne aduc acestea. Voi da un exemplu din agricultură. La agricultura de stat, după ce am văzut baza materială, înșiși tovarășii din acest sector au venit cu propunerea să reducem un număr de 18 mii de tractoare, iar la sectorul S.M.A.-urilor, de 31 de mii de tractoare din cele existente, precum și alte mașini agricole. Desigur, am trecut la noi norme de folosire a tractorului, pentru că și mașinile sînt foarte scumpe și nu putem să ținem un tractor să lucreze doar o lună de zile pe an. De aceea am trecut să normăm tractorul să lucreze practic 2300—2500 de ore, deși și aceasta este puțin, deoarece, în mod normal, în perioada de vîrf, trebuie să lucreze în două schimburi. Am dat acest exemplu, pentru că nu e vorba de 100 sau 1000 de tractoare, ci e vorba, de fapt, de aproape o treime din parcul de tractoare existent, la care se adaugă și alte mașini. Este, deci, necesar să înțelegem că nu trebuie luptat ca să avem cit mai multe mașini, și să ne uităm la ele, căci nu în aceasta constă forța, ci în a le folosi cit mai eficient!

În transporturi, avem un număr mare de camioane. În cincinalul precedent, s-a înrăutățit folosirea lor, inclusiv a vagoanelor de cale ferată. Am dat noi vagoane, noi camioane, dar transporturile nu funcționează nici măcar așa cum funcționau în 1980. Noi am discutat aceste probleme și am stabilit ca organele noastre de specialitate să se apuce să rezolve, practic, acest lucru. Este necesar, deci, să înțelegem că problema normării, a folosirii fondurilor fixe este o problemă esențială pentru buna desfășurare a activității noastre viitoare. Tocmai pe această bază am avut în vedere și o reducere a volumului investițiilor cînd am vorbit de aceasta.

Pornind de aici va trebui să revedem și normele de formare a prețurilor, precum și realizarea unui control ferm al prețurilor în toate sectoarele. Avem o serie de măsuri bune în această privință. Pe ansamblu, nu stăm rău; dar, îndeosebi în industrie, nu aplicăm în mod corespunzător acest mecanism de stabilire a prețurilor. Avem produse care și-au dublat aproape prețurile, sau acestea au crescut cu 50—60 la sută, în mod cu totul nejustificat. Este adevărat că, pe ansamblu, prețurile în industrie, n-au crescut pe cincinal decît cu 2 și ceva la sută. Dar sînt unele întreprinderi care au vrut să-și rezolve problemele producției nu producînd mai mult, ci mărinđ prețurile, inclusiv la tractoare. Nu se poate admite acest lucru!

Deci se impun măsuri hotărîte în domeniul prețurilor. Vom stabili și aici norme mai clare, mai precise, pentru a pune capăt oricăror încălcări ale legilor țării. În general se impune, cred, o simplificare a sistemului general de evidență a cheltuielilor, de formare a prețurilor.

Se impun măsuri hotărîte de creștere a răspunderii materiale și financiare — atît personală, cit și colectivă — față de proprietatea socialistă. Ca să fie bine înțeles, mă refer atît la răspunderea personală a conducătorilor, cit și a consilierilor de conducere, a tuturor oamenilor muncii, a adunărilor generale. În acest sens, fondul de participare la beneficii, celelalte drepturi prevăzute prin lege trebuie, în conformitate cu prevederile pe care le

avem, să fie folosite nu numai pentru prime și avantaje în plus față de retribuție, dar să se suporte din el — atunci cînd este vorba de răspunderea colectivă — și o parte din pagubele care au fost aduse proprietății socialiste de stat sau cooperative, sau activității economico-sociale în general.

Avem în vedere ca aplicarea acordului global s-o legăm strîns de măsurile de organizare a producției și a muncii, de normarea muncii — de care am vorbit — pentru că numai pe această bază putem să aplicăm în mod corespunzător acest acord global. Avem, într-o serie de ramuri și de unități rezultate bune. Este necesar însă ca, neapărat, în următoarele cîteva luni, să generalizăm, pe baza noii legi, acordul global în toate sectoarele de activitate, să creăm posibilități ca, realtente, pe baza muncii, veniturile să crească nelimitat dar și de a aplica ferm prevederea că, de asemenea, nimeni nu poate să aibă venituri garantate fără muncă. Constituția și legile țării garantează tuturor cetățenilor țării dreptul la muncă — și partidul și statul nostru au luat toate măsurile și acționează pentru a asigura fiecărui cetățean posibilitatea de a avea asigurat locul de muncă în raport cu pregătirea și capacitatea sa. Vom acționa și în viitor cu toată hotărîrea în direcția aceasta, pentru că una din legile sociale ale societății noastre socialiste este de a asigura tuturor oamenilor condiții egale de muncă, de viață, pe principiile socialiste. Dar nu putem asigura pentru nimeni venituri fără muncă, nu putem, sub nici o formă, să asigurăm cuiva posibilitatea de a trăi prin exploatarea muncii altora! Aceste principii de bază ale societății noastre trebuie să fie bine înțelese și să acționăm cu toată fermitatea pentru a le aplica în toate domeniile!

Acționînd pentru realizarea în bune condiții a planurilor de dezvoltare economico-socială, este necesar să acordăm o atenție mai mare problemelor relațiilor economice și cooperării internaționale și, în acest cadru, să subliniem necesitatea îndeplinirii în cele mai bune condiții a exportului.

Vom participa activ la activitatea CAER-ului, la realizarea hotărîrilor privind perfecționarea și dezvoltarea cooperării și specializării în Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, în vederea soluționării în comun a o serie de probleme privind materiile prime, energetice, a unei bune folosiri a capacităților de producție. Vom participa activ la îndeplinirea Programului complex de cooperare tehnico-științifică pînă în anul 2000, fiind hotărîți să facem totul pentru realizarea obligațiilor pe care ni le-am asumat, de a participa la dezvoltarea puternică a științei și tehnicii, a tehnologiilor, la introducerea lor în producție, la modernizarea economiei țării noastre, a tuturor țărilor socialiste.

Vom dezvolta larg relațiile economice, de cooperare în producție cu toate țările socialiste. În același timp, sintem hotărîți să intensificăm schimburile economice și cooperarea cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul participării active la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale.

Și în anul 1985, activitatea internațională a partidului și statului nostru a pus pe primul plan lupta pentru dezarmare și pace. Am dezvoltat și vom dezvolta în continuare larg relațiile cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenței pașnice. Am acționat întotdeauna, și vom acționa cu toată fermitatea, pentru ca la baza relațiilor cu toate statele să stea principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pentru respectarea neabătută a dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară.

Trebuie să avem permanent în vedere că programul pe care l-am adoptat, programele sau planurile de dezvoltare pe care le are fiecare popor, într-o formă sau alta pentru următoarea perioadă, nu se pot realiza dacă nu se va trece cu hotărîre la reducerea cheltuielilor militare. Atunci cînd se cheltuiește aproape un trilion de dolari pentru înarmare și cînd datoria țărilor în curs de dezvoltare se apropie cam de aceeași sumă, nu este posibil să se asigure depășirea crizei economice, îndeplinirea unor programe vaste de dezvoltare economico-socială a statelor. De aceea, problema dezarmării, problema reducerii substanțiale a cheltuielilor militare este nemijlocit legată și de asigurarea dezvoltării economico-sociale, de întărirea independenței, a bunăstării fiecărei națiuni.

Încheiem plenara noastră într-o unanimitate deplină și cu hotărîrea fermă de a îndeplini neabătut hotărîrile Congresului al XIII-lea, Programul partidului. Este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului pe acest an, să facem totul pentru terminarea în cel mai scurt timp a însămințărilor, astfel încît pînă la 20 aprilie, să încheiem campania de însămințări de primăvară, să efectuăm în bune condiții celelalte lucrări, asigurînd în acest fel o recoltă bună în acest an!

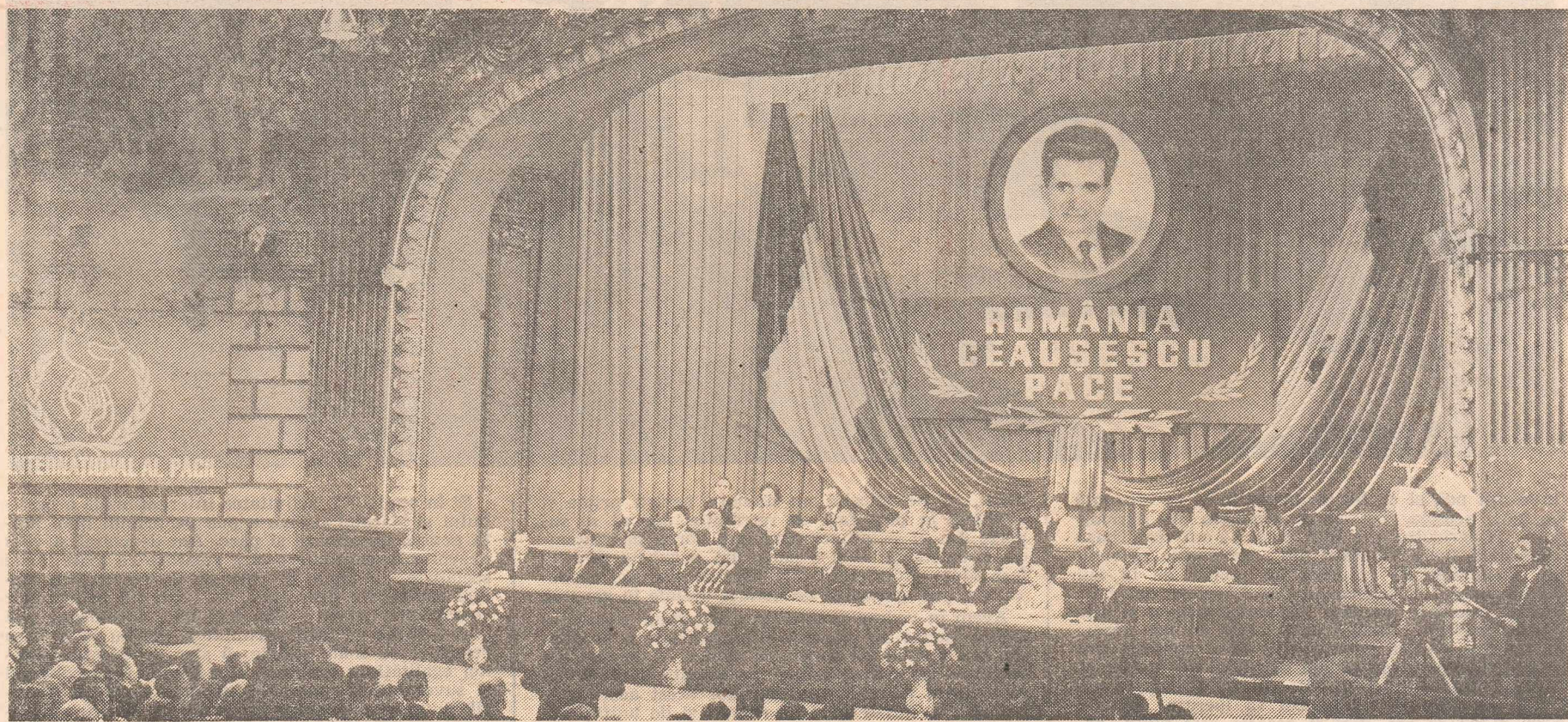
Să facem totul pentru a asigura, în acest fel, realizarea în primul an al celui de-al 8-lea cincinal, a unei producții bune, atît în industrie cit și în agricultură, punînd o bază traică îndeplinirii cu succes a noului cincinal, a obiectivului de trecere a României la un nou stadiu de dezvoltare.

Am convingerea că toate organizațiile și organele de partid, toți comuniștii își vor îndeplini în cele mai bune condiții misiunea și rolul lor de uni-re a eforturilor tuturor oamenilor muncii, ale întregului popor, în îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare a patriei noastre.

Exprim, de asemenea, deplină convingere că toți oamenii muncii, întregul popor vor acționa în deplină unitate pentru îndeplinirea obiectivelor dezvoltării economico-sociale a României, asigurînd ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, întărirea continuă a forței materiale și spirituale, a independenței și suveranității României.

Nu doar declarații și proclamații, ci acțiuni și înțelegeri concrete, pentru oprirea cursei înarmărilor

Iată ce înseamnă, iată ce trebuie să fie,
în concepția președintelui României,
Anul Internațional al Păcii

O importantă acțiune românească în favoarea păcii, în Anul Internațional al Păcii, cum a fost proclamat 1986 de către Organizația Națiunilor Unite, a constituit-o recenta plenară, ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, a Consiliului Național al F.D.U.S. În cadrul plenei, vorbitorii au dat glas dorinței de pace, de înțelegere și de colaborare a întregului popor român, voinței sale neclintite de a acționa cu fermitate pentru înlăturarea pericolului de război, pentru înlăturarea dezararmării, în primul rând a dezararmării nucleare, pentru instaurarea unui climat de destindere și de securitate, pentru o politică de largă conlucrare internațională, având la bază principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, avantajului reciproc. Plenara a dat expresie sentimentelor de profundă dragoste și recunoștință pe care întreaga noastră națiune le nutrește pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu, patriot și revoluționar înflăcărat, a cărui neobosită activitate a fost și este consacrată înlăturării idealurilor de pace, independenței și progres ale poporului român, edificării unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Participanții la plenară au adoptat în unanimitate Programul Frontului Democrației și Unității Socialiste privind acțiunile ce se vor organiza în România pentru apărarea păcii și a securității popoarelor, pentru dezarmare, în primul rând pentru dezarmarea nucleară, pentru marcarea Anului Internațional al Păcii (A.I.P.). Elaborat în spiritul hotărârilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, al orientă-

rilor și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la intensificarea luptei pentru oprirea cursei înarmărilor și pentru asigurarea unei păci trainice în lume, programul prevede că organizațiile de masă și obștești, celelalte organizații și instituții ale Frontului Democrației și Unității Socialiste vor acționa cu toată hotărârea, în cadrul Anului Internațional al Păcii, pentru mobilizarea opiniei publice în vederea curmării pericolului unei catastrofe nucleare. Pe baza programului, Frontul Democrației și Unității Socialiste, organizațiile sale componente, întregul popor român vor milita, în strânsă conlucrare cu toate forțele realiste, iubitoare de pace, cu popoarele de pretutindeni, pentru a se pune capăt politicii de înarmare și pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare, pentru încetarea tuturor experiențelor cu arma nucleară, pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune din Europa și de pe alte continente, pentru reducerea și lichidarea tuturor armamentelor nucleare și a celorlalte arme de distrugere în masă, pentru oprirea oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului, pentru încetarea manevrelor militare de orice fel. Plenara a adoptat, de asemenea, Declarația-Apel a Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România adresată partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și din Canada, de pe alte continente.

Cuvîntarea rostită la plenara Consiliului Național al F.D.U.S. de tovarășul Nicolae Ceaușescu constituie, în Anul Internațional al Păcii, o strălucită expresie a voinței de pace a României socialiste, a poporului român. Cuvîntarea cuprinde vibrante chemări ale conducătorului partidului și statului nostru adresate

tuturor statelor și popoarelor pentru înlăturarea primejdiei nucleare, pentru măsuri ferme de dezarmare, pentru apărarea viitorului pașnic al întregii umanități. „Anul Internațional al Păcii, se spune în cuvîntare, trebuie să nu rămînă un an de declarații și proclamații. Asemenea declarații, oricît ar fi de frumoase, nu vor putea schimba cursul pericolos al evenimentelor. Noi considerăm că Anul Internațional al Păcii trebuie să determine acțiuni și înțelegeri concrete, reale în direcția opririi cursei înarmărilor, a dezararmării și a asigurării păcii! Numai așa se va răspunde însemnătății acestui An, voinței popoarelor! Numai așa vom face ca, într-adevăr, acest An să marcheze un început spre dezarmare, spre încetarea confruntărilor și trecerea pe calea colaborării pașnice, spre dezarmare, spre o lume a păcii, fără nici un fel de arme! Aceste precizări sînt cu atît mai necesare, cu cît în primele trei luni ale A.I.P. au avut loc evenimente grave, care stîrnesc îngrijorare în întreaga lume: a continuat și continuă cursa înarmărilor, acumularea de noi arme nucleare și de arme clasice, care fac să crească pericolul de război; Statele Unite ale Americii au efectuat recent, în pofida aspirațiilor întregii omeniri, a opiniei publice americane, o nouă experiență atomică; au fost atacate, în cadrul manevrelor flotei a VI-a americane, unele obiective din Libia; au continuat și chiar s-au agravat unele conflicte militare, cum este cel dintre Irak și Iran; situația din Orientul Mijlociu a continuat și continuă să producă îngrijorare; în strînsă legătură cu situația politică internațională, cu intensificarea înarmărilor, a avut și are loc și înrăutățirea situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. Cuvîntarea precizează că avînd în vedere toate acestea, se impune ca o necesitate vitală intensifi-

care luptei tuturor popoarelor, a forțelor realiste de pretutindeni, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru oprirea militarizării Cosmosului, că este necesar să se întărească solidaritatea și colaborarea internațională a tuturor celor ce iubesc viața, pacea, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor la existență, la viață, la libertate, la independență și pace.

În acest sens, conducătorul partidului și al statului nostru a reafirmat poziția României privind necesitatea luării de măsuri efective, a inițierii de acțiuni concrete în scopul rezolvării urgente a unor probleme cum sînt: lichidarea conflictelor militare, încetarea experiențelor cu arma atomică, retragerea tuturor forțelor armate în granițele naționale, inclusiv a flotelor militare din apele internaționale, încetarea stării conflictuale din Orientul Mijlociu, dinamizarea și încheierea cu rezultate fructuoase, prin acorduri corespunzătoare, a conferințelor pentru pace și dezarmare, dezvoltarea colaborării și prieteniei în Balcani și realizarea în această regiune a unei zone fără arme nucleare și fără arme chimice, fără baze militare străine, înghețarea bugetelor de război și trecerea la reducerea acestora. În cuvîntare se subliniază că România a salutat și sprijină pe deplin programul propus de Uniunea Sovietică privind dezarmarea nucleară, lichidarea deplină, pînă la sfîrșitul acestui secol, a tuturor arsenalelor de arme nucleare. În același timp, este necesară trecerea la elaborarea unui program complex de dezarmare generală, în centrul căruia să se aple dezarmarea nucleară, dar care să aibă în vedere toate armele, deci inclusiv pe cele clasice, cu atît mai mult cu cît unele dintre acestea din urmă se apropie foarte mult, din punctul de vedere al forței de distrugere, de armele nucleare. Numai un

program complex, de dezarmare generală precizează cuvîntarea, va deschide calea pentru realizarea dezarmării nucleare, pentru a asigura reducerea pericolului de război, pentru întărirea încrederii, pentru a da posibilitatea fiecărei națiuni să-și concentreze forțele spre dezvoltarea independentă. Exprimînd grija și înalta răspundere pentru soarta omenirii, precum și hotărîrea fermă de a acționa neobosit pentru înlăturarea idealurilor poporului român de pace și de edificare a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Ne adresăm tuturor statelor, tuturor guvernelor și șefilor de stat, tuturor națiunilor europene și întregii lumi să ne unim forțele, să acționăm cu înalt spirit de răspundere față de popoarele noastre, față de popoarele întregii lumi, față de soarta planetei, a vieții pe planeta noastră, să facem totul pentru a asigura triumful rațiunii, triumful păcii în întreaga lume! Pe baza programului adoptat de plenara Frontului Democrației și Unității Socialiste, să desfășurăm o largă activitate în acest An, pentru a manifesta cu toată hotărîrea voința și fermitatea poporului român în lupta pentru dezarmare și pace! În spiritul Apelului pe care l-am adoptat în unanimitate, să întărim conlucrarea și colaborarea cu toate organizațiile democratice, progriste de pretutindeni! Să acționăm pentru întărirea colaborării cu toate popoarele lumii în realizarea programelor și obiectivelor Anului Internațional al Păcii! Să avem ferma convingere că popoarele dispun de forța necesară, că, acționînd unite și cu toată fermitatea, pot schimba cursul evenimentelor, pot opri cursa înarmărilor, calea spre catastrofă nucleară, spre un război mondial — și pot asigura pacea!”

ION CODRU ■

POPORUL ROMÂN

CĂTRE TOATE

POPOARELE LUMII:

SĂ APĂRĂM VIAȚA PLANETEI!

Frontul Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România adresează partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canada, de pe toate continentele, vibrantul apel de a întări colaborarea reciprocă și de a intensifica eforturile pentru ca în Anul Internațional al Păcii :

— Să punem mai presus de orice deosebiri de concepții politice, filozofice, religioase sau de altă natură, bunul comun cel mai de preț și indivizibil al umanității — Pacea !

— Să acționăm împreună pentru lichidarea rachetelor cu rază medie de acțiune din Europa și de pe alte continente, pentru eliminarea tuturor armelor nucleare și a oricăror arme de distrugere în masă, pentru realizarea unui acord general de interdicție a experiențelor cu arma nucleară, pentru oprirea militarizării spațiului cosmic !

— Să punem bazele unui proces de reducere substanțială a armamentelor clasice, a trupelor și bugetelor miliare, de lichidare a bazelor militare aflate pe teritoriile altor state, de retragere a trupelor în interiorul frontierelor naționale și de creștere a încrederii între state !

— Să milităm pentru încetarea manevrelor militare de orice fel, oriunde și în orice împrejurări, inclusiv a manevrelor maritime în apele internaționale ale mărilor și oceanelor ; apele maritime să fie străbătute numai de navele comerciale, să fie folosite numai în scopuri pașnice !

— să determinăm intensificarea acțiunilor pentru crearea în Balcani, în nordul și centrul Europei, în alte regiuni ale lumii, a unor zone fără arme nucleare și chimice !

— Să impulsăm procesul de edificare a securității și colaborării în Europa, de făurire a unei Europe unite, a păcii și conlucrării fructuoase între toate țările continentului !

— Să determinăm ca uriașele mijloace, materiale și financiare economisite prin oprirea cu un ceas mai devreme a cursei inarmărilor, prin înfăptuirea dezarmării, să fie folosite pentru lichidarea subdezvoltării, pentru progresul multilateral și prosperitatea tuturor țărilor !

— Să respingem cu hotărâre orice încercări de a se recurge la forță și la amenințarea cu folosirea forței, la presiunile de orice fel asupra guvernelor, așezând ferm relațiile dintre state pe principiiile respectului reciproc, independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne ale altor popoare, promovării pe toate căile a spiritului înțelegerii și încrederii între popoare !

— Să acționăm pentru creșterea rolului și contribuției Organizației Națiunilor Unite la asigurarea păcii, la soluționarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state, la apărarea independenței și suveranității naționale, la progresul și prosperitatea tuturor popoarelor lumii !

— Să facem să triumfe rațiunea și înțelepciunea politică, să învingă voința popoarelor de a trăi în pace, într-o lume fără arme și fără războaie !

Frontul Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România își exprimă convingerea că stă în puterea noastră, a popoarelor, a forțelor politice înaintate de pretutindeni ca, întărind conlucrarea și acționând în deplină unitate, să oprim cursul periculos al evenimentelor spre catastrofa nucleară, să asigurăm afirmarea politicii de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, să apărăm dreptul fundamental al oamenilor, al națiunilor la viață, la pace, la existență liberă, independentă și demnă, să făurim o pace traică pe planeta noastră !

din Declarația — Apel
a Frontului Democrației și Unității Socialiste
din Republica Socialistă România

ARGUMENTE DE CONȘTIINȚĂ LA PROGRAMUL DE PACE AL ȚĂRII

Generația mea a trăit ultimul război mondial în anii copilăriei, ani care ar fi trebuit să fie cei mai senini și fericiți din viață. Pentru cei de o vîrstă cu mine, războiul este o amintire dureroasă. În minte și astăzi bombardamentele din 4 și 16 aprilie 1944, groaza și panica în fața bombelor. Generația noastră are datoria să facă totul pentru a crea o lume a păcii, în care copiii și nepoții noștri să poată trăi fără griji.

Am urmărit cu deosebit interes lucrările plenarei Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, cu permanenta-i preocupare pentru destinele poporului nostru și ale întregii omeniri, a adresat un apel tuturor țărilor, tuturor guvernelor și sefilor de stat pentru înzestrarea eforturilor consacrate înlăturării dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, pentru triumful păcii și rațiunii pe pămînt. Declarația-Apel a F.D.U.S., adoptată la 28

martie, exprimă concepția profund umanistă a președintelui României, se adaugă celorlalte inițiative pornite din capitala țării noastre, continuă

Vom reuși să ne impunem dorința de pace

vasta activitate teoretică și practică în favoarea păcii desfășurată de poporul român prin glasul președintelui său, exprimă concret vocația constructivă a poporului nostru.

Dorim cu toții ca anul 1986, Anul internațional al păcii, să fie primul an de pace reală și, mai ales, primul dintr-o epocă

nesfîrșită a păcii. Nu există un efort mai mare pentru oamenii muncii din țara noastră decît acela de a fi alături de președintele țării în această nobilă luptă. Prin munca noastră de zi cu zi în uzină sau în alte locuri de muncă ne unim forțele, întregim noastră capacitate creatoare pentru edificarea socialismului în patria noastră. Munca noastră pentru ridicarea țării pe noi culmi de civilizație și progres nu se poate desfășura decît într-o viață de pace.

În anul 1992 voi iesi la pensie într-o țară dezvoltată și în același timp într-o țară a păcii, fiind convins că, prin eforturile noastre, ale tuturor, pacea va putea fi apărută. Sînt sigur că rațiunea va triumfa și că umanitatea nu va esua într-o catastrofă nucleară. Imensa majoritate a oamenilor doresc pacea și vor reuși s-o impună.

FLORIAN BRICEA ■

maistru principal la Întreprinderea de utilaj și piese de schimb București

astrelor păcii și ale dorinței de libertate.

Și scriitorii de azi din patria noastră — fără deosebire de naționalitate — sînt animați de aceeași idealuri de pace și libertate, pe care le-a exprimat cel mai plener tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Poporul nostru nu i-a uitat nici o clipă pe cei căzuți pe cîmpurile de luptă. Poporul nostru nu a uitat imensul sacrificiu de sînge pe care l-a

Pentru triumful rațiunii și al păcii

adus, în 1944, pentru libertate și neatințare. Poporul nostru nu a uitat pe cele 34 milioane de morți și 70 milioane de răniți din cel de-al doilea război mondial, în rîndul cărora se numără și mai multe sute de mii de români. Neuitînd nimic din ororile celui de-al doilea război mondial, poporul nostru înțelege cu claritate ce înseamnă cele 400 de milioane de oameni subnutriți din lumea întregă, comparativ cu faptul că din costul unei singure rachete intercontinentale cu rază medie de acțiune, a căror amplasare în Europa este în curs, pot fi nutriți anual cinci milioane de copii. Poporul nostru înțelege la justa lui valoare pericolul unui război atomic, fiindcă știe că, pentru moment, în Europa se află amplasat un număr atît de îngrijorător de arme nucleare, încît fiecarei locuitor al vechiului nostru continent îi revine o cantitate de 80 de fo-

coase nucleare, echivalente cu tot atitea tone de armament clasic.

Acesta este motivul pentru care și literatura noastră, în acord cu dorința din ce în ce mai ardentă de pace a poporului nostru, strigă din ce în ce mai puternic: „Nu uitați, nu uitați, nu uitați Hiroșima!”.

Întregul nostru popor își asumă cu toată convingerea Declarația-Apel și toate chemările de pace ale partidului și statului nostru, fiind mîndru că cel mai autorizat mesager de pace al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu luptă cu ardore revoluționară pentru cauza dezarmării mondiale, cu inițiative de pace care au trezit pe toate meridianele globului un urias răsuneț internațional. Întregul nostru popor stă cu puterea unei singure voințe alături de consecvența luptă pentru pace a primului bărbat al țării, fiind conștient că o a treia catastrofă planetară ar transforma superba noastră planetă albastră — singurul locas al genului uman în acest univers — într-un pămînt complet lipsit de oameni și de suflet.

Cuvîntarea de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în numele voinței unanime a poporului nostru, a fost o impresionantă declarație de conștiință a întregului popor român, un mesaj răscolitor adresat lumii întregi, gravind din nou în sufletele noastre magistralele cuvinte pe care le înălțăm cu mîndrie revoluționară, asemenea unui glorios stîndard al rațiunii:

„Hai să ne unim, popoare, în luptă cu mic, cu mare. Să trăim liberi sub soare. Fără arme nucleare!”

HAJDU GYÓZŐ ■

Nimeni nu poate trăi pe lumea asta fără certitudinea zilei de mîine, fără speranța zilei de mîine, nimeni nu zidește o temelie de casă fără siguranța zilei de mîine, nimeni nu zămislește un copil fără bucuria zilei de mîine, nimeni nu adoarme împăcat fără visul zilei de mîine, nimeni nu sădește o floare fără credința că mîine va înflori.

Și iată-ne ajunși la sfîrșitul acestui secol al douăzecilea, îngrijorați de perspectiva ultimilor lui paisprezece ani, amenințați atît de iresponsabil de o cursă a inarmărilor pe care omul simplu abia o bănuiește în desfășurarea ei fără precedent, în stare, aflăm acum, să distrugă, prin acumulările de arme nucleare, de cîteva zeci de ori frumusețea noastră planetă.

E greu, firește, ca omul simplu care dimineața se duce la slujba lui cuminte cu gîndul la ziua de mîine mai bună, a lui și a familiei lui, a copiilor lui, cu gîndul la bucuria întemeierii acestei zile de mîine pe o sporită bunăstare, pe certitudinea unei pînse — liniste și capabile să-i dea sentimentul că n-a trăit și n-a muncit degeaba și astfel merită să se odihnească înseninat de sănătații și ambția de a-i continua numele acelor pentru care s-a zbatut și s-a jertfit poate, și pentru neamul lui întreg și pentru țara lui, e greu spun, pentru un astfel de om să-și închipuie că în timp ce el se străduiește pentru acea zi de mîine, mereu visată mai bună și mai linistită, alți oameni, a căror viață nu poate, pînă la

urmă, să fie mai lungă decît a lui și a căror existență să fie mai apărută decît a lui, pregătesc, cu bună știință, un caliclm mondial.

E greu să înțeleagă acest lucru, e greu să accepte acest lucru și ceea ce este cel mai important astăzi, e greu să mai rămînă pasiv în fața alternativei unice: neantul !

Opinia unui alegător

Ziua de mîine

Milioane de oameni trăiesc, în lumea de azi, în umbra spectrului foamei, al celei mai crunte sărăcii, al secetei celei mai cumplite, dar trăiesc cu speranța că mîine cosmarul lor se va sfîrși și aceasta nădejde le ține trează credința în ziua de mîine.

Și totuși există oameni, există strategii politici și militari, care cu cea mai desăvîrșită liniște calculează savant progresul cursei inarmărilor și, astfel, în ultimă instanță, certitudinea finalului total ! Solidaritatea umană în fața crimei certitudinii a finalului total e singura noastră şansă, solidaritatea activă, solidaritatea vie, neostenită, neiertătoare.

Marea şansă a acestui sfîrșit de veac amenințat cu sfîrșitul e constituie conștiința activă a umanității solidare în numele păcii pe care singură ramura

de măslin nu o mai poate apăra.

Acestei conștiințe răscolite de primejdia care amenință pacea îi slujește azi, spre marea noastră mîndrie, poporul român, a căruia istorie a fost o necurmată sbatere pentru seninul zilei pașnice, pentru timpul zidirii temeliei viitorului, pentru ca acest viitor să-i aparțină, în sfîrșit, cu sentimentul că la capătul unui drum atît de frămîntat, copiii noștri se vor bucura de neodihna părinților. Pentru noi, românii, ziua de mîine are de veacuri o înfățișare nobilă, plină de speranță, ea se cuvine să fie la înălțimea unor idealuri care au fost, în vremuri vitrege apărute și ocolite cu jertfe ce nu pot, altfel, fi răscumpărate, decît prin pace și bunăstare și liniste sufletească și certitudinea viitorului.

Așa înțeleg ei vibrația Apelului lansat în aceste zile din România lumii întregi cu solutii înțelepte și omenești în stare să convingă și pe cei mai îndărătnici că pacea nu mai poate fi bunul doar al unora dintre oamenii pămîntului, pace nu poate fi decît pentru toată lumea, așa după cum războiul nu poate fi amenințator numai pentru unii ci pentru toți, la fel.

Înțelepciunea omenească a Apelului românesc imi apare, astfel, ca un simbol fericit al unei spiritualități pentru care vocația constructivă este fundamentală iar zidirea zilei de mîine nu cere altceva decît PACEA.

DINU SĂRARU ■

Partidul Comunist Român, continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare făuritor în 1893, a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior lupta de eliberare socială și națională a poporului român, schițând soluții realiste în marile probleme ale dezvoltării societății românești de după Marea Unire. Partidul Comunist Român, care a înscris în programul său din mai 1921 cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și făurirea orânduirii socialiste, a acționat cu ardore și patriotism fierbinte pentru apărarea intereselor fundamentale ale maselor populare, a organizat puternice lupte sociale împotriva claselor dominante și a subordonării intereselor economice ale țării puterilor străine, ce au culminat cu marile înfruntări de clasă din ianuarie-februarie 1933, a mobilizat poporul la ample manifestări pentru apărarea independenței, suveranității și integrității patriei.

O dată cu instalarea hitlerismului la putere în Germania are loc un proces de escaladare a fascismului și revizionismului, a actelor provocatoare și războinice fasciste, ridicând grave pericole pentru popoarele Europei, pentru unitatea statală și integritatea teritorială a României.

Primejdiei hitleriste și satelitelor săi revizioniste li se opuneau în România, de pe poziții și din motive diferite forțe social-politice foarte largi, reprezentând imensa majoritate a poporului român. Clasa muncitoare și Partidul Comunist Român, celelalte partide și organizații muncitorești au reprezentat forța cea mai dinamică și pătrunzătoare în lupta împotriva pericolului nazist și a războiului fascist, pentru apărarea hotarelor României. De la început Partidul Comunist a făcut cunoscută hotărârea sa de a se opune fascismului, declarând la 1 septembrie 1935: „Noi, comunistii simtem gata să apărăm cu arma în mână independența României dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist”, profesiunea de credință reluată și în alte documente ale sale. În plan politic și organizatoric P.C.R. și-a legat mai strins activitatea de detașamentele de bază ale clasei muncitoare, și-a întărit rindurile cu numeroși muncitori legați nemijlocit de procesul muncii industriale, și-a îmbunătățit compoziția socială și națională, și-a ridicat noi miliții de frunte.

În cadrul evantaiului organizatoric democratic și antifascist un loc apreciabil l-au avut organizațiile de masă create și conduse de Partid — Comitetul Național Antifascist, Liga Muncii, Frontul Plugarilor, Blocul Democratic, Frontul Feminin, Comitetul Român pentru Pace, Frontul Studențesc Democrat ș.a. — constituind unul dintre elementele de mare preț pe care România le-a adus la îmbogățirea patrimoniului revoluționar mondial pe tema luptei pentru realizarea unui larg front de luptă împotriva exploatații, a fascismului, pentru democrație și pace. Totodată, P.C.R. a reușit să fie prezent într-o serie de organizații ale diferitelor categorii mic-burghize: Federația C.F.R., Frontul Comun al meseriașilor, Asociația independentă a scriitorilor și artiștilor, Frontul unic al salariaților publici, Asociația generală a învățătorilor etc. Preocupările partidului comunist au fost îndreptate și spre ralierea la lupta antifascistă a partidelor național-tărănești, radical-tărănești, conservator, a altor grupări ort-partide burghize și burghezo-democratice. Important era ca toate aceste forțe — de la comunisti la cercurile burghize — să găsească calea manifestării unitare, căci numai în acest fel împotrivirea lor antifascistă putea avea sorti de izbândă. Meritul istoric al Partidului Comunist Român constă tocmai în aceea că a înțeles această necesitate imperioasă și a acționat prin toate mijloacele pentru ralierea pe o platformă comună a tuturor forțelor naționale. Crearea, în iunie 1933, a Comitetului Național Antifascist, i-a corespuns acestui

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN ÎN FRUNTEA LUPTEI ANTIFASCISTE A POPORULUI ROMÂN PENTRU APĂRAREA LIBERTĂȚII ȘI INDEPENDENȚEI PATRIEI

obiectiv major. Documentele vremii atestă că în acei ani tovarășul Nicolae Ceaușescu, ales în conducerea Comitetului Național Antifascist, a acționat pentru unirea într-un front larg al luptei forțelor revoluționare, democratice, progresiste, antifasciste, pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului român.

O contribuție de mare însemnătate la lupta întregului popor împotriva hitlerismului și revizionismului, pentru apărarea granițelor țării, a culturii și civilizației au adus zierele și revistele democratice și antifasciste, presa comunistă, socialistă și social-democrată — „Scinteia”, „Lumea nouă”, „Proletarul”, „Era nouă”, „Minerul”, „Arena”, „Reporter”, „Uj szó”, „Neue Zeitung”, „Lupta sindicală”. În momentul de față — scria comunistul Ilie Pintilie la 8 septembrie 1935 — avem un singur dușman: fascismul. El este cel mai apropiat. Împotriva lui trebuie să ne unim”. Anchetele întreprinse la începutul anului 1936, pe aceeași temă, de Tudor Teodorescu-Braniste în „Cuvântul liber”, de George Ivascu în „Manifest”, de Emanoil Socor în „Zorile”, de Ion Vineu în „Facla”, de Zaharia Stancu în „Lumea românească” ca și o serie de articole apărute în „Adevărul” și „Dimineața” au avut o mare importanță propagandistică antifascistă, căci

ție acordurile de la Băcia, București, Cluj și Tebea, ca și manifestațiile și demonstrațiile de la 21, 24 și 31 mai 1936 din București și alte orașe ale țării, la care au luat parte mii și mii de cetățeni. Ele au evidențiat mai presus de toate spiritul democratic ce caracteriza poporul român, hotărârea sa de a se opune uneltirilor hitleriste-horthyste, a frâna, prin forța unită a maselor, ascensiunea spre putere a Gărzii de fier, înscăunarea dictaturii fasciste în România.

În istoria partidului, a mișcării muncitorești și democratice din România, procesul politic de la Brașov din 27 mai — 5 iunie 1936, intentat unui grup de comunisti în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, se detașează ca un moment plin de semnificații, el contribuind la amplificarea stării de spirit antifasciste, la mobilizarea maselor largi populare la lupta pentru libertatea și independența patriei. În timpul procesului s-au vădit, din nou, înaltele trăsături politice și morale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, principialitatea comunistă, patriotismul inflăcărat, devotamentul în slujba intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale poporului nostru și ale țării. Eforturile Partidului Comunist Român de a transforma procesul de la Brașov într-un mijloc activ de luptă și a-l încadra în mani-

pregul popor, chemindu-l „să fie pregătit de luptă... pentru apărarea țării împotriva cetro-pitorilor fasciști”. Chemările partidului comunist au avut un ecou deosebit în rindurile muncitorilor, țărănilor, intelectualiilor, ale altor categorii sociale care au răspuns cu entuziasm la ordinul de mobilizare, au subscris la înzestrarea armatei, au susținut politica de securitate și pace a guvernului român, au organizat numeroase manifestări în toată țara. Activitatea Partidului Comunist, a celorlalte forțe muncitorești și democratice, a stării de spirit patriotice și antifasciste a maselor largi populare ca și a unor cercuri burghize ori burghezo-democratice a fost puternic reliefată de amploarea și caracterul demonstrațiilor de la 1 Mai 1939, în lupta împotriva Gărzii de fier, care rămânea pericolul principal, a hitlerismului și politiciii sale revizioniste, pentru apărarea integrității teritoriale a țării, conferindu-le o amploare deosebită, corespunzător marilor pericole ce planau asupra țării și a omenirii. În organizarea acestor demonstrații s-a remarcat comunistul Nicolae Ceaușescu, al cărui spirit revoluționar și sentimente patriotice erau cunoscute încă din 1933—1934 în cadrul Comitetului Național Antifascist, apoi în fruntea Uniunii Tineretului Comunist, în alte lupte conduse de partid pentru apărarea

a apreciat în mod deosebit marile manifestații antifasciste de la 1 Mai din România.

Amplele manifestații antifasciste, antirevizioniste, antirăzboinice și pentru pace ce au avut loc în anii 1933—1940 au demonstrat cu putere că eroica luptă dusă de Partidul Comunist Român în fruntea clasei muncitoare, a țărănimii, a unor largi forțe progresiste și patriotice sub steagul democrației și al independenței naționale, ca și atitudinea lucidă a unor grupări politice ale claselor conducătoare au stăvilat până în septembrie 1940 ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste. Ele au reprezentat o contribuție inestimabilă a poporului român la apărarea păcii și securității popoarelor, la lupta pentru democrație, libertate și independență națională, demonstrând capacitatea de luptă revoluționară a clasei muncitoare de a conduce destinele poporului român.

Cu aceeași responsabilitate, abnegație și dăruire pentru cauza întregului popor român a acționat Partidul Comunist Român în anii grei ai dictaturii militare constituind nucleul în jurul căruia s-a făurit o largă și cuprinzătoare coaliție națională de forțe social-politice care a asigurat victoria revoluției naționale și sociale, antifasciste și antiimperialiste din august 1944. În noile condiții social-politice, partidul, conștient de menirea istorică ce o avea de îndeplinit față de popor, a elaborat strategia și tactica luptei revoluționare corespunzătoare, a mobilizat clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, alte categorii sociale pentru înfăptuirea transformărilor și înnoirilor radicale din societate, cucerirea puterii politice și edificarea societății socialiste în România.

În dezvoltarea Partidului Comunist Român, în înflorirea întregii societăți românești, în ridicarea pe o treaptă superioară a rolului conducător al partidului în viața economică și social-politică a țării, un moment de cea mai mare însemnătate l-a constituit Congresul al IX-lea al P.C.R., care a inaugurat o epocă superioară, în cursul căreia națiunea română a dobindit cele mai mărețe împliniri din întreaga sa istorie, perioadă denumită cu îndreptățită mândrie patriotică, „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Strategia și orientările tactice ale făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării României spre comunism au avut drept rezultat dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, modernizarea neconținută a acestora, ceea ce a dus la creșterea spectaculară a avuției naționale, la dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor țării, la înflorirea culturii și civilizației socialiste. Partidul a manifestat preocupare sporită și a acționat cu îndrăzneală pentru perfecționarea relațiilor de producție și sociale, a formelor de organizare și conducere a societății, de participare a tuturor cetățenilor patriei la elaborarea politicii constructive, la conducerea societății, ilustrând cu putere adevărul că socialismul și democrația sînt de nedespărțit. În toți acești ani o susținută muncă a fost depusă pentru făurirea omului nou, adică pătruns de drepturile și răspunderile sale, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor; s-a cimentat unitatea moral-politică a națiunii, a crescut rolul partidului ca centru vital al poporului în opera constructivă socialistă, România — expresie a forței creatoare a unui popor liber și singur stăpîn pe destinele sale — este cunoscută și prețuită în lume pentru realizările sale, pentru politica de pace și colaborare între națiuni.

La aniversarea gloriosului jubileu al partidului, poporul român își consacră întreaga putere și energie de muncă înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, pentru înălțarea patriei pe noi culmi de prosperitate și bunăstare, împlinind aspirațiile înaintașilor, ce au pus temelia partidului revoluționar al clasei muncitoare din țara noastră.

DR. ION IACOȘ ■

București, 1 Mai 1939

asa cum se scria la 22 februarie 1936, „Nația, nația reală, nația care muncește, care produce, care întreține statul român, se roteste hotărînd împotriva fascismului, împotriva hitlerismului, împotriva dictaturii”. Exprimarea punctului de vedere comunist în coloanele presei de mare tiraj, însemna cunoașterea de către masele largi populare a concepției patriotice a P.C.R., al conștient și abnegația în luptă pentru nezezirea asperităților dintre diferitele partide și grupări politice spre a le uni într-un șuvoi general antifascist.

Numeroase personalități ale vieții politice, științifice și culturale românești — M. Sadoveanu, L. Pătrășcanu, C. I. Parhon, N. Iorga, C. Titel-Petrescu, A. Joja, N. Titulescu, P. Groza, P. Constantinescu-Iasi, V. Madgearu, C. Rădulescu-Motru, I. Iordan, V. Eftimiu, N. Lupu ș.a. au exprimat atitudinea clară contra hitlerismului, au dezvăluit și condamnat caracterul reacionar, nociv și agresiv al teoriilor naziste privind „spațiul vital” și negarea dreptului la independență a statelor mici și mijlocii, rasismul și sovinișmul. „Activitatea în domeniul ideilor creatoare și progresiste, cum sînt cele antifasciste și antihitleriste — scria savantul profesor dr. C. I. Parhon la 3 martie 1936 — nu pot constitui decît o atitudine corespunzătoare mersului înaintea al civilizației și apărării cu orice preț, a românismului și, deci, a poporului român, împotriva tendințelor revizioniste, șovine, dictatoriale”.

O activitate fructuoasă a fost desfășurată de P.C.R. pentru crearea unui larg front democratic, organizarea unor acțiuni de masă la scară națională, încheierea de acorduri politice pe linia Frontului Democratic. Grăitoare sînt în această direc-

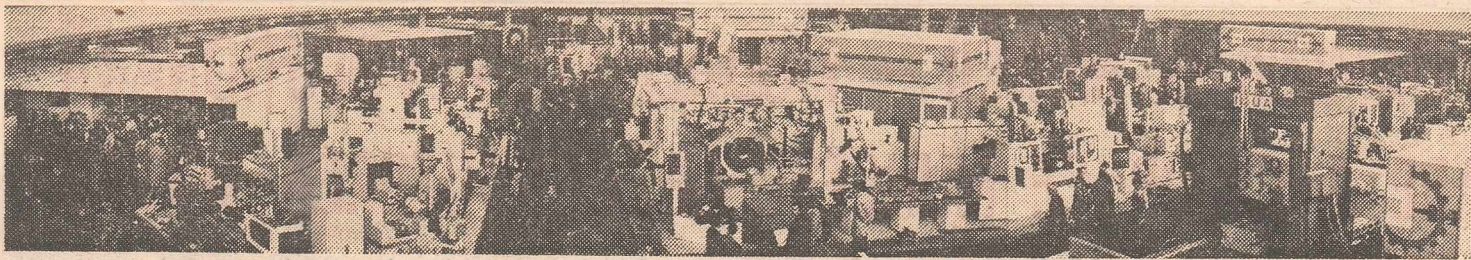
ționul de demascare a primejdiei fasciste și de afirmare a necesității coalițiilor tuturor forțelor pentru salvagardarea independenței poporului român, au fost slujite cu devotament de atitudine curajoasă, întransigentă și principială pe care au avut-o luptătorii comunisti și antifasciști.

Ample manifestații și demonstrații s-au desfășurat în toată țara, în toamna anului 1936, împotriva agitațiilor revizioniste și fasciste, a Germaniei hitleriste și Ungariei horthyste, pentru apărarea hotarelor României, fiind adoptate moțiuni și rezoluții de protest. Muncitorimea Capitalei, se spunea în rezoluția votată la Casa Poporului în ziua de 22 noiembrie 1936, „afirmă odată mai mult credința ei nestrămutată că pacea este o condiție indispensabilă pentru propășirea și bunăstarea națiunilor; ea declară că este... gata să lupte împotriva fascismului ațîțitor de războaie... să aperse țara împotriva oricărei agresiuni și să susțină pînă la ultimele ei consecințe orice acțiune a țării pentru aplicarea politicii de securitate colectivă”. La impunătoarea întrunire de la Satu Mare, peste 50 000 de cetățeni veniți din Țara Oasului, Țara Codrului, din Bihor și Sălaj au declarat răscăpat: „Vom pace cu respectul hotarelor noastre, vom pace cu respectul independenței noastre economice. Dorim pace și egalitate în drepturi cu toate celelalte popoare ale lumii”.

După cetroipirea Austriei și Cehoslovaciei de către Germania hitleristă, România era direct amenințată, devenind unul dintre obiectivele cele mai apropiate ale planurilor expansioniste și agresive naziste și horthyste. În fața acestei grave primejdii, P.C.R. a adresat, în martie 1939, un vibrant apel in-

dependenței și suveranității naționale a patriei. Însărcinat cu răspunderea de a mobiliza masele muncitoare la marea demonstrație din București, tînărul revoluționar a dovedit o energie inepuizabilă, capacitate organizatorică, discernămint politic, calitate care își vor afla o firească dezvoltare și împlinire în luptele viitoare. Din partea organizației de tineret a Capitalei o rodnică activitate a desfășurat tovarășa Elena Ceaușescu.

Demonstrația de 1 Mai 1939 din Capitală, ca și manifestațiile din țară au ilustrat încă o dată cu putere, hotărîrea maselor largi populare, în primul rînd a clasei muncitoare, de a lupta cu arma în mână împotriva Germaniei hitleriste, pentru apărarea integrității teritoriale a țării. Ziarele „Lumea nouă”, „România”, „Azi”, „Iașul” au subliniat responsabilitatea națională a clasei muncitoare, patriotismul ei fierbinte. La rîndul său „Timpul”, unul dintre cele mai răspindite ziare în cadrul societății românești, scria: „1 Mai 1939 a arătat o dată mai mult că muncitorimea este... temelul, baza și substanța națională, chezașia prosperității ei în pace și apărării ei atunci cînd patria o cere”. Înfașînd conștiinței progresiste internaționale imaginea unui popor profund atașat idealurilor de libertate și de independență națională, manifestațiile de la 1 Mai 1939 s-au înscris ca un semnal serios pe care România l-a adresat întregii lumi asupra necesității unirii eforturilor tuturor partidelor și grupărilor politice care militau pentru pace, în vederea împiedicării dezlănțuirii conflagrației mondiale de către Germania nazistă și acoliții ei. Nu întâmplător Conferința mondială pentru pace și democrație de la Paris din 13—14 mai 1939

Dezvoltarea economică și socială a României a stat în permanență în atenția mișcării socialiste și comuniste din patria noastră, reprezentând un constant obiectiv programatic de realizarea căruia depindea soluționarea multor probleme ce țineau de viața și activitatea clasei muncitoare, a țăranimii și maselor muncitoare în general. Așa cum reamărea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „de la primele sale începuturi mișcarea muncitorească și socialistă din România, reprezentanții ei de seamă, au văzut în industrie condiția vitală a dezvoltării țării noastre”. Continuând aceste tradiții, preocupările privind economia românească au căpătat sensuri, conținut și dimensiuni noi după constituirea Partidului Comunist Român, eveniment care, așa cum se subliniază în Programul adoptat la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., „a marcat o etapă nouă, superioară, atât pe plan politic și ideologic, cât și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, în dezvoltarea detașamentului de avangardă al clasei muncitoare, a dat un nou și puternic avânt luptelor politice și sociale desfășurate de masele largi populare din țara noastră”.

În analiza obiectivelor strategice și a acțiunilor tactice ale Partidului Comunist Român vizând dezvoltarea economică și socială a țării în perioada interbelică se cere să se țină seama de câteva situații și împrejurări deosebite. Partidul Comunist Român nu era partid de guvernământ și nici n-a participat în vrece coaliții guvernamentale. Ba, mai mult, după numai trei ani și câteva luni de activitate în cadrul legal a fost trecut, din 1924, în ilegalitate pentru tot restul perioadei interbelice. El a fost și a rămas un partid consecvent al clasei muncitoare, iar strategia și tactica sa în plan economic vizau obiective și soluții corespunzătoare locului, rolului și misiunii istorice ale acestei clase. Deoarece interesele clasei muncitoare erau în acord cu interesele generale de dezvoltare a țării pe calea progresului, strategia și tactica P.C.R. nu se limitau la problemele economice strict muncitorești — condiții de muncă, de trai, salarii, zi de muncă sau săptămână de lucru etc. — ci cuprindeau într-un tot întreaga viață economică a țării. În virtutea acestui fapt, „partidul nostru s-a afirmat de la început ca o puternică forță politică capabilă să ducă la victorie lupta clasei muncitoare, a poporului împotriva orinduirii burghezo-moșieresti, pentru libertate și dreptate socială”. În obiectivele sale strategice și tactice au figurat probleme deosebit de mari, ca cele ale reformei agrare și ale lichidării rămășițelor relațiilor feudale, ale refacerii economice postbelice și ale consecințelor subjugării economiei de către capitalul străin, ale crizei economice de supraproducție și ale ieșirii din criză, ale industrializării României și ale consolidării independenței sale economice ca bază a independenței politice. Spre deosebire de partidele de guvernământ — și acestea au abordat unele probleme asemănătoare, care căutau și dădeau soluții vizând consolidarea regimului burghezo-moșieresc —, Partidul Comunist Român a formulat strategii și tactici care, oferind soluții dintre cele mai radicale pentru problemele curente, vizau pregătirea cit mai corespunzătoare a condițiilor pentru trecerea țării noastre la socialism. În raportul privind programul partidului pregătit pentru Congresul de constituire, se proclama necesitatea luptei „în țara noastră pentru înfăptuirea societății viitoare, care nu-i alta decât comunismul”.

Ca partid revoluționar al clasei muncitoare, angajat în lupta dirză împotriva vechii orinduirii exploatare, Partidul Comunist Român a tratat problemele economiei românești interbelice strins corelate cu problemele politice, sociale, organizatorice și ideologice, delimitând în mod clar interesele muncii de cele ale capitalului. Așa stind lucrurile pentru înlăturarea piedicilor care stăteau în fața creșterii forțelor producătoare, a accelerării creșterii economice — în terminologia actuală — și a schimbării structurii economiei se cerea ca inițiativa prefacerii revolu-

ționare și organizarea forțelor capabile să le înfăptuiască să treacă de partea clasei muncitoare.

Industrializarea — o triplă necesitate

În noile condiții generate de victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, elaborarea teoretică a unei concepții clare, realiste, temeinic fundamentate cu privire la sarcinile imediate și de perspectivă ale dezvoltării economiei naționale, aplicarea măsurilor menite să o traducă în viață, dobândeau o importanță covârșitoare atât pentru consolidarea regimului democratic, pentru soarta și perspectivele revoluției, cât și pentru soarta și viitorul României, în general.

Înțelegând profund acest imperativ al momentului și al

riale, în special. Totodată, în realitățile social-economice din România, industrializarea socialistă a constituit singura cale pe care se putea merge pentru a smulge țara din inapoierea economică moștenită de la orinduirea socială precedentă. Industrializarea a reprezentat, astfel, calea de dezvoltare complexă, multilaterală și echilibrată a economiei naționale în ansamblul său și a tuturor zonelor țării, mijlocul cel mai eficient de sporire a productivității muncii sociale — factorul cel mai important, cel mai de seamă al noii orinduirii sociale. Istoria dezvoltării societății contemporane demonstrează că industrializarea țării asigură valorificarea tot mai înaltă a bogățiilor naturale, ridicarea eficienței activității economice, creează baza unei participări tot mai active la circuitul economic mondial și reprezintă pir-

zării legilor obiective în politica economică, secretarul general al partidului a inaugurat noua etapă a dezvoltării societății românești prin profunzimea analizei, realismul și forța sa de sintetizare a complexelor fenomene social-politice, a tendințelor de dezvoltare a acestora. Noul spirit în care avea să fie concepută și abordată în continuare întreaga problemă a dezvoltării economico-sociale a țării a fost afirmat încă din Raportul prezentat la Congresul al IX-lea în care tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „noi, comuniștii, considerăm că mai avem încă mult de făcut pe calea dezvoltării industriale a țării, a făuririi unei agriculturi moderne, pentru ridicarea patriei la nivelul țărilor cu economie avansată, la acel stadiu care să asigure poporului român o viață îmbelsugată, o înaltă civilizație materială și spiri-

ficațiilor și implicațiilor lor, momente de referință în viața națiunii noastre, în construcția socialistă. Într-o constatare generală, ele relevă strălucit, capacitatea de cuprindere și de stăpânire de către partidul nostru a complexității vieții economico-sociale, a problematicii dezvoltării în diferite etape, a numeroaselor interrelații și interconexiuni care acționează în procesul dezvoltării generale a patriei.

O trăsătură esențială a acestui proces o reprezintă tocmai multilateralitatea — concept care ocupă un loc de seamă în gândirea și opera tovarășului Nicolae Ceaușescu și care constituie nu numai un răspuns științific și adecvat diversității componentelor ce se intersectează în planul economic, ci și o expresie a corelațiilor dintre diferitele planuri (social, politic, uman, etc) ale sistemului social global. Conceperea dezvoltării țării pe temeiurile multilateralității a fost consfințită la Congresul al XI-lea, când s-a adoptat „Programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism” — document asumat de poporul nostru ca veritabilă carte a națiunii, prima de o asemenea largă perspectivă din întreaga sa istorie.

O altă trăsătură a modului în care partidul nostru a elaborat în acest răstimp amplele programe de dezvoltare a țării se referă la continuitatea procesului revoluționar — teză a cărei fundamentare este rezultatul analizei științifice întreprinse de secretarul general al partidului asupra drumului parcurs și stadiului atins în construcția socialistă. Relevând consecvența revoluționară, de luptă și acțiune, a partidului nostru pe firul glorioasei sale istorii, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia strinsa dependență dintre continuarea pe aceleași coordonate revoluționare a activității partidului și realizarea obiectivelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării patriei, dintre spiritul revoluționar al tuturor oamenilor muncii și înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor actuale etape în dezvoltarea patriei. Iată de ce glorioasa aniversare a partidului nostru — pentru care dezvoltarea țării a fost dintotdeauna un fundamental obiectiv programatic — găsește întregul nostru popor muncind cu abnegație și elan revoluționar pentru realizarea prevederilor stabilite la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R. pentru actualul cincinal, la sfârșitul căruia țara noastră se va situa la un nivel mediu de dezvoltare.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Gîndul și fapta glorioșului nostru partid:

PROPĂȘIREA PATRIEI ROMÂNE

perspectivei, Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945 a elaborat și fundamentat teoretic un vast program de refacere și dezvoltare economică, jalonind calea transformării României dintr-o țară agrară înapoiată într-o țară industrial-agrară avansată. În programul elaborat de Conferința Națională domină conceptul complex al economiei naționale, abordarea economiei naționale ca un tot unitar, în centrul căruia se află industrializarea țării. Cum se va aprecia în Programul partidului, Conferința Națională din octombrie 1945 a indicat „ca obiectiv principal pentru asigurarea progresului general al societății românești trecerea la industrializarea țării”.

Principalele teze ale teoriei industrializării se refereau la: critica teoriei „România, țară eminamente agricolă”; demonstrarea necesității industrializării, în general, și a dezvoltării industriei grele, în special: evaluarea posibilităților și resurselor industrializării precum și schițarea programului practic de acțiune pentru înfăptuirea industrializării. Criticându-se teoria „România, țară eminamente agricolă”, la Conferința Națională s-a arătat că ideile respective corespundeau intereselor moșierimii, că ele justificau o situație de inferioritate a României față de statele industrializate. „Împotriva acestor teoreticieni reacționari, care căutau să facă din țara noastră un apendice al marilor state industriale — se spune în documentele conferinței — ne-am ridicat din todeauna noi, marxiștii, comuniștii, susținând că progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării și că de țaria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru”. Înțelegând în detaliu caracterul obiectiv al mersului istoriei, legile obiective care guvernează evoluția ei, rolul hotărâtor și determinant al forțelor productive în dezvoltarea socială și înălțarea edificului noii orinduirii sociale, Partidul Comunist Român a demonstrat că industrializarea socialistă a țării reprezintă un imperativ istoric al prezentului și trebuie să constituie obiectivul central al politicii generale de construire a socialismului și comunismului. În felul acesta, cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru își asumă „misiunea istorică de a asigura făurirea și dezvoltarea unei industrii puternice și, pe această bază, de a duce patria noastră pe drumul larg al progresului economic și social”.

Într-adevăr, industrializarea socialistă a țării era o necesitate economică deoarece ea constituia calea principală de creare a bazei tehnico-materiale a socialismului. Așa cum atestă deja experiența istorică, numai marea industrie mașinistă putea să înzestreze cu mijloacele de muncă cele mai avansate toate celelalte ramuri de activitate în general, ramurile producției mate-

ghia principală în reducerea și lichidarea decalajelor față de țările avansate din punct de vedere economic.

Industrializarea socialistă este, în același timp, o necesitate politică, deoarece ea determină creșterea numerică a clasei muncitoare, repartizarea ei pe întregul teritoriu al patriei, creează condiții pentru ridicarea nivelului de pregătire și pentru întărirea rolului ei conducător în întreaga societate. Crearea marii industrii mașiniste în toate județele și zonele țării este calea principală de eliminare a decalajelor și inegalităților moștenite de la vechea orinduire, factorul de asigurare a unor condiții de muncă și viață apropiate, baza materială a dezvoltării unității tuturor categoriilor de oameni ai muncii, indiferent de naționalitate.

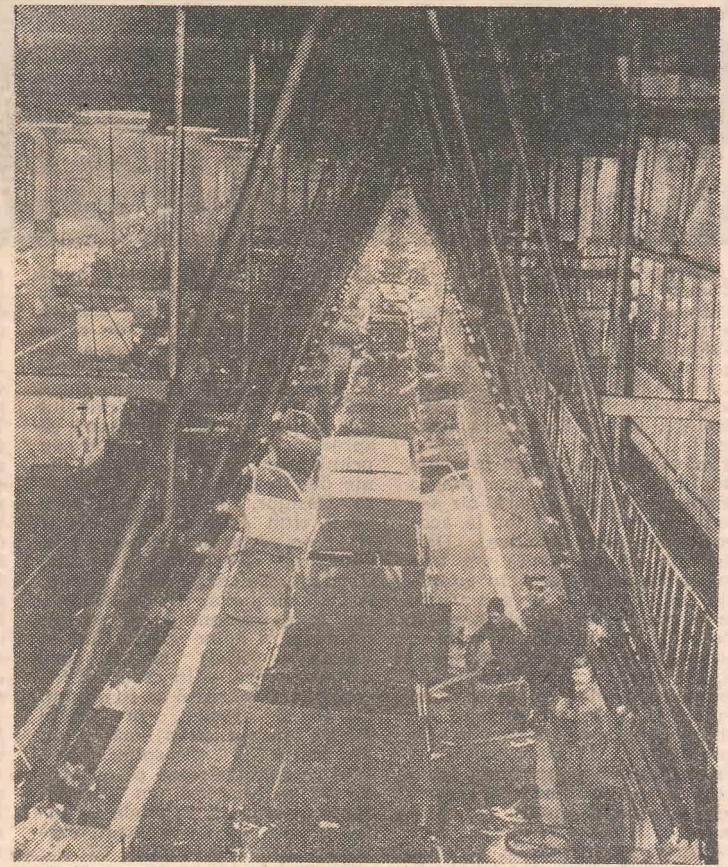
Imperativ economic și politic, industrializarea socialistă a României a reprezentat, în același timp, o necesitate socială. Numai prin înfăptuirea ei se putea rezolva contradicția dintre cea mai înaltă formă a puterii politice, instaurată la 30 decembrie 1947, și economia slab dezvoltată, moștenită de la orinduirea capitalistă. Crearea unei industrii cit mai înfloritoare și așezarea ei optimă în toate zonele geografice ale patriei, în toate județele sale asigură condiții materiale pentru înfăptuirea egalității economice și sociale a tuturor oamenilor muncii, pentru înfăptuirea echității socialiste în înțelesul cel mai deplin al noțiunii.

Epoca dezvoltării multilaterale

Moment istoric de referință pentru întreaga complexitate a problematicii construcției socialiste și dezvoltării economico-sociale a țării, Congresul al IX-lea al P.C.R. a operat o largă și curajoasă deschidere către gândirea social-politică revoluționară, a creat climatul cel mai fertil a afirmării unor teze și concepte românești novatoare, a dat o fundamentare științifică amplului proces de dezvoltare a patriei, ridicând răstimpul parcurs la înălțimea de semnificație și la amplitudinea de prefaceri social-economice proprii unei epoci de istorie pe care poporul român cu îndreptățită mândrie o numește „Epoca Nicolae Ceaușescu”. O contribuție decisivă la gândirea și acțiunea partidului nostru, la fundamentarea căilor și obiectivelor generale ale dezvoltării patriei a adus și aduce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate predominantă a gândirii social-politice contemporane, a cărui operă teoretică și activitate revoluționară sintetizează și dezvoltă pe un plan superior cele mai bune tradiții ale gândirii social-politice românești, experiența partidului nostru în construcția socialistă, tendințele dezvoltării sociale contemporane. Adversar declarat al voluntarismului sau subiectivismului, ca și al fetiș-

tuală”. Schițându-se astfel teza „România — țară socialistă în curs de dezvoltare” — care avea să fie explicit formulată astfel la Conferința Națională a P.C.R. din 1972 —, la poarta de intrare în noua etapă au fost — s-ar putea afirma — lăseate pentru todeauna manifestările dogmatice de înlocuire a analizei științifice a fenomenelor actuale cu viziunile simpliste despre socialism, repelarea mecanică a unor teze depășite sau infirmate de viață, concepțiile economice rudimentare, spiritul triumfalist și de automulțumire, pe scurt, confortul intelectual al modelelor șablon de gândire și acțiune politică.

Deschizând calea unei dezvoltări economice mai complexe și mai rapide decât oricând, Congresul al IX-lea a inaugurat o perioadă caracterizată de o amplificare fără precedent a tuturor resurselor dinamismului social, de o accelerare a „pulsului” victoriei economico-sociale. Barometrul prin care se poate măsura dinamizarea procesului dezvoltării societății românești nu îl constituie numai unii indicatori economico-sociali, ci și profundele și ample transformări intervenite pe multiple planuri ale vieții economice, sociale, politice, culturale, spirituale, a conceptelor, structurilor, instituțiilor, cadrului organizatoric etc. Conferințele și congresele care au urmat în acest răstimp marchează, prin încărcătura semni-

CONTROLUL OAMENILOR MUNCII — MODALITATE REVOLUȚIONARĂ DE PARTICIPARE A CELOR CE MUNCESC LA CONDUCEREA SOCIALĂ

A beneficia de drepturile oferite de orinduirea socialistă și a acționa cu răspundere pentru întărirea ei, afirma secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a Congresului al XIII-lea al partidului, constituie două laturi ale democrației socialiste care se condiționează reciproc, asigurând mersul înainte al patriei, împlinirea tuturor aspirațiilor celor ce muncesc, de bunăstare și fericire. În acest profund adevăr, esență a democratismului românesc, găsim și reperatele care jalonează activitatea controlului oamenilor muncii, ai cărui reprezentanți s-au întrunit în cadrul celei de a III-a Consfătuiri pe țară, sub egida Consiliului Național al Frontului Democratiei și Unității Socialiste.

Eveniment deosebit de important în viața social-politică a țării, consfătuirea, organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a desfășurat în atmosfera de puternică angajare, caracteristică acestei perioade premergătoare aniversării a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, când întregul popor acționează cu fermitate și abnegație revoluționară pentru îndeplinirea istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a angajamentelor asumate unei calități noi în toate sectoarele economiei naționale.

Consfătuirea a reliefat cu putere contribuția determinantă a

secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la elaborarea și îndeplinirea întregii politici interne și externe a partidului și statului, la permanența dinamizare a gândirii și practicii revoluționare, participării la lucrări exprimând și cu acest prilej, sentimentele de dragoste și recunoștință pentru dăruirea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fruntea partidului și a țării, slujește cauza edificării socialiste a României, a ridicării ei pe tot mai înalte culmi de progres și civilizație.

„Evoacă drumul glorios de lupte și victorii al eroicului nostru partid, mărețele izbînzii pe care le-am obținut cu deosebire în epoca de aur care vă poartă numele — se arată în Scrisoarea adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de Consfătuirea pe țară a reprezentanților Controlului oamenilor muncii — participării la dezbateri au relevat, cu sentimente de aleasă cinstire, profunzimea și largă sferă de cuprindere, proprii gândirii teoretice și activității dumneavoastră practice de eminent conducător revoluționar, meritele dumneavoastră excepționale în asigurarea progresului și înfloririi multilaterale a patriei”.

Participării la lucrările Consfătuirii și-au exprimat sentimentele de aleasă prețuire și recunoștință față de activitatea prodigioasă desfășurată de tovarășul academician doctor inginer

Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului, pentru contribuția de excepțională importanță pe care o aduce la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii românești, la îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea.

Expresie a democratismului nostru, a perfecționării continue a întregului mecanism de conducere a vieții economico-sociale, controlul oamenilor muncii — una dintre formele cele mai directe prin care cei ce muncesc își exercită răspunderea în calitatea lor de producători, proprietari și beneficiari ai avuției naționale, profund interesați în dezvoltarea și buna gospodărire a mijloacelor de care dispune societatea pentru ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al poporului — și-a sporit mereu rolul de instrument al autoconducerii muncitorești, eficiența sa socială, această activitate devenind o puternică școală a autogospodăririi, o importantă sursă de inițiativă cetățenească în toate domeniile de interes public. În prezent, în țară funcționează 48.968 de echipe ale controlului oamenilor muncii, în care activează un număr de 193.985 de membri-muncitori și țărani, maistri, ingineri, medici, juriști și alți intelectuali, comuniști, uteciști și membri ai Organizației democratice și unității socialiste — oameni care prin activitatea lor obștească își aduc contribuția la promovarea eticii și echității socialiste, la respectarea legilor

țării. Raportul cu privire la organizarea și exercitarea controlului oamenilor muncii, prezentat celor peste 1.000 de participanți la consfătuire, a subliniat printre altele că, urmare a bunei experiențe cîștigate de la instituționalizarea acestei forme de autoconducere socialistă, precum și a îmbunătățirii cadrului său legislativ, în 1985, acțiunile de control s-au soldat cu peste 250.000 propuneri, sesizări și sugestii menite să conducă la îmbunătățirea activității în unitățile supuse controlului, fapte care dovedesc maturitatea, exigența și competența sporită a echipelor de control, de consecvența acestora în înlăturarea neajunsurilor dintr-un sector sau altul de activitate.

Urmare a preocupărilor constante a Consiliului Național al Frontului Democratiei și Unității Socialiste, a consiliilor sale locale, pentru aplicarea indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind organizarea și desfășurarea activității de control, a creșterii rolului acestuia în rezolvarea problemelor de muncă și de viață ale oamenilor, a sporit eficiența controalelor efectuate. Astfel, în unele localități, datorită contribuției active a echipelor de control al oamenilor muncii, au fost cuprinse în planurile de dezvoltare în profil teritorial noi unități sanitare, de prestări servicii și spații comerciale, după cum, s-a procedat și la reprofilarea sau reamplasarea unor unități cu profilul

amintit, au fost reorganizate trasee ale mijloacelor de transport în comun, s-au luat măsuri pentru diverse remedieri la blocurile de locuințe, în condițiile unor lucrări de bună calitate și a înlăturării risipei.

De asemenea, atît raportul cit și participării la dezbateri au evidențiat și lipsurile care mai există în organizarea și desfășurarea controlului, principala deficiență a consiliilor F.D.U.S., a comisiilor de coordonare și a echipelor de control constînd în lipsa de competență, de continuitate în ceea ce privește urmărirea soluționării problemelor sesizate. În acest context, programul de măsuri, Chemarea Consfătuirii pe țară a reprezentanților Controlului oamenilor muncii, se constituie într-un amplu program de activitate destinat să conducă la perfecționarea continuă a metodelor de muncă ale echipelor, ale organizațiilor de masă și obștești, astfel încît membrii echipelor de control al oamenilor muncii să-și poată îndeplini tot mai activ, tot mai eficient misiunea încredințată de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constînd în faptul că îmbunătățirea calității vieții în patria noastră depinde de îndeplinirea politicii partidului de dezvoltare continuă a economiei naționale.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Vremea e frumoasă, munca să fie mai spornică!

O PRIVIRE STATISTICĂ

Meteorologii au anunțat, în ultimele zile, încălzire rapidă a timpului înregistrîndu-se temperaturi de peste 20 de grade în multe locuri din țară. De asemenea, tot specialiștii în domeniu o zic, vremea se va menține în continuare frumoasă și, se înțelege, se vor înregistra temperaturi ridicate. Spus altfel primăvara și-a intrat în toate drepturile sale. Desigur marea campanie de primăvară nu s-a putut începe peste tot la aceleași date calendaristice. Dar, lucrările de primăvară vor trebui să se desfășoare în ritmurile anotimpului care a venit, de la caz la caz, de la zonă la zonă, de la cultură la cultură. Acolo unde munca de primăvară, din motive independente de voința oamenilor, a început cu mult mai tirziu, se înțelege, că, ritmul campaniei se va desfășura mult mai alert antrenîndu-se, într-un timp mult mai scurt, întreaga forță de muncă de care se dispune sau, sint multe și asemenea cazuri, primindu-se ajutor de la județele sau unitățile care sint în avans.

Privind statistic lucrurile, pînă la sfîrșitul ultimelor zile ale lunii martie, așa cum rezultă din datele comunicate de către Ministerul Agriculturii, s-a însemnat 21 la sută din suprafața planificată pe întreaga campanie. Și, dacă, facem calculul mai departe, asta înseamnă că aproape un milion de hectare au primit sămînța și că ritmul zilnic depășește 150 de mii hectare. Desigur, sint zone în care acest ritm este cu mult depășit. Este vorba de județele: Olt, Giurgiu, Constanța, Ialomița, Călărași, Tulcea, Brăila, Buzău, Arad, Prahova, Alba, Sibiu... etc. Asta însemnînd culturi din prima și a doua epocă. Sint și județe — Dolj și Olt, spre exemplificare — în care s-a început și semănatul porumbului. Cu toate acestea, în multe locuri, nu s-a atins încă viteza prevăzută și corespunzătoare, fapt ce demonstrează că nu peste tot se lucrează cu întreaga forță de muncă, în ciuda faptului că, așa cum s-a văzut, vremea a fost favorabilă.

Și, din aceleași date statistice,

ce, au mai rămas de însămînțat încă însemnate suprafețe cu diferite culturi din primele decade. Este vorba de aproximativ 7.000 de hectare cu mazăre pentru boabe care au rămas încă de însămînțat în județele: Mehedinți, Suceava, Botoșani, Neamț, Vrancea, Bacău, și peste 6.000 de hectare cu ovăz în județele: Covasna, Harghita, Mureș, Neamț și Suceava, la care se mai adaugă și cele 13.000 hectare cu orzoaică în județele: Covasna, Suceava, Harghita. Sfecla de zahăr a fost semănată doar într-un procent de 70 la sută din suprafața stabilită, floarea soarelui în 34 la sută, culturile furajare într-un procent de 66 la sută iar legumele de cîmp, în ciuda faptului că se înregistrează temperaturi ridicate și în ceea ce privește solul, doar pe 26 la sută. Este clar că, în cel mai scurt timp, folosînd întreaga forță mecanizată și cea manuală trebuie să se termine cu însămînțările culturilor din epoca înflăii, calitatea să fie ireproșabilă — încît să se poată trece neîntîrziat la

celelalte și chiar a porumbului, unde condițiile permit. Unul dintre factorii esențiali este umiditatea existentă acum în sol. Din zi în zi, datorită temperaturilor în creștere, umiditatea scade. Este factorul și argumentul hotărîtor în accelerarea ritmului de însămînțări fiind vorba de culturile cu semințe mici la care adîncimea de încorporare în sol este cu mult mai mică. Respectarea epocilor optime (multe dintre culturi — cum se poate vedea — trebuiau deja terminate) influențează, cum de altfel se știe, foarte mult nivelul recoltei. De aceea argumentăm faptul că lucrările trebuie să avanseze cu mult mai rapid, cu viteze mult sporite reușindu-se să se realizeze terminarea lucrărilor.

Desigur campania agricolă nu înseamnă numai însămînțări. Una dintre preocupările de bază o constituie intensivizarea tehnologiilor pentru a se realiza recolte mari la legume. Asociațiile Economice de Stat și Cooperatiste, în momentul de față au început livrarea milioane-

lor de fire pentru răsad. În multe locuri din țară cartofii au fost puși, la preîncolțit iar, în aceste zile, ei sint plantați în cîmp. Specialiștii susțin că, față de anul trecut, va exista un devans de cîteva zile, în apariția acestora. Spus altfel înseamnă că piețele orașului vor primi cu mult mai devreme cartofii anului 1986. Nu putem încheia rîndurile de față fără să spunem că în livezi și în vii lucrările de întreținere și tăiere, în mare, s-au efectuat acum desfășurîndu-se operațiunile de stropire. Anul pare bun, nu au fost încălziri în timpul iernii care ar fi pus în pericol floarea așa că rămîne doar de cum se gospodărește și muncește fiecare. De asemenea multe livezi neproductive au fost defrișate înlocuindu-se cu altele, s-au executat, acolo unde a fost cazul, culturi intensive și supraintensive. Așa că, fără să mai lungim vorba, primăvara și-a intrat în toate drepturile ei. Munca oamenilor de-acum hotărîște socotelile din toamnă...

SORIN POSTOLACHE ■

Partidului și patriei cîntare

Antologie Flacăra

Flacăra sporită prin flacăra

Fac parte, dimpreună cu alți colegi de-ai mei într-ale scrisului — și ei, aidoma mie, cetățeni ai Hunedoarei — dintre acei scriitori privilegiați. Privilegiați în sensul că, în imediata noastră apropiere, în chiar miezul vieții noastre, al gândurilor și-al trăirilor noastre, clocotește, la propriu și la figurat, uriașul frământ al unui fastuos oraș ce-a devenit, în timp, prin oamenii săi, un veritabil simbol pentru România zilelor noastre. Operă a socialismului, intru totul asemănătoare marilor ctitorii ce împodobesc epoca pe care cu mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu, Hunedoara este, mai întii și-ntii, rodul rotund al muncii, al cetezanței, al visului intrupat în faptă, al victoriei în care au crezut, cu toată ființa lor generații și generații de comunisti. Incepiind cu brigadierii anilor '48-'50 și continuînd cu cei din zilele noastre. De aproape patru decenii, printr-o tulburătoare stație a aspirațiilor către împlinire, străvechile flăcări ale Hunedoarei ard cu o lumină nouă, o lumină izvorită din oameni, din nestrămăta lor luptă și credință-n viitorul pe care-l construiau cu însăși ființa lor. În frunte, ca pretutindeni în toată țara, comunistii. I-am cunoscut încă de pe cînd eram copil. Am trăit în preajma lor ca adolescent. M-am împlinit și mă împlinesc, ca om și scriitor, în mijlocul lor. A transcrie acum și aici, în această pagină, doar numele citorva dintre ei ar însemna să stîrnesc un fel de furtună, întrucît, zi de zi, pretutindeni în oraș, mă întilnesc cu zeci și zeci de oameni pe care-l știu nu numai cu numele și prenumele, profesia și locul lor de muncă, ci cu chiar biografia lor. Dacă ar fi să le fac un portret colectiv, se vor recunoaște cu toții în ipostaza aceluia om pe care îndeobște o folosim, comunist de omenie. Este omul care, la locul său de muncă, este cunoscut ca fiind un meseriaș de nota 10. Este un om care, îndeplinind această primă condiție, va fi respectat pentru obiectivitatea opiniilor sale, întrucît cel mai de preț lucru pentru ele este adevărul. Cuvîntul lui va cîntări, decisiv, în orice dezba-

tere, fie ea o problemă de muncă, fie una de viață. Acest om care a împrumutat flăcărilor Hunedoarei ceva din ființa sa, acest comunist, aflat mereu în primele rînduri și-ntotdeauna acolo unde este mai greu, unde este nevoie de dăruire, de competență, de dreaptă cumpănire, este eroul atîtor și-atîtor repor-taje dedicate Hunedoarei, este eroul atîtor și-atîtor romane, piese de teatru sau filme ce-au încercat să surprindă, cit mai veridic cu putință, năvalnica viață a orașului nostru. Au reușit să-i descrie tulburătoarea sa conștiință, doar cei ce-au depășit datele generale, oarecum idilice, oarecum festive. Au reușit doar cei ce-au înțeles că

eroii Hunedoarei, comunistii Hunedoarei, ca de altfel toți eroii și comunistii atîtor și-atîtor locuri din țara asta, sint, totuși, oameni. Viața lor de zi cu zi este chiar viață. Unii, în focul bătăliilor, au mai și pierdut, au mai și căzut. Dar n-au fost niciodată, înfrinți. Pe fruntea lor, încărcată de gînduri, a strălucit, în cele din urmă, și bu-curla izbîndei, a adevărului care nu poate să nu iasă la suprafață ca undele-murul deasupra apei. Cătreierată de furtuni și întrebări de tot felul, conștiința lor a fost totdeauna limpede, curată ca lacrima. Acești oameni, acești comunisti au acționat și vor acționa tot timpul în numele adevărului. Viața mea și-a multora din prietenii mei de copilărie, de-adolescență sau de oameni maturi, cum am ajuns și noi, a depins de multe ori de dragănia lor judecată Hunedoara nu este numai orașul plămădit al otelului, ci și orașul plămădit al omului nou, iar marii sculptori ai acestui infinit de greu traiu sunt ei, comunistii. Lor, acestor oameni, li se închină versurile mele. Dar le-am dedicat paginile romanelor mele aflate sub tipar. Truda mea scriitoricească, despre care am vrut să spun că are privilegiul de-a se naște în imediata apropiere a acestor oameni, se sprijină, mai întii și-ntii, pe sensul adine și major al vieții lor, o viață pusă în slujba țării, a idealurilor ei de propășire, de continuă devenire.

EUGEN EVU

În timpul patriei

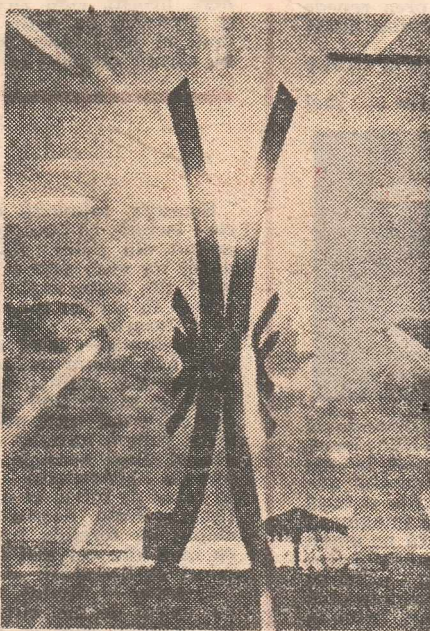
E-o rază-n inimă și-o treaptă
De bucurii spre tînar virf cu dor,
El merge înainte și ne-asteaptă
Pe culmi pornind, din nou, iscoditor.

El este seva fructelor de miine
Și e sămînța fructului rotund,
E gest și e sudoare, lut și piine
Și-i apo cari izvoarelor răspund.

Incandescență ce renaște intruna
Din eroicii către miine, ne-necat,
Iscălituri de fulgere-n furtuna
Istoriei ce le-a înscăunat

Și tînar cum e cîntecul de mare
Și verbul cel adine, el are-o stea
Cu ceareîn aurit a sărbătoare,
În timpul patriei în vezi să stea.

AL. ANDRIȘOIU

Doină

Se-aude, se-aude, se-aude,
Din adine, din vezi, din mereu,
Sufletul, cîntecul, singele,
Poporului meu.

Dorm păsări de aer trecînd
Prin liniștea fără de pată,
Am fost asupriți uneori,
Noi n-am asuprit niciodată :

Noi n-am alunecat peste nimeni
În tulbure-al gloriei ceas —
Stă frunza în codri ciulită
Să dea de-i primejdie glas :

Stă iarba cu săbiile trase,
Iar tu, libertate, tresari
În tainiți vegheate mereu,
Martori ne sint munții mari.

Și dau mărlurie poienele
Oprite pe margini de hău
Că, dac-am lovit vrendată,
A fost doar în numele tău.

În numele tău cuvîntăm
La judecata popoarelor
Și nu vom pieri niciodată
De-o fi după voia izvoarelor.

Peste mărățele piscuri,
Peste cîmpile multe,
Giudul poporului meu —
Se-aude, se-aude, se-aude.

ANA BLANDIANA

Omagiu

Cît vom lucra grădina
Istoriei pe lume
Și cumpăna luminii
Cît o vom tine dreaptă,

Vom căuta un cîntec
Aducător de faptă
Și vom cînti părinții
Care ne-au dat nume.

Cît vom avea în palma
Acestor zări albastre
O patrie de inimă
S-o punem temelie,

Ne va uni un cîntec
Etern de vitejie
Și vom jura credință
Pe toate ale noastre.

Cît fagurii de miere
Ai limbii vor rămîne
Și cit eroii noștri
Vor fi lumină trează,
Vom lua ca pildă-n toate
Pe cel care lucrează
De pe acum la chipul
Istoriei de miine.

PAUL BALAHUR

Înaltă cînstire

Aș vrea să-mi fie zvon de tulnic versul,
Purtat din țig în țig, din sat în sat,
Prin inimi ca un dor să-i fie mersul
Și urma, ca un cîntec neuitat.

Să pot cînti, precum e obiceiul
Acestui neam dintru acest pămînt,
Pe Cel ce-i este patriei temelul
Și împlinirii noastre legămînt.

Aș vrea să-i spun un cînt cum nu s-a spus
Să lungească din mine mai presus
De orizontul gîndului, din minte.

Dar vorbele nu sună cum le cern
Și-n loc de cînt în care îi astern
Bătăia inimii, tot mai fierbinte.

NECULAI CHIRICA

Romul Munteanu :

„O responsabilitate în cultură nu este numai frumoasă, ci și grea“

Fotografie de ION CUCU

— Cunoscut și apreciat de toți cei ce alcătuiesc marea familie a lumii literare, căreia i-ați dăruit nu numai o amplă operă, truda dumneavoastră pînă-n clipa de față, cînd ati împlinit frumoasa vîrstă de 60 de ani, ci și un uriaș număr de importanți titluri ce au apărut la editura „Univers“, al cărei director

sinteti, credem că n-ar fi lipsit de interes să vă prezentați, totuși, marelui public.
— Am intrat în viața universitară de la Cluj din anul 1950. Consider că am făcut parte dintr-o generație fericită (după o lungă nefericire acumulată în anii războiului) în fața căreia viitorul s-a configurat de tim-

purlu ca o ofertă profesională deschisă. La început eram un asistent universitar timid, speriat de erudiția și rigoarea profesorului (D. Popovici) care ne tutela pe toți din jurul său în planul vieții intelectuale.

Din cauza unor împrejurări imprevizibile (moartea prematură a profesorului, stagiul militar tîrziu) am fost nevoit să părăsesc Clujul cu frumoasa sa cetate universitară.

La București a trebuit să reiau totul de la capăt. Asistent la Institutul pedagogic, inspector pentru sectorul filologic la Ministerul Învățămîntului, m-am trezit dintr-o dată într-o lume agitată, dinamizată de interese diferite. Intrarea mea în starea adultă, plină de responsabilități, a trebuit să se producă într-un ritm foarte rapid. Cînd am venit la catedra de literatură română de la Universitatea din București (1956), am intrat într-un mediu care, cu puține excepții, nu-mi era tocmai primitor. Oferta deschisă în fața genera-

ției mele nu mai părea atît de limpede ca la început. Învățămîntul filologic, diferite reviste literare și edituri din acea vreme erau dirijate de oameni puțin legați de interesele vitale ale culturii române. Dacă n-aș fi plecat la Universitatea din Leipzig (1957-1961), unde exista un foarte puternic centru de specialități în epoca luminilor, nu cred că formația mea universitară s-ar fi putut deschide spre universalitate așa cum s-a definit ea în acest sfert de veac. Cînd am revenit la universitatea bucuresteană eram doctor în litere, acreditat la Leipzig. Trezirea la catedra de literatură universală a fost un eveniment fericit asupra căruia eram prevenit de mai mulți ani. Primul deceniu din cariera mea universitară de practicare a literaturii române mi-a fost însă de folos pentru întreaga viață.

După contactul cu lumea cărților din bibliotecile germane (corectarea teatrului epic și a farsei tragice), pot afirma că

a doua intrare în muzeul cărților s-a produs în 1971, cînd am fost numit director la Editura „Univers“. O responsabilitate în cultură nu este numai frumoasă, ea este și grea, apăsătoare.

— Ce a însemnat și ce înseamnă pentru dumneavoastră faptul că v-ați născut la Călan, lângă Hunedoara, într-un județ încărcat de istorie și de un prezent clocotitor ?

— Călanul Mic, satul meu de bastină, avea în anii copilăriei mele vreo 22 de familii. La o distanță de citiva kilometri se găsește centrul siderurgic din Călanul Mare, populat și cu foarte mulți muncitori germani și maghiari care au trăit în bună înțelegere cu românii. Istoria cu vestigiile sale pulsează peste tot. Băile romane din apropierea satului, drumurile spre Sarmisegetuza sau spre castelul huniazilor din Hunedoara

(Continuare în pag. 15)

Argument

Diaporama

Zborul dinăuntru. Modul în care încearcă să se impună diaporama, ca artă și indeletrică nouă a sec. XX, seamănă până la un punct cu felul în care s-a impus deltaplanismul ca sport. Am putea duce comparația mai departe: diaporama nu este nici fotografie, nici cinematografie, ci o artă autonomă care și-a descoperit un cimp propriu de acțiune asupra sensibilității umane exact cum deltaplanismul nu e nici plutare remorcată ca planorismul, nici cădere controlată ca paratizismul, ci zbor autonom, conștiință a trupului uman și știință a sa de a conlucra cu văzduhul în toată splendoarea și libertatea zborului.

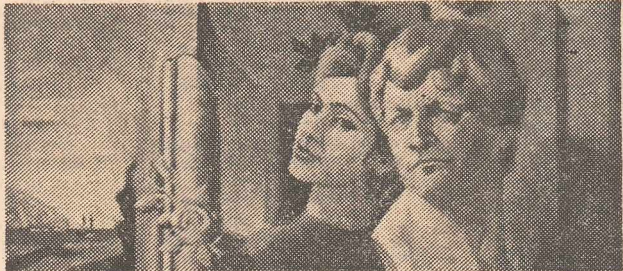
Diaporama este un fel de deltaplanism al artelor vizuale. Această nouă artă colaborează cu realitatea în modul în care trupul uman sub deltaplan se folosește de greutatea sa și de curentii din aer pentru a-și descoperi propria inteligență și posibilitate a zborului, superioritatea sa, deci, asupra forțelor gravitaționale.

Diapozitive — diason — diaporamă (D.D.D.). Evident, diaporama a început cu serii sonorizate de diapozitive. La început a fost, așadar, diapozitivul. A urmat apoi spectacolul diason: o suită de imagini color grupate în jurul unei teme pe o muzică adecvată. De exemplu: o excursie în munți. Urmată, acasă, de proiectarea în familie, pe o muzică oarecare, a diapozitivelor realizate. Un început de spectacol casnic. Pe parcurs, toată lumea și-a dat seama că în acest gen nou de spectacol familial se întrevăd disponibilități mult mai mari: în simpla proiectie a diapozitivelor se poate introduce o variantă de scenariu: plecarea de acasă, ieșirea din oraș, primii brazi, afinii, stâncile munților, splendoarea înălțimii, întoarcerea. Apoi lucrurile s-au complicat: au apărut scenarii mai elaborate. Muzica nu mai era analogică (imaginea cascadei asociată cu bubuit sonor) ci comentariu. S-a introdus, alături de muzică, un text (de cele mai multe ori, liric) care dialoga cu imaginea. Apatura fotografică s-a perfecționat permițând nenunțate trucuri optice etc. etc.

Aceasta e de altfel reconstituirea conferențiarului universitar Savel Cheptea, șeful catedrei de design a Institutului „I. Andreescu” din Cluj-Napoca, unul dintre primii și cei mai consecvenți diaporamiști ai noștri. Entuziasmului său îi datorăm întregul entuziasm al rindurilor de față. Vom mai avea poate prilejul să vorbim despre acest om devotat al diaporamei. Cel puțin în acest moment, după o primă punere în temă asupra fenomenului, împărtășesc convingerea sa fermă: diaporama nu e o modă trecătoare ci un canal serios de comunicare și un mijloc de creație care se poate opune în modul cel mai eficient cu putință consumului excesiv (și uneori nociv) al altor mass-medii. Consumatorii actuali de video și disco au putea deveni, printr-un sprijin și o îndrumare adecvată din partea instituțiilor culturale care le-au deschis prea repede și prea larg porțile, creatori potențiali și colaboratori activi ai spectacolelor de diaporamă.

Așadar, de la consumul excesiv de video și disco la creație nelimitată prin diaporamă!

Soldatul și floarea soarelui. Ca lucrurile să fie și mai

limpezi în ceea ce privește domeniul specific al diaporamei să dăm un exemplu prezentat la Festivalul de la Hunedoara, în octombrie, 1985: un lan de floarea soarelui până la orizont. Se intră în lan: tulpini, frunze, pământ. Aparatul migrează în lan. La un moment dat, pe fondul verde natural apare umbra unui alt fel de verde. Se descifrează imaginea: o haină militară. Se merge mai departe: o centură pe umăr, o mină apleacă floarea soarelui, culege semințe. Soldatul iese din lan, își pune centura și se pierde pe un drum paralel cu lanul, aplecând din când în când florile și rupind semințe până la linia orizontului. Titlul diaporamei: „Permisia”. Totul în câteva minute. Nu e nevoie de text, nici chiar de muzică. Imaginea singură are pregnanța unui limbaj universal.

Diaporamistul e interesat de mișcările soldatului dar dintr-o serie de cadre fotografiate alege doar pe cel mai reprezentativ, mai dens în semnificații. Intre un cadru și altul între soldatul din lan și soldatul de pe drum, între floarea aplecată în prim-plan și floarea abia văzându-se la orizont, continuitatea redării cinematografice e suplinită prin continuitatea imaginației. Legăturile dintre cadrele statice nu se fac pe peliculă, în mișcare continuă ca în film, ci în interiorul fiecăruia dintre receptori, pe ecranul interior al propriei imaginații și afectivități. Dinamismul cinematografic e preluat de dinamismul receptorului care umple cu intuiția sa rupturile mari dintre imagini. Discontinuitatea obiectivă devine continuitate subiectivă, realul se imaginăriează receptorului colaborând în cea mai înaltă măsură cu diaporama. Dispare astfel granița dintre subiectiv și obiectiv, între real și imaginar. În mod cu totul paradoxal, realul cel mai pur devine pură ficțiune, obiectivul — proprie subiectivitate. Drumul soldatului se pierde nu în orizontul real al imaginii ci abia de aici înainte intră în orizontul pur al subiectivității receptorului așa cum verdele hainei militare este absorbit de verdele vital al lanului. Soldatul se contopește cu lanul de floarea soarelui. Unitate în diversitate. Viață invincibilă. Diaporama!

Stop-cadru. Dacă filmul folosește stop-cadru doar rareori pentru a sugera ieșirea din marginile înguste ale acțiunii în marea durabilitate a istoriei în momentul cheie în care durată nelimitată nu mai poate fi sugerată prin mișcare, ci doar prin imagine statică, diaporama este prin excelență o artă a stop-cadrului continuu, a succesiunii de stop-cadre care semnifică mai deplin durată prin întreruperile sale.

O artă într-un tot paradoxală: nici stare totală ca fotografia pentru că este o succesiune de stări, nici mișcare totală ca filmul, pentru că este în fond o valorizare a stop-cadrului, diaporama dinamizează prin statismul său și asigură statornicie tocmai prin ceea ce are ea mai dinamic. Staticul și dinamicul, starea și mișcarea într-o realitate intermediară integrală și infinit integratoare: STAREA DE MIȘCARE.

Excluzind balastul dinamismului cinematografic, incluzând imortalitatea semnului fotografic, n-ar fi exclus ca viitorul să aparțină mai mult diaporamei decât filmului. Cel puțin în măsura în care un cristal de cifva centimetri semnifică în mai mare măsură întreaga istorie a pământului decât un munte întreg de minereu steril.

În faza actuală întrevăd în diaporamă un concurent al fenomenului video și disco din simplul motiv că în diaporamă omul nu este doar un consumator, ci e implicat total ca proprietar, producător și beneficiar. Diaporama poate deveni arta de casă și masă a celui de-al treilea val pentru că viitorul nu va aparține cu siguranță consumatorului la nesfârșit ci creatorului de nesfârșire!

ION ZUBAȘCU ■

PROZA

Îngeri și demoni

Orașul îngerilor (Cartea Românească, 1985) este cel de-al treilea roman, după **Iepurele șchiop și Podul de gheață**, în care Dumitru Radu Popescu amestecă pasiunea pentru parabolă și conflict abstract cu un fond concret de evenimente, aici înaintarea frontului și eliberarea Ardealului, în cel de-al doilea război mondial. Teatrul tuturor întâmplărilor este Orașea cu împrejurimile ei, loc în care războiul și-a arătat fețele lui cele mai atroce, complicându-se cu intense conflicte naționale, precum deportarea și masacrarea evreilor. Povestea propriu-zisă este fragmentată, căci divagațiile și intruziunile imaginative sparg sistematic unitatea întâmplărilor, ceea ce poate să însemne că evenimentele pe care se sprijină acțiunea sînt, în ordine epică, pretexte pentru sugestiile secundare, abia acestea încheiate într-o viziune gravă și plină de miez, reluare în alt plan a unor obsesii mai vechi ale prozatorului. Relatarea se pierde treptat în reflecție jovială și simbol, în fantezism parabolic. Faptul istoric se acoperă, ca de o pinză transparentă, de sensul lui abstract ce nu este altceva decît reflectarea în conștiința a istoriei înseși. Ochiul prozatorului vede deodată realitatea și schema ei teoretică, într-o dublare permanentă a observației și sugesției.

Din hățșul voit complicat al întâmplărilor, desfășurarea epică se conturează treptat și ea aduce în față un soi de năuceală în care sînt prinși mai mulți tineri, liceiști, cum zice autorul, și virșnici, cu toții reprezentanți ai unei inocențe oprimate, cărora războiul le-a maltra-

tat sensibilitatea, împingându-i într-o derută nesfârșită. Ei sînt îngerii istoriei, bufonii candidi ai terorii, paiațele nevinovate pe care destinul i-a aruncat în bilciul tragic al vieții. Unii, precum acei surdomuți deportați, își trăiesc tragedia ca pe o farasă grotescă, dintr-o neputință ce apare celorlalți hilară. Alții, precum Elder, devin protagoniștii de operetă ai propriilor elucubrații. Unii sînt circari triști și ingenui (ca Agnes ori nebunele din spital care se închipuie în roluri celebre), alții sînt siliți să accepte trivialitatea și concupiscenta din resemnare (ca Estera) sau din indiferență desfrînată (ca Elvira și Iozefina). Toți aceștia sînt niște ființe brutalizate pe care războiul le-a transformat în măscărici ai istoriei, epifanie grotescă a transcendenței decăzute în teroare și trufie imundă. Puterea însăși, intruchipată de aberațiile hitlerismului și hortysmului, de furia antisemită pare o degradare a divinității, pe care tiranul Frank o teoretizează în termeni cinici. Destrămarea ordinii, ruperea conveniențelor, falsificarea relațiilor umane dau naștere unei lumi compozite, semn al haosului pur, pe care prozatorul o prinde în excelențe descrieri, cu întreg aerul lor neverosimil. Planurile interferează într-o ficțiune grotescă, miraculoasă și înfricoșătoare totodată. Iată o imagine a distrugerii sacralității prin violență: „Pițigo grași cu capetele și gurile negre, cu obraji albi, pe spate dați cu verde măsliniu, din grădini, vii! vii! ca din praștie în biserică, drept în altar. Aurica luă pătura ce era legată pe spinările oilor: puse în ea ce culese, cu bocanci cu tof, cu cataramă cu tot... Cine era? Oile îl duceau încet spre pădure, pe linile lor așezat, în bucăți. Giștile ga! ga! ga! în biserică”. Peste lumea buimăcită de război bintuie apocalipsa.

Toată această reprezentare a degradării tiparului esențial, a

proliferării grotescului nu vine, la Dumitru Radu Popescu, din relatate, din aglomerarea epică a situațiilor, ci din percepția poetică, din tușa lirică în care se infășoară sugestia, dintr-o vibrație de natura poeziei, pe care se sprijină simbolul și parabola. Astfel trebuie înțelese și digresiunile abuzive (uneori excesive pînă la prolixitate și autopastisă), ca o pulverizare a realității compacte într-o explozie de detalii, reminiscențe expresive ale coerenței, dizolvare a epicului în discurs. Simțul pictural, intuiția polisemieii amănuntului, desprinderea metaforei din anodin sînt trăsăturile cele mai proprii ale prozei lui Dumitru Radu Popescu, de care autorul știe să se folosească din plin, uneori chiar supralicitudindu-le. Iată, spre exemplu, sfîrșitul romanului, momentul în care drama morții lui Agnes și Rilă se topește într-o durere melancolică. Imaginile sînt de o expresivitate memorabilă: „Se duse (Aurica, n.n.) la picioarele morților și puse mina pe pătură și trase, trase, trase, mergînd cu fața spre drum, aplecată. Și cînd se întoarse cu fața spre cei doi, văzu în locul lor un strat de crizanteme albe, și galbene, legîndu-și florile, culorile... Înfipte cu toate rădăcinile lor în pămînt, niște flori, exact cit fusese pătura, flori de toamnă, tufăni, crizanteme. Și niște trandafiri roșii, scărmanii doar de ușoară adiere a iernii”. Aș zice că, mai mult decît o epică, avem în acest roman o poetică a realului, o transfigurare, prin mijloacele cele mai rafinate, a istoriei în simbol. Chiar procedeele românești, moderne, relativizante (intertextul, pastisa, stilul ludic, alternarea vocilor și perspectivelor) sînt exploatate mai mult în latura lor sugeratoare de atmosferă decît în aceea tehnică, retorică. **Orașul îngerilor** este romanul unei mari capacități fabulatorii, cu un discurs poetic și stufos, în care imaginația înflorește ca într-o junglă.

RADU G. ȚEPOȘ ■

Un elogiu poporului român

Senzația, reinnoită după fiecare lectură, că „ultimul volum” apărut din ciclul **Zăpezile de acum un veac** este și „cel mai bun” din serie poate fi considerată în același timp adevărată și iluzorie.

Adevărată — deoarece cu fiecare nou volum scriitorul Paul Anghel s-a împlinit și depășit pe sine, răspunzînd exigențelor operei, astfel încît acum, la al 8-lea volum, intitulat **Cutremurul**, și după aproape un deceniu de neîntreruptă strădanie la masa de lucru, el ni se infățișează firesc, necrispat, deplin stăpîn pe formula lui literară, ca unul din cei mai mari prozatori ai literaturii române.

Iluzorie — fiindcă, de fapt, nu sporul de măiestrie literară, indiscutabil, care se poate urmări și de la **Scrisoarea de la Rahova** (1977) la **Cutremurul**, este adevărată cauză a impresiei, ci neconținută creștere a mizei istorice a romanului și faptul că ciclul întreg nu este — acum o vedem limpede! — decît o singură, unitară și măreață construcție ce se înalță după o arhitectură gîndită de la început, făcîndu-ne să privim tot mai departe și mai adînc, pe măsură ce ne ridicăm mai sus împreună cu meșterul zidar.

Această construcție unitară, înălțată volum cu volum, ne apare deja ca un uriaș monument închinat poporului român, o „Columnă traiană” săpată în marmura limbii române și povestind o epopee în care noi, românii, nu mai apărăm cum spunea Călinescu despre daci. Sîntem biruitori, nu numai asupra unor inamici multisecolari, ci asupra „destinului” însuși.

Căci înclăstarea unui popor cu destinul său, ori, mai bine spus, înclăstarea unui popor cu circumstanțele istorice, cu „vremile” ce par cumplite ca un destin, dar pot fi pînă la urmă învinse, tocmai fiindcă adevăratul „destin” al acestui popor este de a nu fi „sub vreme” ci triumfător asupra lor, învingător al circumstanțelor aparent invincibile, această înclăstare dramatică, dar în final victorioasă, este însăși tema, marea temă a ciclului lui Paul Anghel. Ea începe să ni se rezeleze deplin abia cu acest al 8-lea volum, de unde cuprindem cu privirea, într-o uluitoare panoramă, dimensiunile și sensurile majore ale istoriei noastre moderne. Următoarele două volume, prin care grandioasa construcție va fi încheiată, ne vor da pînă la capăt „morală” fabulei cuprinse în cea mai amplă construcție epică din cite a fost

vreodată întreprinsă de un scriitor român (așa-zisul ciclu al lui Constantin Stere fiind de mult depășit, cantitativ vorbind, — iar chestiunea comparării celor două cicluri sub raport strict literar nu se pune pentru cine a citit fie și numai analiza lui Călinescu din **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent**).

Întîmplarea (sau coincidența semnificativă) face ca acest al optulea volum din **Zăpezile de acum un veac** să ajungă în librării la numai cîteva săptămîni după versiunea românească a celebrei cărți a lui Nicolae Iorga **Locul românilor în istoria universală**. Cititorii celor două opere — a istoricului și a literatului — vor avea surprize, încercînd să înțeleagă de la unul și de la altul ce a însemnat în traiectoria existenței istorice a poporului român acel moment circumscris de anii 1877—1878 — ceasul de cumpănă și de explozie a energiei naționale care face obiectul ciclului în zece volume al lui Paul Anghel.

A existat atunci, în rotirea unui an încheiat, un moment ce a hotărît destinul României moderne la fel cum, cu șase secole în urmă, anii 1394—1395, culminînd cu înclăstarea de la Rovine, au hotărît destinul întregului popor român pentru șase secole.

Față de celelalte șapte volume ce i-au precedat, **Cutremurul** este o întoarcere către sine, o privire necruțătoare către ceea ce a fost cea lume românească de acum mai bine de un secol, care a izbutit totuși să iasă din înclăstarea circumstanțelor, depășindu-și în virtutea unor forțe ce-i veneau din adînc și de departe, din trecut, cumplite rapile sociale și morale asupra cărora prozatorul nu așterne nici un vâl, preferînd, dimpotrivă, să înfișă bisturiul, într-o analiză fără precedent.

Așa cum la cutremure, prăbușindu-se fațadele, rămîn în picioare și se văd — dacă sînt — armăturile ce au susținut fațadele, ori, dacă nu sînt, nu mai rămîne nimic, la fel perioada de criză, de apogeu al crizei interne și externe din iarna 1877-78 îi oferă lui Paul Anghel prilejul unei descinderi în adîncurile ființei naționale și ale condiției istorice românești, spre a surprinde și negurile, și smircurile, dar și puterile de basm ale neamului. Cu o informație asupra epocii nedepășită pînă acum de nimeni, mergînd pînă la infinitezimale, cu o pătrundere aproape demonică a tuturor încheieturilor „establishmentului” vremii, scoase la iveală și pe-

celuite cu fierul roșu al unui sarcasm tragic, cu o înzestrare sociologică balzaciană, care-l duce pe cititor în măruntaiele societății vremii mai drept decît zeci de studii savante. Paul Anghel ne dă totodată cheia, secretul, izbindeii acestei nefericite alcătuirii (definită amar într-un aforism de Cilibi Moisi) în condiții de apocalips istoric. Reconstituirea acestui apocalips este a doua reușită majoră a volumului, în continuarea a ceea ce făcuse anterior, dar acum la cota aproape maximă a încordării (care va atinge apogeul abia în volumul următor). Dar **suffletul și suflul** ce străbat scrisul lui Paul Anghel, și acum, ca și înainte, nu se năclăiesc în „noroaiele” epocii, nu îngheață în „zăpezi”, nu pier sub „cutremure”, ci-și trag neconținut forța din ceea ce contemplantă biruinții împotriva vremurilor și ridicarea deasupra lor a neamului acestuia, dă oricui îi contemplă global-mersul prin istorie.

Este tocmai de aceea supărător că, pînă și în acest volum, a cărui „cheie” interzicea principial inflexiunile lăutărești și infiorurile bufone, autorul cedează demonului său obscur. A-desea prezent pe destule pagini de gust indoielnic din volumele precedente, și introduce, tocmai în apropiere de sfîrșitul volumului, episodul (poate de bufonadă shakespeariană, dar aici franc nepotrivit) al „reînvierii” lui Robcănescu, personaj ce pare a-l obseda peste măsura firescului. La fel de nepotrivită sună partitura lui Rufino, după magistrala evocare a halucinantelor invazii a șobolanilor din toate colțurile terrei — adevărat simbol al invaziilor umane cărora acest pămînt a trebuit să le facă față. Dar aceste puține note discordante nu pot distra atenția noastră de la grandioasa unei creații care, și prin acest volum, se dovedește o dată mai mult expresia cea mai caracteristică a „noii virste a literaturii române” de care vorbeam cu prilejul apariției **Fluviilor**.

Dacă acum cinci ani am putut părea paradoxal afirmînd că „așa ceva nu s-a mai scris niciodată în limba română și că în felul acesta n-a mai scris nimeni” acum, cînd ciclul se apropie de sfîrșit și peste întreaga construcție începe a se arcuri copula, sînt sigur că la întoarcerea ultimei file din acest volum cititorul o va constata singur.

DAN ZAMFIRESCU ■

Un poem pentru patrie

Spuzită de stele

O țară
o țară liberă și fericită
cum naște primăvara pădurile
cum fericite sint Cimpia și Munții
Carpați.

O țară
nespus de iubită, cum marea
la sinul căreia sug pruncii care vor
să trăiască ; nespus de iubită, spuzită
de stele ; măcuța
prin care-au trecut daco-geții,
și apoi romanii, și apoi
vandalii și alții, și mai apoi
lichelele și fanarioții.

O țară
pe care noi atit o iubim, pentru care
ne-am dat și ne vom da viața, o țară
acum atit de liberă și fericită, in care
cintecul spulberă lanțurile, o țară
in care privighetoriile libere
cintă.

Oh, tu, țara mea
nespus de liberă și fericită,
in care omul e liber și
fericit,
in care privighetoriile, libere,
cintă l...

GABRIELA NEGREANU

PLASTICA

Dumitrescu / Istrati

Una din cele mai pasionante și, totodată, mai temerare încercări critice ar fi aceea, care s-ar referi la existența familiilor de artiști. Căzută din soții izbutesc să dobindească notorietate, arătând personalități distincte și puternice, este asit de rar, incit seamănă a excentricitate. De obicei, o personalitate o biruie și o leneveste pe cealaltă, iar asta se petrece in chip destul de perfid, printr-un amăgitor transfer de imaginație. Unul din soții investește astfel idee, care i se întoarce inmultit. Cum anume se petrec pînă la urmă aceste dramatice modificări de umoare creatoare și de inspirație e greu de spus, fiindcă in toate cazurile referințele criticii sint pline de delicatețe. Adevărul nu se rosteste aproape niciodată.

comentariile merg pe linia amabilității. Despre doi artiști însă s-a scris însă cu adevărul cel mai direct.

Viața și ascensiunea în plan european a pictorilor Natalia Dumitrescu și Alexandru Istrati au început să intereseze cu mulți ani în urmă, mai exact din vremea cind Michel Seuphor publica vestitele sale cărți „Abstract painting“ și „Lexicon der Modernen Malerei“. De fapt, arta lor incepea să fie analizată favorabil încă de prin anii '50, dar volumele citate, cu autoritatea extrem de selectivă ce-o exercită dintotdeauna dicționarele de artiști și studiile reluate și difuzate in câteva limbi de mai multe edituri de prestigiu au instituționalizat repede și încă accentuat un deceniu și mai bine de carieră internațională in temelul unor idei plastice de vădită substanță autohtonă. Numele celor doi pictori s-a rostit mereu laolaltă, cu precizarea că, oricine a avut ocazia să le cunoască pinzele, a deosebit două personalități, distincte, de o armonioasă independentă.

Cunoscuți și ca legatari universali ai moștenirii brâncușiene, după ce vor fi lucrat, in Impasse Ronsin, timp de nouă

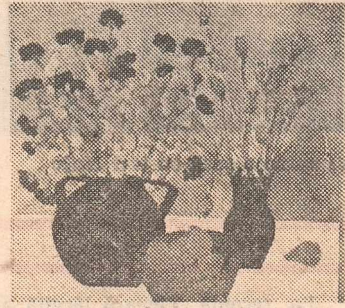
ani pentru marele gorjean, după ce-i vor fi stat și copii, și de veghe, soții Dumitrescu / Istrati (cum obișnuiesc să-i citeze multe din textele ce li se dedică) au cunoscut la Paris floarea intelectualității domeniului plastic și un succes muncit, cucerit cu fiecare trăsătură de penel.

Cea mai recentă monografie despre Natalia Dumitrescu și Alexandru Istrati apare la MERIDIANE, sub semnătura Olgăi Bușneag, in redacția lui Vasile Florea și cu o înfățișare frumos gândită de graficianul Decebal Scriba. Proiectul unui asemenea întreprinderi s-a vădit angajant, fiindcă despre cei doi pictori au scris istorici de artă de renume mondial, mari artiști ai cuvintului și ai pensulei, și condeie faimoase ale criticii europene: Denys Chevalier, Eugen Ionesco, R.V. Gindartael, J.J. Levéque, Herbert Read, G. Boudaille, Pierre Cabannes, Michel Ragon, Charles Esienne, Pierre Courthion, Pontus Hulten, A. Rolland de Renéville.

Olga Bușneag compune o carte in două secțiuni, avind ceva din farmecul aparte al dezvoltărilor simetrice — totul se petrece in paralel, și totul diferit. O astfel de scriere e o ecuație marcată de o sămădnie de satisfacții, dar și de capcane, intrucit dacă e plăcut să observi cit de asemănătoare poate fi creația a doi oameni, ce-au trebuit să treacă prin aceleași mari probe (să lupte cu gloria atit de angajantă de a fi fost sprijiniți de Brâncuși, să expună cam in aceleași galerii, să fie numiți adevărați ca unul — Dumitrescu / Istrati — să rămână egali cu sine odată cu reușita și poate chiar in ciuda ei) e necesar să cauți și a vedea și ce i-a ținut, in viață și in artă, alături. Adevărul bine explicat este întotdeauna falositor și Olga Bușneag a procedat înțelept ținind cu fiecare frază la miezul adevărului. Stilul său e controlat, lipsit de emfază, adecvat. Trebuind să povestească viața și arta a doi creatori ce au comun „același dispreț obstinat al agreabilului“, Olga Bușneag preferă să o facă pe un ton cit mai agreabil: nu se ferește să evoc și nici să explice.

In totul, o tipăritură ce merită a fi luată de exemplu.

TUDOR OCTAVIAN

MUZICA

Debuturi în dialog

„Sarmizegetusa“, poemul simfonic creat de compozitorul George Draga, a fost audiat la Ateneul Român, pentru prima oară, in cadrul concertului orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu“, condusă de Paul Staicu. Elaborată in formă de sonată amplă, lucrarea sugerează in structura celor trei secțiuni natura și arhaismul, pătrunderea legiunilor romane și bătălia dată de daci pentru libertate, conduși de Decebal in anii 105-106, ca și liniștea, fecunditatea și eternitatea asternută pe aceste locuri de veche așezare, vii mărturii ale nașterii, formării și perenității poporului român. Limbajul ales de compozitor este aproape clasicizant, raportat la epoca noastră plină de căutări atonale, atermatice, aleatorice etc., care — de cele mai multe ori — nedumeresc pe ascultătorul obișnuit al sălilor de concert. Modulurile populare constituie un fir conducător, de la prima temă și pînă la ultima, diversitatea procedurilor de folosire a evintelor perfecte (înăuntrul cărora se infirpă celule motivice), dialogurile timbrale, de la suprapunerile pe două instrumente (flaut-corn) pînă la folosirea întregului aparat orchestral, pedala ostentativă a percuției (toba mare) din partea mediană, folosirea registrului subgrav, sau supra-

acut al corzilor, toate la un loc, ca și multe altele, au reușit să redea atmosfera și imagistica proprii dorințelor autorului, a cărei mărturisire de credință pe care o încercăm: „fără a avea un program precis, poemul simfonic „Sarmizegetusa“ evocă trecutul puternicului bastion al strămoșilor noștri, care s-au luptat și jertfit pentru libertatea neamului nostru, a locuitorilor acestui pămînt“, mărturisire ce glăsuiește și explică mesajul umanist al ideaticii lucrării. Și, prin polifonia care se ivește la tot pasul, prin stilul său concentrat, sever, lipsit de emfază și convenționalism, prin experiența dobîndită in numeroasele lucrări anterioare, dar — mai ales — prin înaltul său sentiment patriotic, „Sarmizegetusa“ a reușit să depășească bariera estradei de concert, intrind in inimile și conștiințele ascultătorilor; iar accesibilitatea totalității limbajului folosit, constituie argumentul principal al acestei creații de referință a compozitorului, dotat și serios, care este George Draga.

In rest, manifestarea a cuprins Concertul nr. IV de L.v. Beethoven, prezentat cam ciudat, prea romantic și cu ritmuri sovăielnice, cam efeminizate, datorită interpretării dată de tînărul elvețian Jean François-Antonioli. Totuși, trebuie spus, oaspetele nostru este extrem de muzical și înzestrat cu o tehnică ireproșabilă, dar firii sale visătoare i se potrivește — acum — mai curind Chopin, dovadă și „bis-ul“, excelent pe care l-a oferit ca supliment. Sintem convinși că maturitatea artistică o va obține printr-o experiență concertistică stăruitoare și, deci, la o viitoare in-

filnire, il vom putea prețui la justa sa valoare. In sfîrșit, dirijorul Paul Staicu și-a reafirmat cunoscutele sale merite artistice, in special prin gîndirea aprofundată care s-a vădit in construcția Simfoniei a IV-a „Romantica“ de Anton Bruckner.

Dubla performanță interpretativă, rară, in cele două ipostaze, de pianist, concertist și de solist liric, ce a fost realizată de tînăra Ruxandra Donose, studentă in anul al treilea la Conservatorul „Ciprian Porumbescu“ din București, a fost prilejuită de apariția sa in cadrul concertului simfonic al Filarmonicii din Bacău, dirijată de harnic și foarte talentatul șef de orchestră Ovidiu Bălan. Eleva profesoarelor Ludmila Popisteanu — pian — și Georgeta Stolteru — canto — deținătoare a mai multor distincții, printre ele numărîndu-se și titlul de Laureat al Festivalului Național „Cîntarea României“, ediția a cincea (canto) și Diploma de finalistă la Concursul Internațional de pian de la Vercelli — Italia, 1983, s-a integrat perfect in programul seriei, program intitulat Festival Bach-Mozart.

Al cincilea Concert Brandenburgic, de J.S. Bach, ca și Concertul nr. 3 in re major (K.W. 40), pentru pian și orchestră de Mozart, au demonstrat că Ruxandra Donose posedă un țușeu fin și o știință deosebită a echilibrului in construcție, in-sușiri mai rare la această vîrstă, ceea ce denotă și seriozitatea exemplară cu care se ocupă, in mod egal de studiul ambelor discipline, pianul și canto-ul.

CLAUDIU NEGULESCU

Cronica literară

Valeriu Râpeanu

Iorga, contemporanul nostru

La cumpăna anului 1985, cind se implineau patruzeci și cinci de ani de la tragica moarte a lui N. Iorga, cel care a dovedit că este un erou al istoriei noastre naționale, și a anului 1986, cind se implinesc o sută cincisprezece ani de la nașterea sa, Editura Științifică și Enciclopedică și Institutul de Istorie „N. Iorga“ au tipărit Istoria poporului românesc. Operă a unui om de treizeci de ani, cum spunea însuși autorul, operă scrisă la indemnul unuia din marii istorici ai lumii, Karl Lamprecht. Istoria poporului românesc implinea și ea optzeci de ani de la apariție. Oare numai conjuncturile aniversare să fi determinat cele două institutii și pe îngrijitoarea editiei, Georgeta Penelea, să dea la lumină această carte? Ce interes mai poate prezenta după opt decenii o sinteză scrisă de un tînăr de treizeci de ani, care, după cum mărturisea el însuși in prefata la traducerea românească apărută cind avea cincizeci de ani, nu ar mai fi întrebuințat sistemul pe care il considera „partea cea mai personală“ a cărții sale? Mărturisirea, cu acea franchețe proprie adevăratului om de știință, faptul că „mai ales studiile de istorie universală mi-au lărgit orizontul și mi-au corectat astfel atitea puncte de vedere“. Cititorul porneste deci să citească o carte de istorie care — repetăm — este veche de optzeci de ani, timp in care, datorită lui N. Iorga, datorită scolii create de el, perspectivelor pe care el le-a deschis, datorită incurajării și posibilităților de studiu, de care nu putini tineri s-au bucurat din partea lui, a publicațiilor pe care el le-a cîntorit și a succesivelor generații de istorici, cunoașterea trecutului țării noastre s-a îmbogățit nu numai din punct de vedere cantitativ, ci și din perspectivă calitativă, viziunea interpretativă amplificîndu-se și nuanțîndu-se in acelasi timp. Cu toate acestea, cartea in versiunea ei românească merita sau, mai bine zis, trebuia să vadă lumina tiparului, mai ales că prima editie a acestei versiuni (asa cum arăta N. Iorga in autobiografia sa, O viață de om), nu s-a bucurat nici de răspîndirea meritată, nici de condițiile grafice corespunzătoare. Informația a fost adusă la zi, completată și corectată de îngrijitoarea editiei, Georgeta Penelea, care n-a transformat aparatul critic intr-o fastidioasă enumerare de date și nume, ci i-a conferit funcționalitate și utilitate. Strict informative, atunci cind era cazul, explicative sau aducînd perspectivele necesare pentru a corecta și întrezii interpretările lui N. Iorga, notele și prefata sa inscriu ca unul din momentele intelegerii critice a contribuției lui N. Iorga la dezvoltarea istoriografiei românești. O privim, oare, numai ca o strictă lucrare de specialitate adresată unui cerc de inițiați? Asupra acestui aspect as vrea să mă opresc in câteva rinduri. Fiind o traducere, dar o traducere văzută, incuviințată și apreciată de N. Iorga, Istoria poporului românesc nu prezintă, fără indoială, amprenta stilului său unic prin grandoare și frumusețe. Dar ea este expresia gîndirii lui N. Iorga, in conștienta că arăta „dentru a fi istoric, trebuie o natură de artist“, iar istoricul este chemat să dea viață paginii scrise de el. Spunea acestea intr-o lectie de deschidere la Universitatea din București, in noiembrie 1897. Si a repetat această convingere a sa și-a făcut-o să treacă pragul programelor și profesiunilor de credință către realitatea operei in sesi. Aflăm aici una din acele structuri ale gîndirii sale, care il conferă consecvență și organicitate. Aceste calități nu au fost totdeauna puse in valoare de către exegeții și nici privite drept virtuți ale scrisului său pe acest tărîm. Am comite o eroare dacă prin notiunile de viață și talent in scrierea istoriei am intelege transformarea acestui act de cunoaștere intr-unul de vulgarizare, de abatere de la adevăr, de infrumușetare prin efecte retorice și bombastice pentru cucerirea unui număr mare de cititori. N. Iorga nu literaturizează istoria, ci o face vie, chemînd cu o putere unică toate forțele vii ale unei societăți, ale unei alcătuirii umane, să-si ocupe locul meritat in cursul dialectic al vremurilor. A spune că N. Iorga a abolit cu un gest hotărît istoria romantica constitule astăzi un loc comun, dar a spune că el ne-a dat, in tot ceea ce a scris, o perspectivă — cea dintîi — asupra vieții sociale românești, văzută in structurile ei diverse și unitare, este o necesitate. Prin tot ceea ce a publicat el — acte, documente, scrisori și, mai apoi, numeroasele volume dedicate unor tărîmuri, epoci, domenii de specialitate etc. — pînă la marea Istorie a Românilor, N. Iorga ne-a dat imaginea civilizației românești, a făcut ca din faptele celor cunoscuți și celor necunoscuți să se inchege imaginea unei vieți autohtone in timp și in spațiu. Si cartea reapărută acum e unul din cele mai elocvente exemple ale acestui mod original, modern și atit de actual de a concepe scrierea istoriei, propriu lui N. Iorga. O istorie vie, o istorie care ne dă sentimentul vieții adevărate pe care o trăiește întreaga colectivitate umană, o istorie in care toate aspectele existentei, de la cea economica pînă la cea spirituală, trăiesc, se explică, se intercondiționează intr-o expunere dominată, de omul de știință și insufletită de artist, Georgeta Penelea are dreptate să observe că „evul mediu românesc dă totdeauna un plus de fervoare condeului său“, dar după părerea mea nu are integral dreptate cind spune că „ultima parte a sintezei (...) este mai mult un expozeu de ordin general, o informare succintă destinată publicului străin“. Dimpotrivă, capitolul Starea poporului român la 1900 mi se pare a constitui o panoramă in care, pornind de la tot ceea ce poate fi mai sec — datele statistice —, incheagă o frescă a vieții românești la răscrucea a două secole. Dar chiar dacă între anumite capitole pot exista unele denivelări, cartea, in totalitatea ei, reprezintă una din cele mai vii, mai palpitante sinteze asupra civilizației românești.

Apărută aproape concomitent cu noua editie a autobiografiei sale, O viață de om, Istoria poporului românesc are aceleasi calități de evocare, de insufletire a trecutului. In cazul din urmă, N. Iorga a trăit sufletește acel trecut, cu atita intensitate și vibrație sufletească, incit, scriind istoria cea mai îndepărtată, el părea unul din martorii fiecărei epoci, al fiecărui moment, părea că a trăit pretutindeni. Cartea este o frescă ce se alcătuieste in timp, intr-o deplină unitate, ea vine către noi din toate tinuturile locuite de români, dîndu-ne imaginea unei vieți naționale ce a răzbit peste vicisitudinile timpului. O operă de o mare frumusețe și cutezanță a gîndului, pe care o simțim ca fiind de deplin consonantă cu tot ceea ce este modern și novator in istoriografia modernă. Desi au trecut optzeci de ani de la scrierea ei, rămîne o sinteză care se adresează tuturor, o scriere de o valoare neobieritoare care vadește cit de contemporan, cit de acut contemporan este nemuritorul N. Iorga.

Planșe pentru cartea de geografie a viitoare

Constanța, încă o poartă spre

Sintem pe malul mării, la sud de Canalul Dunăre—Marea Neagră, dar aburii misterioși ai unei dimineți cețoase înlătură privirii contururile certe. Doar zgomotul și forfota amintesc de un mare santier, cu tot ceea ce înseamnă el: macarale, drăgi, bene cu beton, camioane de mare tonaj. Cel mai tânăr pământ românesc ce înaintează spre mare — Portul Constanța-Sud.

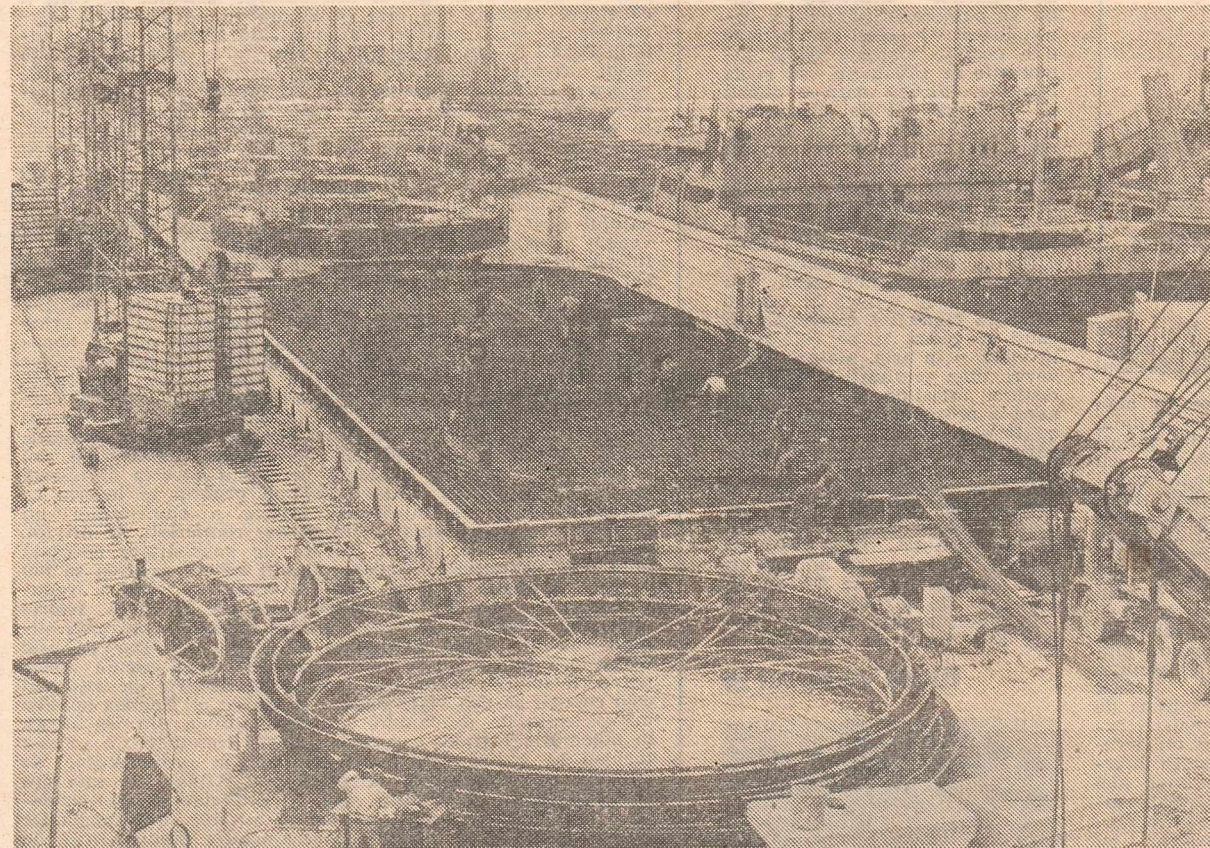
Intre marile obiective menite să îmbogățească geografia industrială a țării se numără și acest nou port al Constanței, conceput cu o îndrăzneală proprie nu numai tehnicii de vîrf, dar și timpului pe care îl trăiește România.

Aflăm de la Constantin Moldoveanu, directorul tehnic al Întreprinderii de construcții hidrotehnice portuare, că lucrarea de față va avea 5 km de diguri de mare adâncime, iar danele comerciale vor depăși 15 km lungime. Un port cu regim de zonă liberă, porto-franco, scutit de taxe, unde

parteneri din Europa Centrală și din afara ei, pot veni să prelucreze și să desfășoare cele mai diverse produse. Capacitatea lui va atinge pe cea a vechiului Constanța, care are tot 15 km de cheu. Deci un volum de muncă enorm căruia ne-am angajat să-i facem față, *din mers*, fapt demonstrat prin aceea că, deși nu au trecut decât șase luni, lucrăm deja la realizarea primului mol de 220 m, cu 12 dane cu umplutură și echipament de cheu, macarale și drumuri. Recepția lui o dorim la jumătatea anului. Ne-am angajat la un ritm intens, paralel, începînd și lucrările de la molul doi”.

Cînd s-a ridicat ceata, cuvintele directorului au căpătat materialitate. În fața noastră, o mică și îngustă peninsulă își certifica existența. Alături, pe uscat, o adevărată uzină de prefabricate, de fapt o platformă uriașă, un poligon special, care, privit de sus, de la înălțimea macaralei, pare o simplă ramă de stupa. Aici se pregătesc chesoanele gigant, adevărate

blocuri de beton armat ce atîng de asemenea blocuri uriașe. Vor fi lansate la apă ca orice lăncetă, unde se continuă gîsă: folosită în tehnica mondială exprimă în milioane tone de Materialul de umplutură nu S-a montat o linie de cale ferată pe zi, poate transporta transportul auto. Parametrii pre ziua de azi a noului port

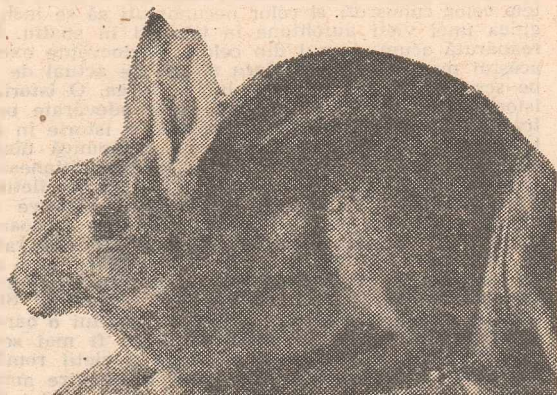

Un simplu cheson înglobează materiale, manoperă și precizie ca pentru o casă cu trei etaje

O tehnologie nouă înseamnă, înainte de toate, un schimb întregesc și îmbogățesc proiectul

O îndeletnicire cu multe avantaje

NU TREBUIE SĂ ALERGĂM DUPĂ IEPURI. ÎI PUTEM CREȘTE!

La recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor s-a adoptat Programul pentru dezvoltarea creșterii iepurilor de casă în vederea realizării pînă în anul 1990 a 50 milioane capete. Față de programul inițial, s-a mărit sarcina de creștere a efectivelor cu 11,3 milioane capete, din care 7,5 la întreprinderile avicole de stat și 2,8 la C.A.P. În comparație cu anul acesta, efectivele de iepuri ale anului 1990 vor crește de 3,5 ori. Un aport deosebit în cadrul acestui program va avea Centrala pentru producția avicolă, coordonatorul programului.

Apelăm la amabilitatea dr. Viorica Ionescu, director tehnic al centralei, pentru a ne furniza cîteva date despre măsurile adoptate în vederea îndeplinirii sarcinilor privind dezvoltarea creșterii iepurilor de casă pe perioada următorilor 5 ani.

— Centrala pentru producția avicolă a întocmit un plan de măsuri amănunțit care va asigura atât producția în întreprinderile de stat cit și condiții pentru buna desfășurare a acestei activități în celelalte sectoare cu sarcini în acest domeniu: C.A.P., gospodăriile populației, alte unități socialiste. Prin amplasarea lui, programul are în vedere industrializarea creșterii iepurilor de casă. De aici o serie de măsuri: asigurarea materialului de prăsilă de calitate prin dezvoltarea centrelor de selecție la întreprinderile avicole de stat de la Sibiu, Bacău, Piatra Neamț, Băiculești, Timișoara și de la Institutul de cercetări și producția pentru creșterea păsărilor și animalelor mici de la Balotești; asigurarea unor priorități și avantaje pentru crescătorii de iepuri prin repartizarea unor finete pentru recoltarea cu plata în natură; crearea unor ferme de bunici în fiecare județ

care vor asigura material genetic de valoare; organizarea pe baze contractuale ferme și avantajoase a preluării iepurilor pentru sacrificare; înființarea unor industrii de prelucrare a blănițelor; crearea unor utilaje specifice pentru creșterea iepurilor în gospodăriile populației, care vor putea fi achiziționate prin comerțul de stat.

— Vorbînd despre industrializarea creșterii iepurilor de casă ne gîndim la investiții, utilaje, procese tehnologice, productivitate, valorificarea completă, superioară pe piața internă și la export a iepurilor. Care este stadiul acestora la acest început de an?

— Trebuie să subliniem că sarcinile pentru anul acesta sînt mari. S-a avut în vedere baza materială existentă și posibilitățile de modernizare a acesteia într-un timp scurt, și realizările de pînă acum. Bineînțeles că pornim la drum avînd o experiență în urmă, certitudini. În cadrul capacităților prevăzute pentru programul inițial vom introduce baterii cu două nivele, vom moderniza utilajele specifice ceea ce va asigura o mai bună productivitate a muncii. În cele 102 hale prevăzute în programul inițial vom introduce deasemeni bateriile pe două nivele. Necesarul de cuști pentru sectorul de stat și cooperatist în actualul program este de peste 650 mii bucăți. Este de la sine înțeles că livrarea lor de către unitățile M.I.C.M. trebuie făcută în graficele prevăzute. Realizarea investițiilor trebuie privită ca o acțiune prioritară de cea mai mare însemnătate. Contăm pe punerea în funcțiune în mai anul acesta a obiectivelor pentru liniile pure și bunici, iar în martie anul viitor a fermelor de părinți. S-au introdus în planurile anuale de investiții, cu termene eșalonate pînă în 1988, prevederile

programului inițial, 102 hale restante, cit și măsurile de modernizare. În această primă etapă este extrem de important să realizăm măsurile prevăzute în program. De îndeplinirea acestora depinde buna desfășurare a programului în anii ce urmează. Semnalăm restante la livrarea cuștilor și la finalizarea unor obiective. Pentru anul 1983 am prevăzut ca prin modernizări să asigurăm aproape o sută de mii de capete efectivă matcă, 47 ferme linii pure și bunici, cu 136 000 locuri pentru matcă și 917 000 pentru tineret. Termenul este iunie 1986. Organizarea bazei furajere are deasemeni o importanță majoră. Am preluat 2 400 de hectare. Sintem în deficit cu 4 400 hectare pentru preluarea cărora încă nu s-au perfectat formele. Am prevăzut în program înființarea unor micro F.N.C.-uri. La ora aceasta funcționează doar unul, la Piatra Neamț. Intenționăm să mai înființăm încă zece. Fiecare unitate mare trebuie să aibă posibilitatea de tocare și brichetare a furajelor, granulara urmînd să fie făcută în Fabricile de nutrețuri combinate. Acest mod de organizare va reduce cheltuielile de transport și va permite un control mai riguros al calității furajelor, o condiție esențială în buna desfășurare a activității de creștere industrială a iepurilor de casă.

Beneficii mari și imediate

Programul aprobat de plenară se bazează pe experiența unor unități unde creșterea industrială a iepurilor s-a dovedit pe deplin fiabilă, unde rezultatele sînt din cele mai bune. Una din aceste unități este Întreprinderea Avicolă de Stat Băicoi. Pornim deci într-acolo. Sintem însoțiți de inginerul Nicolae Hebean, unul din specialiștii cen-

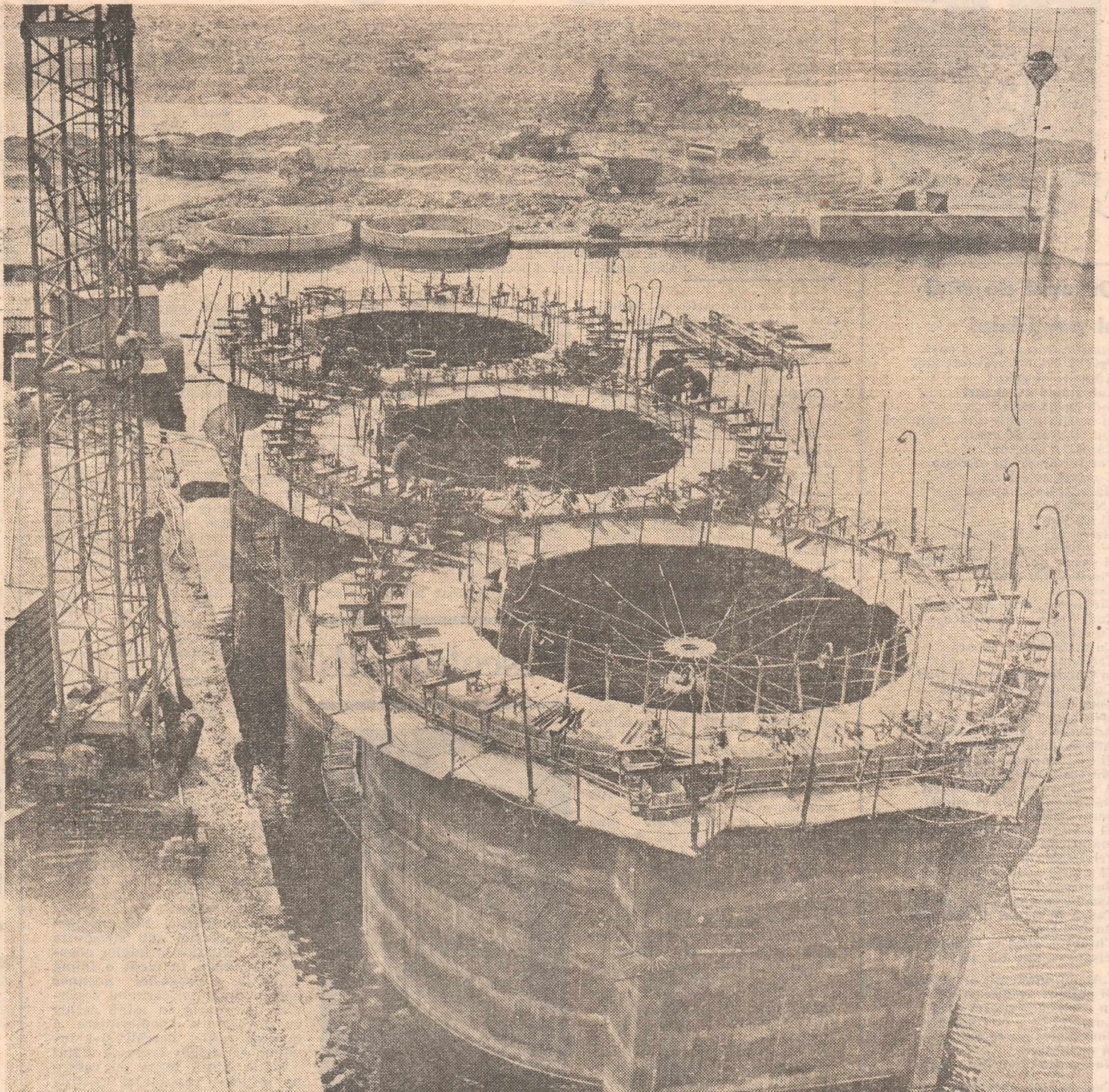
generații re lume

ută de tone fiecare. Trei mii cinci sute
turnate pînă la sfîrșitul anului. Apoi
și duse, prin plutire, pînă la limita mo-
ste cea mai nouă tehnologie de glisare
ară. Și în privința umpluturii, care se
t și piatră, mintea omului a găsit idei
i cară cu basculantele de la 40 de km.
are, în decurs de o lună, cite șase gar-
100 tone. Astfel, este înlăturat complet
ori de eficiență și confort vorbesc des-

Fotoreportaj de ELENA GHERA

ent de idei. Realitățile de la fața locului
re se pleacă

Linia de chesoane gigant — adevărata fundație a molului, la 20 m sub oglinda apei

in creșterea iepurilor de

Intemeiate sau nu, sînt une-
păreri, preconcepte am zice
care susțin că creșterea iepu-
rilor de casă este dificilă și
pantă. Ce părere aveți ca spe-
list ?

Carnea de iepure este o
ne albă, cu un procent ridi-
de proteine asimilabile. 22
ută, fără grăsimi, cu un con-
t extrem de scăzut de coles-
ol. Este o carne dietetică. În
s, este gustoasă. Carnea de
ire are de altfel o mare cău-
e în zonele cu tradiție în
teția iepurilor din țara noas-
și din străinătate. Pentru a
mplifica, să arătăm că la
ort prețul cărnii de iepure
de aproximativ două ori
mare decît al celei de vită
de porc și de trei ori mai
e decît al celei de pasăre.
rept că la început, în unele
e din țara noastră, iepurii
i avut căutare deosebită. E
oa de tradiție, de obiceiuri și
te că și condițiile în care au
livrați de comerț nu au
din cele mai inspirate. La
asta, nu avem suficiență
e de iepure pentru a face
pieșii. Cetățenii s-au con-
și se vor convinge în con-
are de calitatea ei. Crește-
iepurilor de casă presupune
epere, preocupare susținută,
ică. Iepurile de casă este un
nal sensibil care pretinde
nite condiții de microclimat
e hrană. Cine le-a cunoscut
e-a respectat a avut satis-
ii. În special furajarea tre-
e făcută cu multă atenție.
urele este sensibil la furaje
egăite, de exemplu. Care
nal nu este sensibil la o
ă necorespunzătoare ? Pen-
ca creșterea iepurilor să fie
abilă, reproducția trebuie ur-
ită cu atenție și pricepere.
lent, sînt deosebiri între
teția industrializată și cea

in gospodăriile populației. Alte
condiții de asigurare a microcli-
matului și de furajare.

— Care sînt avantajele pe care
le are un crescător de iepuri ?
Sînt create condiții pentru un
cetățean lipsit de experiență să
pornească cu succes într-o ac-
tăvitate de genul acesta ?

— Un gospodar obișnuit, fără
să facă amenajări deosebite,
descurcîndu-se cu materiale lo-
cale și folosind amenajările de
pe lingă casă, poate crește în
jur de 20 de iepuroaice matcă.
Intr-un grajd, într-un sistem
semiindustrializat, un cetățean
din Șura Mare, județul Sibiu,
crește 100 de iepuroaice. Avan-
tajele unui gospodar sînt mari
și, ceea ce nu trebuie neglijat,
imediate. Două-trei iepuroaice,
crescute cu pricepere asigură
un minimum doi iepuri pentru
carne pe săptămîna. Deci, carne
proaspătă. La nivelul acesta,
iepurii pot fi hrăniți cu resturi
menajere sau cu verdeturi o
bună parte din an. Dacă punem
la socoteală și blănițele, iată o
familie care are hainele de
iarnă asigurate prin eforturi
proprii. Bugetul familiei crește,
cetățeanul se transformă din
consumator în producător. Au
apărut pînă acum două broșuri :
Indrumător pentru creșterea iepu-
rilor de casă și animalelor de
blană și Sfaturi pentru creșterea
iepurilor de casă. Intreprinderile
avicole de stat sînt coordona-
toarele programelor în fiecare
județ. Ele vor furniza utilaje
specifice, exemplare pentru pră-
săli și vor sta la dispoziția cres-
cătorilor și cu asistență tehnică
s-o numim astfel.

Demonstrația a fost făcută

Intreprinderea Avicolă de stat
Băicoi este una din unitățile
fruntașe ale centralei. Nu vom
insista în intervenția noastră a-
supra aspectelor legate de acti-
vitatea avicolă. Il rugăm, deci,

pe Mircea Bejan, directorul în-
treprinderii să ne vorbească
doar despre iepuri.

— Pe lingă cele 21 ferme de
păsări, am dat în funcțiune în
anul 1984 încă o fermă de creș-
tere a iepurilor de casă. Cele 4
hale au fost terminate în 1983
și au fost populate în anul ur-
mător. În anii 1984 și 1985 am
livrat 130 tone de carne de iepu-
re. În construcție avem încă
8 hale care vor fi gata, conform
graficului, în iunie anul acesta.
Contăm pe faptul că ele vor fi
gata mai devreme. Am luat mă-
suri să ajutăm constructorul cu
forțe proprii la săpături, funda-
ții și montajul utilajelor. Va
urma și montarea bateriilor cu
două nivele. Creșterea iepurilor
este o problemă încă nouă față
de cea a păsărilor. Creștem pă-
sări din 1962, iar iepuri doar de
doi, trei ani. Toată lumea, de
la muncitor și pînă la conde-
cere, încă învață, deși putem
spune că procesul tehnologic
este acum pus la punct. Spun
asta deoarece creșterea indus-
trializată a iepurilor se face pe
cale artificială. Principiile ac-
tive trebuie administrate prin
hrană, microclimatul trebuie a-
sigurat deasemenea prin mijloa-
ce deosebite față de cele din
gospodăria, unde mediul este
mai apropiat de cel natural.
Sarcinile și responsabilitățile
noastre sînt mari atît prin pla-
nul care ne-a fost repartizat, cit
și prin faptul că sîntem coordo-
natorul programului pe județul
Prahova. Programul, după cum
se știe, este generos. Pentru
realizarea lui s-au alocat fon-
duri de investiții importante.
Dacă în 1986 vom livra 100 tone
carne tăiată, în 1990 această
cantitate va crește de 5 ori. Și
sarcinile pe județ sînt impor-
tante. În 1990, județul tre-
buie să producă 3320 tone
carne, din care 630 la C.A.P.,
1530 în gospodăriile popu-
lației și 270 la alte uni-

tăți socialiste. Deci, chiar
mai devreme de anul 1990, iepu-
rele va intra în obișnuința
consumatorilor. Dacă la început,
în Ploiești, 100 kilograme de
iepure se cumpărau într-o săp-
tămîna, acum 400 de kilograme
se cumpără în două ore. Carnea
de iepure este una din cele mai
bune și mai complete. Un iepure
ajunge după 80 de zile la o
greutate de 2,4—2,5 kilograme
viu, ceea ce înseamnă 1,2 kilo-
grame de carne din cea mai
bună. Asigurîndu-i-se o repro-
ducție corespunzătoare, iepurile
este extrem de productiv.

— Furajele sînt una din con-
dițiile de bază ale creșterii ani-
malelor. La acest capitol cum
stați ?

— Iepurile mai are un avan-
taj : furajarea lui nu se supra-
pune cu a altor animale. Tre-
buie păstrat un echilibru între
cereale și fibroase. De aici și
folosirea superioară a paielor,
finului și a celulozei. Efectivele
mari de animale înseamnă și
cantități mari de furaje. În
1990 vom avea nevoie de 1000
tone finuri. Avem în perspectivă
să preluăm 130 de hectare. Vom
cultiva cu lucernă și incintele
fermelor. Pînă în primăvara lui
'87 sperăm să primim terenul
și să-l putem cultiva. Pentru
anul următor furajele sînt asi-
gurate. Bineînțeles obligația
noastră este să obținem de pe
aceste terenuri recolte mari.
Avem în program o mică fabri-
cută pentru granularea fibroa-
selor, ceea ce va reduce spațiul
de stocare și va mări conserva-
bilitatea furajelor. Ne gîndim în
viitor și la posibilitatea unui mic
F.N.C. specializat pentru hrana
iepurilor. Rețetele de furajare
sînt aprobate, ceea ce va
asigura o uniformitate și
siguranță în procesul tehnologic.
Rațiile echilibrate, rețetele știin-
țific alcătuite, adăposturile co-
respunzătoare, respectarea regu-
lilor sanitar veterinară după un

protocol sever, conștiinciozitatea
și buna pregătire a crescătorilor,
care să urmărească punctele
cheie din procesul tehnologic —
reproducție, înțărare — nu pot
duce decît la satisfacție.

Să încheiem cu părerea ingi-
nerului Nicolae Hebean despre
activitatea I. Av. S. Băicoi :

— O explicație a succesului pe
care-l înregistrăm la Băicoi este
că această activitate n-a fost
considerată ca una secundară.
Ea a fost abordată cu toată se-
riozitatea. S-a format aici un
colectiv bun care a pregătit pro-
gramul analizînd toate aspec-
tele : pregătirea personalului,
difuzarea pentru reproducție în
alte unități a exemplarelor va-
loroase genetic. De trei ori ef-
fectivul actual al întreprinderii
a fost difuzat în țară. A fost
una din primele unități care a
trecut la industrializarea pro-
cesului de creștere. Unitatea
și-a organizat baza furajeră și,
mai mult chiar, a realizat o
moară pentru tocarea furajelor,
o activitate suplimentară față
de obligațiile obișnuite. Și mai
ales și-a pus probleme de vi-
tor : evacuarea gunoiului, cli-
matizarea, înlocuirea materialu-
lui de reproducție. Tot aici s-au
pregătit șefi de fermă pentru
alte unități, s-au testat rețete,
modificări de tehnologie (înțăr-
cări grupate, totul plin, totul
gol, probleme de dezinfecție).
Putem spune că la Băicoi a fost
făcută o adevărată cercetare.
S-au abordat cu curaj probleme
noi. Meritul celor de la Băicoi
este acela de a-și fi asumat un
eventual risc într-o activitate
practic nouă. Și au demonstrat
că se pot obține rezultate. În
anul care a trecut unitatea a
lucrat sub pierderile normale
admise, ceea ce credem că în-
seamnă siguranță în stăpînirea
proceselor tehnologice. Deci, se
poate.

OPREA GEORGESCU

Omagiind gloriosul jubileu

Culegerea de poezii, proză și reportaje, pe care Editura „Cartea Românească” o pregătește în întâmpinarea aniversării a 65 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român și care apare sub egida Uniunii Scriitorilor, este alcătuită pe ideea relevării celor mai nobile tradiții de luptă ale poporului nostru, pe care partidul le-a continuat în spirit revoluționar, cu maturitate și clarviziune. Prima secțiune cuprinde texte care ilustrează toate momentele politice fundamentale ale poporului român (Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan, Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, Unirea Principatelor Române, Războiul de Independență, Marea Unire din 1918, crearea P.S.D.M.R., mișcarea socialistă) care au culminat cu împlinirea lor revoluționară în 1921, odată cu crearea P.C.R.

Ce-a de-a doua secțiune este structurată pe o altă etapă politică fundamentală și cuprinde mărturiile de suflet despre procesul de la Brașov, mișcarea de eliberare socială și națională, desfășurată sub conducerea partidului, transformarea revoluționară a agriculturii și a industriei, marile ctitorii ale Epocii Ceaușescu (Canalul Du-

năre—Marea Neagră, Complexul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, Metroul bucureștean), precum și despre mărețele împliniri spirituale care s-au răsrinit în sensibilitatea artistică a a scriitorilor contemporani. martori ai vremii lor.

În prelungirea aceleiași inițiative, editura va tipări și alte volume închinată acestui moment aniversar, printre care amintim romanele **Luna s-a aprins pe jumătate** de Corneliu Itrm, **Tare ca piatra** de Daniel Drăgan și **Roagă-mă orice** de Ilie Tănăsache, acesta din urmă o radiografie artistică a eforturilor depuse de constructorii metroului bucureștean. Acestor li se adaugă volumele de versuri **Aur heraldic** de Eugen Evu, **Patria/țiiul nostru** de Traian Iancu, **Pe aripi** de Petru Rezuș, **Arborele de singe** de Florian Saioc și **Poeme** de I.C. Ștefan, reflexe poetice ale angajării și vibrației sufletești pe care tradițiile de luptă ale partidului le-au produs în cugetul scriitorilor noștri de azi, participanți activi la această epocă de înaltă maturitate politică și revoluționară.

CORNEL POPESCU

Redactor șef al Editurii „Cartea Românească”

Ostașul de rind

al partidului

Statuie în lumina de vară
Priviți-l ! și-a măsurat anii
Adunați în trecut
Sub ziduri de neguri
Sub oarbe obuze
Și lacrimi uscate sub altele noi
Sub zboruri de soare
Rănită-n zăbrele
Petala ufată-ntr-o carte
E-o față ce a știut
Bărbătește să spună
„Nu știu !”
Si să moară
Haina bicuită de ploii
— Tabloul cel intim —
Ii spune un nume de prieten
Pierdut sub rafala
Escortei.
Cicatricea, arar observată,
Povestele-o încețare
Cu moartea
Cu amintirea măsoară
Trecutul
In liniștea nopții, scandinav
Cu amintirea-si ascultă
Tovarășii :
„Nu bate ! nu bate ! nu bate !”
Adunate-s puține semne
Adolescență rostindu-i
Și nici tinereții nu i-a cules
Mărturiu pentru sine
A fost cel ce-ntruna a dat
Dăruindu-și zile și nopți
pentru alții
El a știut primăvara s-o spună
Înainte de-a fi
Priviri să îndemne spre ea
El a știut copacii să-i învețe
Rostirea cîntecului
Ascuns în încercenții lor ani
Pasul, în zborul de flămară
Roșie-i scris
Chipul — zidit în legenda lumii
Visată cu anii lui, toți

...Acum, între mii de priviri
Și chipuri asemenea lui
În coloana victoriei urcă
Luminat cu o lacrimă-n care
Soarele intens se privește
Și ochii par
Nou soare al vremii, uman
Cum copacii se-nchină
La ivirea zorilor
Cum păsări își cântă glasul înalt
Să le spună, zorilor, numele
Cum marea-si atîna oglinda
Să-nvețe razele zilei
Cînd seva în plante
Devine, deodată, solemnă
Așa ne-n dreptm privirea
Spre EL
Ostașul de rind al partidului
Traversînd istoria
De la trecut spre viitor.

NICOLAE DRAGOS

(Din Culegerea de poezie, proză și reportaje închinată aniversării a 65 de ani de la crearea P.C.R., în curs de apariție la Editura Cartea Românească).

Cine nu cunoaște în intimitatea lor articulațiile mecanismelor sociale nu poate înțelege cum e cu puțință ca o uzină să domine viața unui mare oraș, să-și pună pecetea pe tot ce se întâmplă pe străzile lui, în teatre și în magazine, pe stadioane și în școli, în casele oamenilor și chiar în secțiile organelor însărcinate cu paza și ordinea. Dar dacă un diavol șchiop ne-ar ridica deasupra acoperișurilor de țiglă sau beton și ne-ar lăsa să privim de sus întreaga viermuială urbană, încă am mai putea căpăta câteva semne lămuritoare. Treizeci de mil de oameni intră și ies zilnic pe porțile uzinei și alte două sute de mii pe porțile uzinelor mai mici subordonate. Aproape în fiecare casă, taxele de apă și căldură, pînă și telefonul, mazărea și parizărul sint plătit cu ceea ce fusese mai întii înscris pe statele de plată ale uzinei. Spitalul, fotbalul și Universitatea sint ale uzinei. Școlile și magazinele, fie că ne place sau nu, sint legate strîns de ceea ce se produce, mai ieftin sau mai scump, mai bine sau mai rău, în uzina care domină orașul și care este mai mare decît el, întinzîndu-și antenele și sucursalele pînă dincolo de ecuator, în Australia și Chile, în Canada și-n Peru, în Libia și Egipt, în Caraibe și în Labrador. Uzina respiră prin milioane de guri și suflul ei calm sau agitat se simte în apartamentul mecanicului de la linia de montaj, dar și la sucursala din Calcutta. Creșterea cu două linii de grad a temperaturii dezbaterilor tehnico-economice în organisme superioare de conducere provoacă tuse și strănut în porturile de la șase mări. Uzina e un organism urias, cu un metabolism special și cu o putere de absorbție sau de respingere pe care nimeni n-o poate ignora fără a se condamna mai dinainte. Dintre cei ce-au încercat să se catăre pe creasta valului, puțini sint cei care i-au înțeles capriciile.

Maria Suru e un fenomen special. Ea a crescut odată cu uzina și de aceea are senzația că uzina este opera ei. Cine este Maria Suru, ea însăși n-ar putea să spună și, mai cu seamă, nu s-ar crede datoare s-o facă. Cel față de care s-ar simți obligată la explicații și justificări este undeva departe, în sfera abstracțiilor, atît de departe încît să n-o poată ajunge, dar îndeajuns de aproape ca ea să ajungă acolo adeseori.

Maria Suru nu știe cine sint părinții ei. Cele mai vechi amintiri le are din casa Calioșilor, boieri scăpați din Roșiorii de Vede. La conacul acela ea a făcut prima oară ochi și nu știe nici azi dacă se afla în casa Calioșilor ca o slugă sau ca o rudă săracă. Locuia în cămăruța de la mansardă, chiar sub streasina conacului. Cuibul ei era ceva mai mare decît cuiburile rîndnicilor care se poșeau în fiecare primăvară și plecau tîrziu în stoluri mari către Dunăre și, mai departe, spre țări despre care ea n-a aflat decît foarte tîrziu.

...figaretul lung și neapris al tinărilor ofitice, cuiburile de rîndnică ascunse sub streșină,

Viscolul alb

cravașa stăpînel și rinjetul domnișoarei nerușinate, cu dinții întotdeauna murdari de ruj, cu unghiile mereu în suferință, fogsăiala răgușită a bătrînelui și nasul lui roșu de la prima înghițitură de vin, covoarele putrede și imbecite de praf, hainele pline de molii și pendula încremenită în pețete cu arătătoarele țepene ca prăjina din gard, baia cea cu robinete de aur, scoase și vindute încă înainte de război—și înlocuite cu altele de alpaca, treptele scîrțînd sub pașii ei de fiecare dată cînd urca sau cobora scărița îngustă și aproape pătuzită a podului, fîntina

cu scripetele american ruginit și cu lanțul căzut în adîncul puțului nemaicuratat de la războiul cel mare, sobele niciodată încinse îndeajuns, grădării nemulțumiți că nu mai au ce fura, toate se învălmășeau în amintirile ei așa cum se învălmășeau vâlătucii de viscol tîrziu în ziua geroasă de martie cînd a fost dusă la sala de lemn din Roșiorii de Vede. Nu va uita niciodată ziua aceea, viscolul alb care bîntuia în peretii clădirii și miile de tineri adunați acolo, flăcăi și fete cu fețele albe ca pergamentul. Nu va uita cum deodată, în clipa cînd a pășit peste pragul sălii de lemn și s-a trezit prînsă în vînzoleala miilor de trupuri, viscolul a pierit ca prin farmec și s-a simțit scaldată într-o furtună fierbinte. Ziua aceea a rămas pentru Maria Suru începutul lumii și lumea s-a răsucit pentru ea altfel de atunci. Destinul i-a fost pectuluit și a înțeles asta cînd l-a auzit pe tovarășul Vladimir, rostind cu vocea lui ca o flăcără discursul neuitat :

— Și ce făceau reacționarii cu tineretul nostru, tovarăși? Ii îmbrăcau cu cămașa verde, le puneau la briu un pistol și-i învățau să strige : Trăiască moartea !

De la tribuna drapată cu pinză roșie, tovarășul Vladimir striga agîtîndu-și mina dreaptă către un dușman imaginar :

— Dar vremurile lor s-au dus pentru totdeauna. Noi chemăm tineretul patriei sub steagurile muncii, băieților și fetelor noastre le punem în piept o inimă fierbinte, a dragostei nestinse pentru dreptate, carnetul comunist, le punem în mină cartea cu învățătura nepieritoare a marilor noștri dascăli și-i învățăm să strige: Trăiască viața! Maria Suru, fetița cu cărare pe mijlocul capului și cu trupul firav, strîns într-o broboadă cîrpită, a înțeles atunci că drumul ei va fi de acum înainte drumul revoluției și că ea are să fie întotdeauna soldat. Acolo, în sala de lemn cutremurată în strigătele sacadate de luptă, a auzit pentru prima oară **Internaționala** și a cîntat-o cuprînsă de o stranie neliniște. Parcă știa cîntecul acesta de cînd lumea. Să ne unim toți proletarii, să batem fierul cînd e cald, spunea cîntecul și Maria Suru simțea pentru prima oară în pumnii ei o forță teribilă.

(Fragments din romanul „Tare ca piatra”, în curs de apariție în Editura „Cartea Românească”).

DANIEL DRĂGAN

Nu despre Zburătorul poeziei Heliade vom vorbi, intruchipare fantastă a unei aspirații erotice torturînd visurile fecioarelor, ci despre un fiu de țaran din Transilvania care a vrut — și a ajuns — să zboare.

Să-l evocăm pe Aurel Vlaicu. N-a trăit în legendă ci într-un sat cu gospodării înghelate cu trudă, cu case albe străjuite de fîntini cu ciutură și cu mari grădini, dincolo de care, în vară, aurul sunător al lanurilor coapte poleia văzduhul.

Trecînd de curînd prin Bîntînți, satul lui Vlaicu, n-am încercat tentația de a cerceta urmele flăcăului obsedat de ambiții icariene — desi aceste urme sint, încă mai sint — ci am vrut să reconstitui pentru mine ceva din misterul locului ce l-a ivit. Întîia observare a fost lipsa oricăror detalii „neobișnuite” în stare să-l justifice pe Zburătorul (chiar „cu negre plete”). O așezare cum sint mii și mii pe toată cuprînderea țării în care oameni harnici sint preocupati din vechimile vechimilor mai mult de pămînt decît de cerul boltit asupra lor cu fumegătoare cristaluri fluide și zăpezi de nori blind despicate în zare de munți. Dar numai un om trăind cu ai lui, din zestrea pămîntului arat (aproape că așa spune

Desene pe asfalt

Zburătorul

gravat) și semănat și, toamna, despuiat de roade, numai un astfel de om a cărui sudoare va fi curs la rădăcina vrejurilor — odată cu ploaia ori roua ori bruma — poate să înalte spre cer priviri semete, cu credința că cel ce-și tîlmăcește graiurile țării poate vorbi și depărtărilor instelate. Numai un om cu tălpi lipite de lutul cleios, la vremea cînd repezi furtuni se abat asupra lumii, poate face din gestul de a-și desprinde piciorul dintre bulgării gata să-l îngroape, un început de zbor. Și zborul devine atunci singurul mijloc de a-l spăla pe om de toate cănele și umorile lutului ; în zbor se scaldă ca în piraiele copilăriei, zborul îi netezește chipul.

Și Aurel Vlaicu a zburat. Aici. Pe aceste cîmpuri și-a așezat pasărea de el rostită, call au tras-o pînă ce aripile fragile au luat asupra lor povara sfîntă a înălțării și mai apoi s-a ridicat peste propriul sat ca peste propriul lui destin. A zburat într-o mașinărie cu tipare incolțite în mîntea lui ca grîul cu bob gras. A zburat cu trupul lui într-un vis al lui. A inventat astfel (sau numai l-a descoperit) Zborul.

Un lung șir de nume românești umplu pagini de fală în istoriile aviației. Pentru români Zborul a fost o aspirație supremă, trudnic asumată și plătită adesea cu moarte, așa cum grecii și fenicienii pare că s-au născut nu cu pămînt sub tălpi ci cu șovăitoare punți de corabie. Noi zburăm de dinainte de timp. Cine va avea răgazul de a umbla în cuibarul de mistere al vechilor balade se va întîlni cu zburători planînd peste Carpați pe aripi de păjuri. Oameni și cai, palate și ape pot zbura în basmele noastre, ne amestecăm cu zborul (cu stelele deci, cu podoabele soarelui), trăim zborul ca pe o stare firească a trecerii și a petrecerii noastre prin viață.

GHEORGHE TOMOZEI

RADU G. ȚEPOSU

nizat în zece grupe a cîte 10—15 elevi, cenaclul face parte din chiar norma didactică a profesorului. Ineditul acestei meserii, căci ce poate fi mai dificil și mai pretențios decît să fii dascăl de poezie, e că cenaclul, catedra aceasta, funcționează în afara oricăror constrîngerii. El există prin libera voință și li-

Astra, Tribuna, Suplimentul literar-artistic, iar o antologie din cele mai frumoase poeme a apărut chiar în volum, așadar o carte intitulată **Copilării** (1982), un titlu numai aparent inocent, căci versurile acestor tineri dovedesc de acum o maturitate a scrisului de netăgăduit. La faza republicană a ultimei ediții,

mari, mai deprinși cu secretele scrisului, n-ar impresiona prea mult, să spun că poezii la fel de mature scriu chiar cei mai mici, fîncii care au înlocuit șotronul cu pana tremurătoare a poemului. Iată un cristal liric al Nadiei Timiș din cl. a III-a : „Chemarea înălțimilor / coboară în miezul de nucă, / apoi urcă pe drumul păstrăvului”. Ori această secvență delicată a Dănielei Roman din cl. a III-a : „Toamnă de aur. / Căprioara adoarme / un pat de mușchi”. Și încă această copleșitoare, neverosimil de frumoasă scînteie poetică a micuței Alina Mihali din cl. a II-a : „În umbra inserării / copacul tînar / visează că scrie un haiku”.

Lungul drum al poeziei nu-i va duce, cu siguranță, pe toți spre celebritate. Tinerii poeți din Borșa trăiesc însă o clipă de frumusețe, intensă și luminoasă precum fulgerul. Trăiesc lumea prin cuvînt. Cei care nu vor atinge coroana marii poezii vor deveni însă, cu siguranță, niște cititori avizați, educați, în stare să lubească valoarea. Și, chiar numai pentru atît, rosturile pedagogice ale cenaclului din Borșa se ridică deasupra efemerului.

Vestitorii

berul elan al elevilor. Dăinuiește prin probe elocvente ce nu pot fi inventate : frecvență și premii. Totuși, de opt ani cenaclul s-a consolidat și-a continuat să se afirme din dragostea pură și nedezmintită a copiilor pentru scris. În toată această perioadă a obținut nenumărate premii la fazele republicane ale Festivalului național „Cîntarea României”, nemaipunînd la socoteală alte distincții. Tinerii poeți au publicat în pliante colective, în revistele de cultură (**Flacăra,**

„Vestitorii” au obținut, alături de alți lauri, opt premii întii. E mult, e puțin ? E oricum o performanță care i-a propulsat în atenția generală. Dintre premiați, poeții adică, exigentele competiției i-au adus în față pe Corina Timiș (cl. a VIII-a), Daniela Burlacu (cl. a VII-a), Maria Mihali (cl. a XI-a), Gabriel Coman Pop (cl. a VIII-a), Nița Hojda (cl. a VIII-a), Maria Coman (cl. a IX-a), Dănuț Tomoiagă (cl. a IX-a). Și mulți alții. Și, fiindcă poeziile celor mai

atelier literar

G. Dumitrescu

Ursu Profeta : Aprecie-rea de atunci pare să cuprindă destul de bine elementele definitorii necesare (cu o îndoaială asupra celui „portabil”, care pare o eroare de transcriere sau, poate, de tipar...). Paginile rămân și acum neconvingătoare, lipsite de pregnantă, plutoitoare în vag, confuz...

Solange : Sint, pe ici pe colo, zvonuri de poezie. Dar naivitățile, lipsa de experiență (și de lectură...) sînt și mai vizibile. „Tehnica” repetiției, de pildă (pe care o folosiți mult, cu rezultate nu prea bune, uneori, ca în „In loc de rămas bun”, chiar antipoetice...), pare un procedeu simplu, la prima vedere, dar, în realitate, e un lucru dificil și pretențios, care se învață în timp (prin lecturi comparative, mai ales), pe măsura formării unui gust artistic propriu, a unui „simț” al dozajului, etc. Cam la fel se pune problema și cu celelalte elemente ale mestegului literar. În „Ce-ari fi”, care e una din paginile mai bune, nu scurtimea ultimului vers deranjează (cum presupuneți) ci contradicția dură

cu versul „doar o închire-puire” (adică, una din două : ori ești închire-puire, ori nu ești acasă...). În ce privește „Contratimp” (dar și o serie de alte pagini) e, într-adevăr, cum bănuieți, multă „apă-n piuă”, senzație care vine mai ales din lipsa de substanță, din „starea” de „cînd nimic nu ai a spune”. Așteptăm, însă, vești din ce în ce mai bune.

Diana M. Ionescu : Se adevărese semnele de bun augur, accentele lirice promițătoare, vizibile, mai mult sau mai puțin, în mai toate paginile (și mai ales în „Pot fi”, „Revelație”, „Tu”, „Fotogramă”). Planurile de care vorbiți sînt judicioase, dar nu se poate intra cu adevărat în universul, în „tainele” poeziei românești moderne, fără a trece prin constelația majoră dintre cele două războaie (Arghezi, Barbu, Bacovia, Blaga și alții).

Sorin Solitaris : Am primit ; multumiri.

A. Filip : E foarte important să dobîndiți cit mai curînd acuitatea critică și țaria de a arunca singur paginile ratate, fără miez, scrise din inerție,

rămase prin caietele vechi, etc. (ca, de pildă, cele din acest plic, în afară de „Jurnal” și „Poem” I, care trebuie despoavărate de balastul verbal, de lungimi și goluri, etc.). Numai așa veți putea progresa. Plicul următor — aceeași poveste (ceva, în „Cum să nu cred”).

Ioana M. Anton („Stare de bine”), Gb. Ionescu, Elena E., Marius, A. Dohtar, M. Băltărețu, Arnal W., Sabine Demian, G. Tanko, V. Tohat, B. Beke, Mihai Moraru, Anca Ene, St. Ionescu-Buc, M. Galenco, Lil.-Ioana M., Roxana S., Ioana Blaga, Maria Chișu, Gh. Preutu („Interior”, „Armonie”), J. Hutansky, Ovidiu L. Fetesti („Piatra albă”, „Miopie”), Mir. Rosca, Iulian M., A. Caucar, Val. Pavel („Urme”, „Rostul”), T. Evenici, Ada Popovici, Laura Goanță, C. Scaglia, Alina Alma, I. Camerun, G. Meragi, Dana Vlăsceanu, Cornelia Toma, Dan Gross : E ceva, încă nu deajuns de concludent. Reveniți.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Cenușă vie

Oricum aș împrăști cenușa numai forma chipului tău o ia. În nisip ți-a rămas urma trupului mușcat pînă la singe de-o stea. Oriunde aș împrăști cenușa pe mine doar ea știe să mă strige ; cenușă albastră, vie, foșnîndă — singura amintire care mai frige.

NICULAE ALEXANDRU VEST

Fiindcă...

...Și, într-o zi, ea se uită în ochii lui. Și s-a îndrăgostit brusc și iremedabil de el fiindcă în ochii lui ea n-a văzut nimic.

FELICE ALDEA

Iubire

Numai tu pe retina mea te acopăr cu o pleoapă arzînd.

GAVRIL BĂLE

Leșire din miraj

Ne mai gîndim un pic, mai punem un semn pe hîrtie, mai coborim cîteva trepte spre lacul din mijlocul craniului imens. Intrăm în ochiul ciclopului și plutim în irisul de azur.

CONSTANTIN BUICIUC

Cuvintul

Cuvintul a fost odată lumină proaspătă, fierbinte, care apoi s-a răcit și a luat forma unor buze roșii de iubire...

V. PETRESCU MĂRGEAN

Vise de pace

Adoarme cu capul în pumni pe valiza de lemn a fratelui mai mare a tatălui a bunicului său și visează o iubită numai și numai a lui

se trezește aruncă nervos valiza sub pat din ea sar așchii dar e bună pentru încă vreo două generații de vise.

DOREL SAUCIUC

Zbor

„Fiecărui i se cuvine o pereche de aripi” ne cicălesc artizanii, „Fiecărui i se cuvine două perechi, — adaugă Meșterul Manole — una la urcare și alta la coborire”, „Fiecărui i se cuvine o pereche de foarfeci” propune sceptică bătrîna Pasăre Phoenix urcînd amețitor, elan al ultimei prăbușiri.

SORIN IOAN ROTARU

„O responsabilitate în cultură nu este numai frumoasă, ci și grea”

(urmăre din pag. 9)

doara, rămășițele cetății feudale de la Deva, întregin un permanent contact afectiv cu trecutul peste care se sedimentează uriașă istorie a siderurgiei contemporane.

— Ce v-a îndemnat să deveniți filolog, cînd majoritatea colegilor dumneavoastră s-a îndreptat spre alte profesii, în special siderurgie ?

— Deși tatăl meu era metalurgist și țaran, eu n-am avut nici o înclinație pentru activitățile practice. Cînd eram elev la Deva conduceam cenacul literar și scriam versuri. Marile mele idealuri în poezie erau Blaga și Bacovia. Făceam o poezie intimistă, sumbră pînă în ultimii ani de studenție. Cînd un activist de partid de la Cluj mi-a atras atenția că versurile mele sînt decădente (nu erau), am renunțat la poezie și am optat definitiv pentru istoria literară.

Inginerii proveniți din Călanul Mic, dintre care unii sînt astăzi conducători în uzină, fac parte din generații mai tinere. Astăzi sînt de multă vreme convins că n-am avut un talent literar real, vocația mea fiind istoria literară.

— Sinteti comentatorul cel mai avizat al unei epoci semnificative pentru cultura și spiritualitatea românească, iluminismul. Ce v-a determinat să vă apliceți în mod deosebit asupra acestui moment ?

— Pentru cultura română iluminismul reprezintă prima mișcare intelectuală de modernizare a gîndirii, prima etapă de organizare masivă a unui sistem școlar deschis și pentru tineretul sătesc. Dacă în perimetrul german, ideile lansate de gînditorii francezi au pierdut forța revoluționară inițială, în spațiul românesc ele au fost din nou revigorate. Condițiile de viață în care trăia poporul nostru în secolul al XVIII-lea și la începutul veacului următor au imprimat iluminismului din toate provinciile românești un caracter practic de emancipare națională și socială. Cărturarii Școlii ardelenice preamăreau trecutul nostru plin de glorie pentru a deschide mintea oamenilor spre un viitor mai luminos. Ei scriau tratate masive în limba latină pentru a dovedi romanitatea poporului și latinitatea limbii. În același timp ei nu ezitau să elaboreze manuale de școală și cărți de popularizare a științei. Venirea lui G. Lazăr la București ca întemeietor de școală, ca și a lui S. Bănuțiu la Iași a fost o fericită prelungire a acestei școli de patriotism și știință. Generația de la 1848 din Muntenia și Moldova a im-

primat gîndirii iluministe românești un caracter revoluționar. Dreptul natural era invocat de Bălcescu în sprijinul improprietății țărănilor. Iluminismul a fost, asadar, primul mare ferment intelectual și social din cultura noastră. Deviza lui C. Diaconovici-Loga (bărbați învățați, cărți și școli) a căpătat o valabilitate generală.

— Din ampla galerie a personajelor iluminismului românesc care vă este cel mai apropiat sufletului ? La care dintre ei faceți în mod deosebit ?

— Am o mare afecțiune pentru Ion Budai-Deleanu, omul și scriitorul. Omul era un intelect plin de tact și discreție în viața politică. Se pare că distinsul funcționar cezaro-crăiesc a venit din vechiul Lemberg la Blaj pentru a participa ca un bun cunoscător al legilor la elaborarea cunoscutului *Supplex Libellus Valachorum* (1791).

Scriitorul Ion Budai-Deleanu era plin de ironie și umor. *Țiganiada* este ultimul mare poem epic european. El demonstrează virtuți literare excepționale într-o vreme în care limba artei nu era încă deplin formată. Între alții cărturari erudiți din Transilvania, Ion Budai-Deleanu era singurul mare poet. El l-a anunțat într-un anume fel pe Eminescu.

— Dacă ar fi să susțineți pentru marele public, pentru cititorul revistei noastre, un fel de lecție deschisă despre iluminismul românesc, la care din trăsăturile sale definitorii v-ați opri atunci cînd l-ați compara cu cel european ?

— Consider că marea ideefortă care a dinamizat iluminismul românesc era emanciparea socio-politică a poporului român prin cultură. Gînditorii iluminiști din toate provinciile românești de odinioară erau îndrăgostiți de libertate. Or dorința de libertate națională și socială era foarte firească pentru un popor asuprit și agresat pe cele mai diverse planuri. Ce altă lecție mai elocventă puteau oferi cărturarii Școlii ardelenice întregului popor decît aceea de libertate, menită să ducă la unirea culturală a întregii nații. Atîta vreme cît politicienii străini care conduceau Transilvania ne considerau un popor fără nație, deci fără drepturi, niște tolerați în propria noastră țară, lecția despre libertate reprezenta marea cerință istorică a românilor de pretutindeni.

Iluminismul românesc nu are o filozofie teoretică amplu dezvoltată, ca cel englez, francez sau german. Filozofia iluministă a fost grefată în toate provinciile țării pe un fundament practic, emanciparea prin cultură fiind premisa emancipării politice.

— Cărțile dumneavoastră de pînă acum ne arată că ați fost mereu preocupat de marile teme ale culturii : iluminismul, clasicismul, barocul, noul roman francez, critica modernă europeană... Aceste sinteze vin dintr-un elan launtric, sint efectul impresionantului eruditiu dobîndite, sau ele fac parte dintr-un program pe care vi l-ați stabilit, firește, încă din studenție ?

— Programul meu inițial nu se configurase limpede din anii studenției de la Cluj. Stimulat de regretatul profesor D. Popovici, interesul pentru epoca luminilor, de pildă, s-a configurat mai clar în anii petrecuți la Leipzig. Tot în acest răstimp s-a cristalizat orientarea mea către anumite fenomene de avangardă (Brecht și teatrul epic, Farsa tragică și vag Noua critică).

Trebuie să mărturisesc că dacă nu as fi fost profesor nu cred că aș fi scris cărțile de sinteză publicate pînă acum. De la cărturarii ardeleni cărora le-am consacrat prima mea carte (1962) ciuntită (nu putea fi folosit decît rar cuvîntul *neam și nație*), am desprins concluzia că trebuie să concep lucrări folositoare, erudite de tip didactic pe care o cultiv în mod programatic rezultînd din dorința de a-i învăța și pe alții. În felul acesta, ceea ce reprezintă pentru mine cursurile universitare mereu perfectibile prin repetiție, au devenit cărțile verificate prin contactul cu studenții. Evident că acumularea de informații s-a produs într-un timp îndelungat. De obicei, îmi făcea plăcere să țin cursuri despre fenomene noi pe care la început nici eu nu le cunoșteam foarte bine în ansamblul lor. Experimentarea lor inițială în cercuri restrînse de studenți a devenit o primă garanție pentru dorința de-a le face publice prin tipărire.

— Imaginați-vă că ați veni dintr-o altă spiritualitate (franceză, germană, spaniolă, engleză, italiană, rusă) și ați face cunoștință cu cultura română. Ce anume credeți că v-ar fi trezit un interes deosebit ?

— Consider că fenomenul cel mai interesant pe care-l poate oferi cultura română specialistilor din alte arii mari de artă este poezia. În evoluția literaturii române teatrul lui Caragiale constituie o excepție fericită (de geniu) care nu s-a mai putut repeta. Amintirile lui Creangă ne dau puțința de a-l prevedea ca o posibilitate nouă în timp pe M. Sadoveanu. Deși poezia este foarte greu traducibilă și recognoscibilă ca o frumusețe totală în altă limbă, creația lirică românească reprezintă calea cea mai elocventă de pătrundere a spiritului românesc pe alte meridiane ale lumii. Opera lui M. Eminescu reprezintă primul nostru certificat incontestabil de intrare în universalitate într-o epocă în care acest ultim mare romantic era contemporan cu Baudelaire,

Mallarmé, Rimbaud etc. Poezia pură cultivată de M. Eminescu nu avea absolut nimic desuet prin raportarea sa nu doar la romantism, ci la simbolismul francez. Caracterul universal al poeziei noastre a căpătat în perioada interbelică un nou relief prin opera lui Blaga, Bacovia și Arghezi. Dar de ce să nu ne amintim că și contemporanii noștri (N. Stănescu, M. Sorescu, M. Dinescu etc.) continuă să intre pe calea regală în muzeul universal al literelor.

— Cărțile dumneavoastră de pînă acum alcătuiesc ele singure o bibliotecă. Citind bibliografia fiecărei cărți în parte, constatăm că ne aflăm în fața altor biblioteci. Ați scris mult, dar ați citit de-a-proape o mie de ori mai mult. Care sint, totuși, cărțile fundamentale cu care ați construit această „mirifică lume a ideilor” ?

— O carte de istorie literară comparată este, de fapt, o bibliotecă așezată într-o anumită ordine. Comentariile mele au fost menite să ofere cititorilor sinteze de informații structurate în așa fel încît să nu repete structura nici unei alte cărți scrise pe aceeași temă.

Am avut în față de-a lungul timpului trei modele de eruditie aproape paralizantă : operele lui Paul Hazard, E. R. Curtius și G. Gusdorf. Intrarea în lumea ideilor este însă provocată de contactul direct cu creația literară. Un istoric literar nu e bine să se „inspire” din alte istorii literare, el se cuvine să se lase animat de creația primă. În acest sens, trebuie să mărturisesc că din firească epocă despre care am scris au existat scriitori pe care i-am îndrăgit

ca pe niște prieteni personali. De la Gongora, G. B. Marino, Quevedo pînă la B. Gracian, De la Lesage, Rousseau pînă la Diderot și Voltaire, de la N. Sarraute pînă la Alain Robbe-Grillet, de la E. Ionescu pînă la Dürrenmatt, de la G. Bachelard pînă la R. Barthes, și Starobinski, există un fel de serii literare, formate din autori cu care am intrat într-o tăcută „alianță sufletească”. Fiindcă de ce n-aș recunoaște că actul de lectură poate fi unul de abandonare a unor opere sau de respingere deschisă.

— În ultima vreme manifestați un interes sporit pentru poezia noastră contemporană, îndeosebi a tinerilor. Se-ascundă aici proiectul unei viitoare cărți ?

— Visul meu mai vechi este ca la bătrînețe (acum) să mă întorc la poezii românești contemporane, la fenomenul artistic românesc în general. În cele trei volume din *Jurnal de cărți* am dat cîteva probe de acest gen. Sper să găsesc însă o formulă mai fericită în viitor, fiindcă și eu cred foarte mult în destinul literelor românești. Chiar cînd detectez anumite valori încă incerte ca manieră de evoluție, sînt întotdeauna bucuros cînd pot semnală tendințe inovatoare autentice, căutări care vor putea fi validate în timp. Actul critic despre contemporani implică o răspundere imensă, o discretă stare de anxietate simțită uneori și de către cititori.

Dar actul critic despre operele contemporanilor din țara noastră oferă și o profundă bucurie estetică.

VICTOR NIȚĂ

Rubrica dumneavoastră

Cum vă place?

Versu și spirit ascuțit!

Sînt un mai vechi admirator al lui Marin Sorescu și i-am citit cu plăcere și interes cărțile, indiferent că a fost vorba de poezie, proză sau teatru. De aceea, n-am avut nici o rețineră nici față de ultimul volum, *Ușor cu pianul pe scări*, deși este o culegere de articole critice și eseuri. Nu sînt un specialist în materie de literatură și nu pot emite o judecată propriu-zisă despre calitatea de critic literar a lui Marin Sorescu, însă verva, spiritul său ascuțit, ironia, mobilitatea asocierilor, imaginația lingvistică sînt calități indiscutabile care fac mai mult decît agreabilă cartea. Prin urmare, mărturisesc că am citit-o cu

aceeași plăcere ca și cele două romane ale sale, lucru firesc, dacă ne gîndim că într-o carte maniera redactării reprezintă cartea de vizită. Stilul e scriitorul, nu-i așa ? Totuși, dincolo de stil, nu pot să spun că n-am observat și altceva : opiniile lui Sorescu față de opera celorlalți scriitori sînt destul de limpez și nete, chiar dacă unele din ele comportă nuanțe. Dacă trebuie să credem în sinceritatea părților sale, e normal, prin urmare, să existe și posibilitatea unui dezacord de opinii. Diferențele sînt totuși puține și, în cea mai mare parte, găsesc în volumul *Ușor cu pianul pe scări* și o mare justife în felul de a judeca literatura.

HORIA IONESCU

inginer, Ocolul silvic Ciucurova județul Tulcea

— Cite dioptrii aveți, tovarășe director ?
 — Plus 1,5, de ce ?
 — Asa, din curiozitate, cum se vede viața prin ele ?
 — Cum și e, ca o strădanie fără sfârșit. Ștacheta trebuie ridicată mereu și nu poate fi primărie mai mare decât automobilul. Culcatul pe-o ureche.
 — Asta să fie definiția vieții ?
 — Dacă-ți bătu drumul până aici pentru definitiv, mă tem că-ți greșit adresa ! Deși cercetător, consider că sint ce-am fost : mai degrabă un practician. Lucrările noastre nici nu sint altceva decît practică și abia apoi, după izbînzile concrete din producție, teorie.
 — Așa e normal ?
 — Da, sigur că da.
 — De ce ?
 — Pentru că pe un om, oricare ar fi el și oriunde ar lucra, îl recomandă faptele. Să faci, nu să te bați cu pumnii în piept că faci ? Experiența m-a lămurit : mai devreme sau mai târziu, dar de regulă mai devreme, imposura se demască.
 — Ce ziceți, haina îl face pe om ?
 — Nu haina, munca. În afara muncii nu e nimic. Ea decide, ea dă măsura fiecărui om.
 — De cînd sinteți la Simburești ?
 — Din 1970, cînd am preluat I.A.S.-ul care tocmai se înființa, de la un sediu, fostă casă boierească și de la un scaun. Abia mai târziu, am căpătat de la reformă, dintr-un depozit de la Otopeni, citeva mese. Dar parcă mobilierul era problemă !
 — Care era problema ?
 — Oamenii, competențele. N-aveam, ca azi, 4.500 de hectare, dar tot erau 1.000, cum să le stăpînesci fără oameni pricepuți ? Ca să nu mai zic că unitatea n-arăta ca în prezent, pusă la punct ca un ceasornic, abia se încropea și nimeni nu se îngheșua să vină !
 — Facem un pic de istorie ? Care a fost primul act pe care l-ați întreprins ?
 — M-am gîndit cum s-o scot la capăt. Fermele, care ținînd de Drăgășani, care de Corbu, care de Iancu Jianu, nu erau numai răsbindite, ci și datoare. Nopti în șir m-am gîndit.
 — Și la ce concluzie ați ajuns ?
 — Că trebuie.
 — Personalul de unde l-ați luat ?
 — Eu am o vorbă, moștenită de la tata : în orice loc, omului trebuie să i se potrivească pălăria. Să nu-i fie nici mare, nici mică. Astfel de oameni am căutat și, pînă la urmă, am găsit.
 — Omul potrivit la locul potrivit, da ?
 — Exact. E ce ne-a cerut și ne cere secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Urmîndu-i exemplul, am urmărit să fac și eu, la nivelul meu, după puterile mele, muncă politică prin rezultate concrete.
 — Colectivul de azi e același din 1970 ?
 — As zice așa : puțini au fost, mulți au rămas ! Cu contabilul-șef a fost o poveste întreagă.
 — Spuneți-mi-o și mie.
 — Nu găseam și nu găseam, pînă într-o zi, cînd mi-a zis careva „măi, nea Ionă, ce te agiți matală cînd ai la Aluniș, un băiat tobă de carte ?” M-a mdus să mă interesez acolo și, întrebînd de șeful de fermă, am dat peste o palmă de om, înalt cit un copil ! Era chiar economistul recomandat ! Ia te uită, m-am socotit, cu cine ar trebui să ies eu la liman ! Dintr-un foc, am renunțat la idee, dar nu mi-a trebuit mult să mă conving că, dintre toate hirtile, dintre toate graficele etc., cele de la Aluniș se prezentau cel mai bine. Îngrijite, precise, fără cusur. Azi așa, miine așa, pînă l-am propus lui Beteanu să vină la centru. Eu credeam că mi-am călcat pe inimă și, cînd colo, ce să vezi ? M-a refuzat ! Și-atunci, pentru prima oară în viața m-am rugat de cineva, și tot insistînd, l-am convins. Nu-mi pare rău : după atîția și atîția ani, Gică Beteanu continuă să fie unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai mei. Natura i-a dat în schimb calitate „de urias” : minte, caracter, patimă pentru profesie. E spirit.
 — Dacă Gică Beteanu e spirit, Ionă Nicolaescu cum e ?
 — Adică să vorbesc eu despre mine ? !
 — De ce nu ?
 — Pentru că nu se cuvîne. Eu pot zice doar atît : că în 1971, am ieșit în pierdere, avînd de lichidat datorii lăsate de alții. Că în ultimii ani, am dat invariabil 30—32 milioane. Chiar și în 1985, cînd ne-a degerat via, scăzînd considerabil producția de struguri, tot ne-am înscris cu un beneficiu de 21 milioane. În toamna asta însă, fîți fără

grijă, ne scoatem noi pirleala ! Cînd se angajează, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Ștrejești-Simburești se și ține de cuvînt. E lege.
 — A contat și faptul că ați fost, că sinteți foarte exigent ? Poate chiar dur ?
 — Duritate poate, dar ea începe de la mine, care vin primul și plec ultimul. Care dau, iață că am căzut în capcană și vorbesc despre mine !, nu doar indicații, ci dau pilde. Cînd e de muncă, e de muncă și nu tolerez multe. De fapt, ce să te mint ?, nu tolerez nimic !
 — Brrr !
 — Așa se și explică, discutînd în fugă, șirul acesta neîntrerupt de victorii pe care le reputează, în agricultură, județul Olt. Prin faptul că se munceste pe rupte. Prin faptul că nu e astimpăr. Prin faptul că omul, începînd de la activiști de partid ai județului pînă la simplul țaran, simte pămîntul și-l știe. Constatînd că lumea merge înainte, înțelege să meargă în pas cu ea. Nu doar auzînd și vîzînd, ci și aplicînd, cu grăbire, ce-a auzit și ce-a vîzuit.
 — Vreau citeva exemple concrete, de la Simburești. Apropo, de ce se cheamă stațiunea și Ștrejești ?
 — Pentru a acoperi mai bine suprafața, am mutat încă la început sediul la Ștrejești, în centrul zonei.
 — Atunci de ce și Simburești ?
 — Simplu : pentru că marca vinului respectiv era cunoscută și-am urmărit să păstrăm un nume. Firma exista, noi trebuia numai s-o consolidăm, să-i dăm anvergură.
 — Ați reușit ?
 — Am intrat, de pildă, cu Cabernetul de Simburești pe piața externă și ne-am înfipt. Luăm bani buni de-acolo.
 — Nu mă pricep, de aceea vă și întreb : cu ce e acest soi mai cu moț decît altele ?
 — Componentele lui sint perfect echilibrate.
 — Nu vă supărați, ce-ar trebui să-mi spună asta ?
 — Că valoarea materiei prime, impusă de mediu, e foarte ridicată. Contează, pe de-o parte, solul, roșu, plin de oxizi de fier, pe de alta, terasele pe care le vedeți și care permit coacerea completă a strugurilor. Pe care îi culegem mai târziu, înainte de căderea brumei, la limita stafidirii.
 — Pentru că tot sintem aici, să mai lămurim o chestiune : de ce unul din vinurile pe care le faceți, chiar două, dacă nu greșesc, se numesc speciale ? Cum adică speciale ? De ce ?
 — Pentru că ele reprezintă combinații între struguri și fructe. Avînd deci gutui, măr, mărșieș etc., conțin multă vitamină C. Nu sint însă vinuri prefăcute. Sint curate și curative, în cantități mici, o linguriță, două creînd dor de viață. Le-am testat în spitale și am obținut, pînă și la lehuze, rezultate încurajatoare. Dacă ne putem propoșa ceva, e că, prinși cu alte-le, n-am mers pînă la capăt. Am întrerupt însă, n-am renunțat.
 — Ne întorcem ?
 — Unde, la ce ?
 — Așteptam citeva exemple.
 — Cheia e, repet, la oameni. Iată, unul dintre cei mai destoinici șefi de fermă e inginerul Constantin Ionescu de la Leleasca, de la pruni. E o bucurie să lucrezi cu el : cu idei, conștiințios, parolist și așa mai departe. Mai demult însă, a pătînd de citeva ori, obligîndu-mă să-l sancționez. Intr-o bună zi, m-am trezit cu maică-sa : „to-

varășe director, ce-i faceți, dați-i drumul să plece ! Mi-a zis că nu mai poate și se îneca !” Știindu-l brînză bună, am fost tentat să cedez, dar puteam pierde bătaia, nu-i așa ? C-o pierdeam eu era și nu era grav, dar o pierdea și el. N-am cedat, mirîndu-mă : „și care-i problema, maică, doar Oltul e colea ?” Ca să rezum : în toți acești ani, am urmărit să clădesc aici nu doar o școală de pruni sau de viță de vie, ci și una de caracter. Am fost uneori, recunosc, neînduplecat, dar am și investit în oameni. E și motivul pentru care nici de cei de care m-am despărțit, nu m-am despărțit în dușmănie. Ne-am lăsat reciproc loc de bună-ziuă.
 — Sinteți sigur că ați avut totdeauna dreptate ?
 — Nu știu, dar vă pot spune cum procedez. Apoi judecați.
 — Pofțiți.
 — Cînd vine careva în unitate, o lună, două nu-l întreb de nimic. Îl las să circule peste tot și să se dumirească, gîndind că seriozitatea și disciplina celorlalți, cit încap, sint cea mai sănătoasă lecție. Apoi, după acest stagiu, îl trag de-o parte și-l iscodesc : „la noi e greu, ia spune, frățioare poți ?” Toți zic că pot, dar unii își inchipuite că, dacă au stat o lună, două, vor sta și în continuare ! Doar că acum intră în foc și munca îi

dețin suprafețe mult mai mari. Mă refer la prune proaspete, pe lingă care mai exportăm și uscate, vreo 700 de tone la nivelul județului. Esențialul e însă altul : că jumătate din aceste cantități provin din cooperativele de producție din împrejurimi, de la Dobroteasa, de la Vitomirești de Vede, de la Băraști, de la Delești etc.
 — Nu vă înțelegeți : de ce sinteți atît de mindru că și alții exportă ? !
 — Cînd I.A.S.-ul s-a transformat, în 1980, în stațiunea care e acum, aceasta a primit însărcinări noi, între care și aceea de a fi întreprindere județeană, for metodologic. Acum mă înțelegeți ?
 — Oarecum. Vă rog să continuați.
 — De aceea nu ne mai multumim doar cu realizările noastre, avînd datoria să-i înrolăm și pe ceilalți, cit mai apăsător, în bătaia pentru calitate. Pentru a fi și mai limpede : fermele stațiunii sint, prin dotare prin organizare, prin tehnologie, fermepilot pentru tot Oltul. Pentru pomicultura și viticultura din județ, stațiunea reprezintă sala de sedințe și, totodată, cîmpul de acțiune. Ca „stat major”, e obligația noastră să căutăm să găsim și să răspîndim soluții. Faptul că o serie de cooperative agricole de producție au ajuns

chiar în acest an, înlocuirea pe unele suprafețe, experimentale, nu doar în stațiune, ci și la alte unități, a tratamentelor cu pesticide. Vom scuti dintr-o dată un număr important de stropiri. Știți ce înseamnă asta ?
 — Nu știu.
 — Economii materiale. Forță de muncă și utilaje disponibilizate. Poluare redusă. Echilibru ecologic păstrat. Dacă tot sintem aici, aș face o referire și la laboratorul de culturi de țesături „in vitro”, care servește, pe de-o parte, la înmulțirea rapidă a pomilor, arbuștilor fructiferi și căpsunului, pe de alta, la eliberarea de boli virotice.
 — Din modestie sau din grabă, ați uitat să vă referiți la o manifestare tehnico-stiințifică aflată pe punctul de a prinde rădăcini la Ștrejești-Simburești : „Zilele prunului”.
 — Ea se înscrie pe linia reabilitării de care aminteam. În septembrie va avea loc ediția a treia, prilej cu care vom organiza, pentru a doua oară, și Concursul național al țuicii.
 — Al cui ?
 — Ați auzit bine : al țuicii. Reconsiderînd prunul, ne preocupăm să reconsiderăm și această băutură tradițională, specific românească, pe care o dorim obținută după o tehnologie tipizată care să-i scoată mirosul înepător și să-i dea aromă. Altfel zis, ne străduim să facem o marcă de țuică, să știe omul ce bea. De aceea și competiția din toamnă va fi nu doar una a băuturii respective, cu probe etc. ci va implica și un concurs de prezentare, pentru forme de sticle, pentru etichete etc. Vrem să îmbogățim tradiția și s-o fructificăm mai eficient. Alții exportă whisky, votcă și așa mai departe, de ce n-am exporta și noi, cu mar multă îndrăzneală, țuică ?
 — Oricum am da-o, tot la export ajungeți !
 — E logic : aduce bani și angajează prestigiu. Iar acesta, firma despre care vorbeam, se făurește greu și se menține și mai greu. Pentru prune, stațiunea e vama județului, la propriu și la figurat.
 — Cum și la propriu ? !
 — În campanie, ne presează timpul, care e scurt și materia primă, care e delicată. Drept urmare, vameșii se înființează aici, în stațiune.
 — Așadar, aici se face cercetare se produce, în cele 3 pepiniere, materialul săditor pomicol și viticol pentru întregul județ, dar se mai și vînuiesc ! Toate la un loc și, elementul cel mai important, atît de bine ! Cine decide acest șir lung de izbînzii atît de diferite ?
 — Nu ezit nici o clipă : oamenii. Am vorbit despre Constantin Ionescu. La fel de temerari ca și el sint și ceilalți șefi de fermă, inginerii Florea Marinescu, Nicolae Gheorghiu, Ilie Măcău, Dumitru Popescu. Cu excepția primului, toți sint băieți în jur de 35 de ani. Tineri, dar maturi, trecuți prin filtru. La Simburești, echipa e la înălțimea vinului, căruia i s-a dus vestea peste mări și țări.
 — Oamenii trebuie să fie muncitori, mi-e clar. Și mai cum ?
 — Băgăciost și de cursă lungă.
 — Băgăciost ?
 — În trînteile bune cuvințe, firește. Să-i dai afară pe ușa și să te trezești cu ei c-au intrat pe fereastră. Să nu zică nu pot.
 — De ce să nu zică ?
 — Pentru că nu există nu pot ! La altii o fi, la noi nu.
 — Sint mereu nevoiți să repet : de ce ?
 — Pentru că fermele de aici sint adevărate instituiții, excelent dotate ca bază materială, mecanizare, îngrijămintă etc., din punct de vedere social, cu birouri, cu dormitoare, cu bucătării. Să nu uit : în 4 bucătării și la sediu, la Ștrejești, am introdus biogaz, 50 de metri cubi, de unde alte economii, bani dirijați în beneficiul unității. La asemenea condiții, și cu asta închei, nu pot nu se accepta. Omul primește, dar trebuie și să dea. Intii să dea.
 — Pot să fac public secretul că, în putinele clipe de răgaz, cîntăți la contrabas ?
 — Nu.
 — Nici că ați învățat acest instrument urmînd 2 ani de conservator ?
 — Nici. Zău/asa, despre mine e vorba ? !
 — Dacă dumneavoastră sinteți inginerul Ionă Nicolaescu, da. Și dacă sinteți cum implinți în aceste zile 60 de ani, permiteți-mi să vă urez multi înalțe, sănătate și numai bine !
 — Sănătate să fie, că binele, dacă sintem oameni întregi, cu scaun la cap, ni-l facem singuri. Vă multumesc.

„În orice loc, omului trebuie să i se potrivească pălăria. Să nu-i fie nici mare, nici mică”

Ionă Nicolaescu ; n. 4 aprilie 1926, Sutești, Viteea ; absolvent al Institutului Agronomic din Timișoara, promoția 1957 ; director al Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Ștrejești-Simburești, județul Olt ; 40 de lucrări științifice ; cărți ; brevete de invenție ; ordine și medalii.

VIDIU IOANIȚOIA

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Doi maeștri ai specialității lor

Gheorghe Alexa, dispărut la venerabila vîrstă de 95 de ani, a fost o „personalitate proeminentă a științei și tehnicii, pionier al școlii românești de tăbăcărie, dascăl al multor generații de specialiști, autor a numeroase și valoroase lucrări științifice și om de un caracter deosebit”. De altfel, o serie de tratate clasice din domeniul său, ca cele scrise de E. Stiasny, F. Stather, H. Herfeld îi menționează contribuția remarcabilă, care pentru noi este și mai importantă deoarece a scutit industria noastră de importul unor produse tanante costisitoare.

Profesorul Gheorghe V. Alexa, fondatorul școlii românești de chimie și tehnologie a pielii, s-a născut la 26 octombrie 1891 în comuna Vutcani, județul Vaslui, ca fiu al unui învățător. A urmat liceul la Birlad, apoi chimia tehnologică la Universitatea din Iași, absolvind-o în 1916 cu lucrarea de licență **Compoziția chimică, proprietățile și utilizarea explozivilor de siguranță**. Se specializează în Franța în studiul industriei de pielărie și tăbăcărie, iar în 1920 absolvă cunoscuta Școală de Tăbăcărie din Lyon, devenind inginer chimist tăbăcar. Doctoratul și-l va susține în țară, la Facultatea de Științe a Universității din Iași, în 1930, cu teza **Influența temperaturii în tăbăcirea în crom, în funcție de concentrarea și bazicitatea soluțiilor cromice**.

Apreciat de marele savant ieșean Ștefan Procopiu și sprijinit de acesta, și-a început de timpuriu cariera didactică universitară, fiind numit încă din 1916 preparator, urcînd apoi întreaga ierarhie în învățămînt, devenind profesor de chimie tehnologică organică (1933—1949) apoi șef al catedrei de pielărie, înlocuitor de piele și tananți (1949—1962), ulterior profesor consultant. A activat de asemenea ca director tehnic al tăbăcăriei „Industria Română” din Iași (1922—1928) și a fost șef de secție la Institutul de Chimie „Petru Poni” din Iași (1950—1962). Profesor emerit, a fost distins cu înalte ordine și medalii românești, de asemenea cu Medalia de Aur a Asociației Franceze a Inginerilor și Tehnicienilor din Industria Pielăriei (1968) și cu Medalia de Vermeil a Societății pentru Încurajarea Cercetării și Invențiilor din Franța (1971).

Creația sa științifică a abordat două direcții principale: 1) Valorificarea materialelor tanante din România sub formă de extracte, ceea ce a permis fabricarea la noi de produse ce altădată se achiziționau din străinătate și 2) Studii și perfecționări de procedee de tăbăcirea vegetală — procedee de crom, aluminiu, zirconiu, procedee combinate (crom-tanin, crom-zirconiu, formol-tanin — pentru piei de talpă; formol-crom și formol-uree-crom — pentru fețe de încălțăminte). Pe de altă parte, lucrările sale, apărute în reviste de specialitate din România și de peste hotare, au relevat posibilitatea practică de punere în valoare a diferitelor coji de arbori (salcie, castan etc.) și au preconizat utilizarea ultrasunetelor la prepararea tananților. A elaborat două noi procedee pentru fabricarea de talpă (pe bază de formol-crom-tanin și pe bază de soluții concentrate de tanin), aplicate la fabrici de încălțăminte din București și Medias. Gh. Alexa este autorul primului tratat de tăbăcirea din România: **Materii**

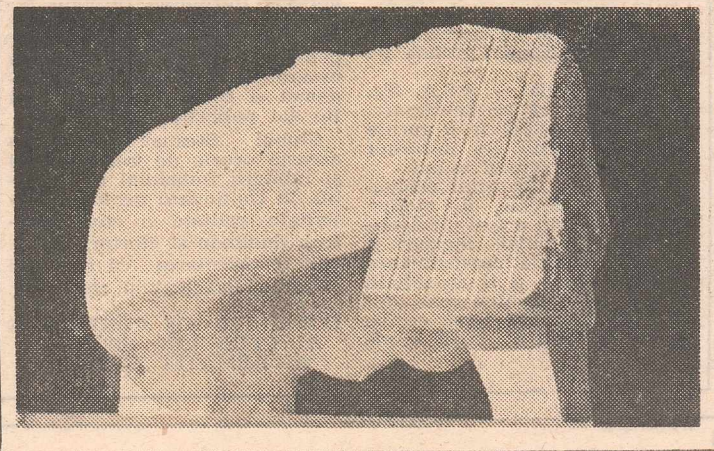
prime și auxiliare din industria pielăriei (București, 1963).

Profesorul **Cornel Bodea** din Cluj spunea într-un rînd: „De la crema de ghețe și pînă la bomba atomică, totul este chimie”. În felul acesta își exprima cu, humor, venerația față de această știință-rege, pe care a slujit-o cu pricepere și devotament o viață întreagă. Într-o ședință a Academiei, Raluca Ripan l-a numit „Omul carotenoidelor”, datorită importanțelor sale descoperiri în această direcție. Și tot academiciana clujană l-a caracterizat atunci astfel: „Sociabil, spiritual, comunicativ [...] A fost permanent un exemplu viu pentru elevi și colaboratori”.

Cornel Bodea s-a născut la 28 august 1903, la Viena. A urmat Liceul „Aron Pumnul” din Cernăuți, apoi Școala Politehnică din Berlin-Charlottenburg, absolvită în 1927 ca inginer chimist, tot aci susținîndu-și doctoratul în anul următor. Pe baza unei burse a Ministerului Agriculturii din România, s-a specializat în continuare, între 1928—1930, la Berlin. A lucrat mai întîi ca chimist (asimilat cu gradul de asistent) la Stațiunea Chimică Agronomică a I.C.A.R. din Cluj, apoi ca șef de lucrări, profesor suplinitor și profesor titular la catedra de chimie generală a Institutului Agronomic din Cluj. Între 1952 și 1973 a fost șef de catedră de chimie și biochimie la Institutul Agronomic „Dr. Petru Groza” — Cluj, ulterior profesor consultant. A fost membru corespondent al Academiei R.S.R. din 1963 și profesor emerit din 1964, de asemenea membru a numeroase societăți străine de specialitate.

Contribuția sa științifică fundamentală este în direcția chimiei organice și a biochimiei vegetale, a fundamentării bazelor teoretice ale agronomiei. A efectuat cercetări importante, mai ales asupra licopenului și carotenului. A descoperit noi carotenoide naturale și a studiat carotenoidele cu valoare de vitamine A din plantele de cultură și flora spontană (importante în alimentația umană și în creșterea animalelor). A obținut semisinteze de carotenoide epoxidice, hidroxicice și cetone — printre ele primul epoxid cu catena internă a carotenoidelor ciclice. Aportul său este însemnat și în ce privește cercetarea descompunerii celulozei și amidonului. Studiile lui C. Bodea în domeniul fenotiazinelor și fenotiazonelor, ca și obținerea unui mare număr de derivați din această clasă, au dus la obținerea unor medicamente valoroase. A fost autorul unor metode noi pentru analiza alimentelor și băuturilor, pentru dozarea diferitelor substanțe conținute în ele. Lucrarea sa fundamentală este **Tratatul de biochimie vegetală** (4 vol., Buc., 1964—1983) — la care a fost coordonator și coautor. Într-o scrisoare pe care mi-o adresa la 9 iunie 1978, pentru a-mi comunica unele date ce-i solicitasem despre creația sa, mă ruga să spicuiesc „ceea ce credeți că ar putea interesa” din datele ce-mi trimitea. Și încheia astfel: „Întrucît natura nu m-a infiltrat cu ambiții, consider adecvat o prezentare cit mai succintă”. Nădăjduiesc că nu am depășit dimensiunile la care se gîndea cu modestie, deși știu că a fost o personalitate de seamă a științelor chimice din România.

I.M. ȘTEFAN ■

mului și a compoziției chimice la nivelul materiei moleculare coexistente.

Concordanța perfectă dintre morfofuncționalitatea materiei vii, așa cum a fost descrisă în teoria biostructurală și modelul complex cibernetic pe care l-am elaborat și publicat, a constituit, la timpul său, un fundament destul de solid de verificare a teoriei respective, oferind, în același timp, și un nou suport științific pentru dezvoltarea ei. În comunicarea intitulată „Conceptia biostructurală — aspecte cibernetică”, susținută în ședința Comisiei de Cibernetică a Academiei R.S.R. la 5 octombrie 1982, profesorul Macovschi arată că biostructura se caracterizează printr-un anumit dinamism permanent, un anumit echilibru relativ și o anumită plasticitate reversibilă. Înseamnă că ea include, ca părți integrante, anumite configurații structurale capabile să asigure desfășurarea permanentă și automată a proceselor de autoreglare, condiționate de fenomenele de comandă și control, procese fără de care echilibrul relativ și plasticitatea reversibilă ale unei structuri dinamice sînt de neconceput.

Rolul cibernetic al diferitelor substanțe, devenite prin asimilație componente ale materiei biostructurate, poate fi conturat pe baza principiului corelației dintre structură și funcție. Ar fi greu de presupus că variatele funcții cibernetică care se realizează în cadrul biostructurii ar putea fi asigurate de componente provenite din moleculele unei și aceleiași substanțe. Este mult mai probabil că asemenea funcții necesită participarea componentelor cu structuri chimice diferite și se realizează în materia biostructurată tocmai datorită naturii diferite a substanțelor din care este alcătuită această materie.

Toate aspectele cibernetică, menționate sau nu în acest articol și evidentiate pe parcursul celor aproape trei decenii de cercetare privind materia vie în forma sa biostructurată, au contribuit la formarea unor certitudini științifice privind valabilitatea teoriei despre care discutăm. Dar saltul de la ipoteză la certitudine științifică privind teoria biostructurală a fost făcut în momentul în care, în 1976, Keith R. Porter, împreună cu J. J. Walosiewicz, de la Universitatea Boulder din Colorado (S.U.A.), au descoperit, cu ajutorul unui microscop electronic de înaltă tensiune, că substanța fundamentală citoplasmatică are structură microreticulară, asemănătoare structurii trabeculare a oaselor spongioase, pe care au numit-o „rețea microtrabeculară”. Este **prima microfotografie electronică care confirmă existența biostructurii**. După cum au arătat autorii Keith R. Porter și Jonathan B. Tucker, în revista „Scientific American”, în martie 1981, această structură „pare că împarte celula în două faze: o fază reticulară polimerizată, bogată în proteine, și o fază lichidă, bogată în apă, care umple interstițiile (spațiile intratrabeculare). Este ceea ce susținea, de mai bine de un sfert de veac, autorul teoriei biostructurii. Cercetările de microscopie electronică au confirmat premisele teoriei biostructurale despre structura spongioasă a materiei vii.

Teoria biostructurală deschide de altfel perspective noi, neabătute într-o serie de direcții de cercetare cum sînt cele legate de cancerogeneza, de particulele elementare ipotetice: biosoni și neosoni, de mecanismul memoriei umane, de biofarmacologie etc.

În legătură cu „cimpurile complexe” apar ca deosebit de interesante noțiunile, deocamdată ipotetice, de cimpuri biosice și cimpuri neosice. Cercetările viitoare pe care le voi întreprinde în legătură cu teoria respectivă se vor axa probabil pe o problematică nouă, neexplorată din punct de vedere științific sau aplicativ și anume aspectele cibernetică legate de cimpurile neosice. Oricum, concepția biostructurală asupra naturii viului este încă un exemplu strălucit al contribuției pe care savanții români o aduc la progresul științei universale, fapt atestat de profesorul J. L. Destouche din Paris, care, în septembrie 1968, la Simpozionul internațional de epistemologie, filozofie și istorie a științelor de la Abbaye de Semanque (Franța), a spus: „Dumneavoastră ați depășit timpul. Teoria biostructurală nu este pentru secolul nostru. Ea aparține secolului următor”.

Prof. univ. dr. **EUGENIU NICULESCU-MIZIL** ■ vicepreședinte al Comisiei de cibernetică a Academiei R.S.R.

Între anii 1958 și 1985, desfășurînd cercetări științifice prodigioase și temerare, academiicianul Eugen Macovschi, reputat biochimist român, a înscris în patrimoniul științei universale o nouă teorie asupra naturii viului, teoria biostructurală, care, în raport cu teoria moleculară, reprezintă un salt calitativ în cunoaștere.

Conform concepției moleculare materia vie constă dintr-o singură formă a materiei și anume din combinații chimice aflate într-o singură stare; stare moleculară obișnuită. Conform concepției biostructurale, materia vie constă nu dintr-o singură formă a materiei, ci din două forme: din materia biostructurală sau biostructurată și din materia moleculară coexistentă. Ambele sînt alcătuite din combinații chimice, dar aflate în stări diferite. După concepția moleculară, viața, manifestarea fenomenelor, însușirile biologice, depinde de metabolism, adică de reacții chimice coordonate care se desfășoară în organismele vii. După concepția biostructurală, viața depinde nu de metabolism, ci de materia biostructurată. După concepția moleculară, moartea se datorește încetării metabolismului, adică încetării coordonării chimismului din organism. Conform concepției biostructurale, moartea se datorește încetării existenței biostructurii, adică destrămării acesteia.

Începînd de la nașterea acestei teorii și pînă la confirmarea ei, academiicianul Macovschi s-a confruntat pe parcurs, și în parte a rezolvat, nenumărate aspecte cibernetică, mai puțin dezvoltate pînă acum în literatura de o mai largă circulație. Încă de la început, el a sesizat că concepția biostructurală cuprinde o serie de aspecte cibernetică pe care le-a studiat, prezentîndu-le în mai multe lucrări publicate în limbile română, engleză, franceză, germană și rusă, între anii 1964—1969 în țară și străinătate, dintre care menționăm studiul intitulat „Unele aspecte cibernetică în problema structurii materiei vii”. În această lucrare, elaborată în toamna anului 1963, cînd la noi studiul ciberneticii era la început, se arată că moleculele diferitelor substanțe încadrate, prin asimilație, în structura materiei vii, nu numai că încetează de a mai fi ceea ce au fost și participă într-un mod nou la manifestarea stărilor și însușirilor materiei vii, dar capătă anumite funcții noi, cibernetică, pe care nu le-au avut înainte de asimilație și pe care le manifestă numai în structura materiei vii.

Mai tîrziu, în anul 1969, în lucrarea „Biostructura”, apărută în Editura Academiei R.S.R., și pe care o putem considera ca lucrarea care a pus definitiv bazele concepției biostructurale despre natura viului, academiicianul Macovschi, în legătură cu informația cuprinsă în biostructură, a luat în considerare acele deducții conform cărora moleculele substanțelor organice, integrate prin asimilație în materia biostructurată, își păstrează structura lor chimică. Aceasta înseamnă că informația codificată cuprinsă în macromoleculele acizilor nucleici, ale diferitelor substanțe proteice și ale altor compuși organici nu numai că nu se pierde în urma asimilării lor, dar capătă noi posibilități de manifestare în cadrul materiei biostructurate. Mai mult, coexistența în structura acestei materii a substanțelor organice cu informație diferită și posibilitatea apariției unei informații noi prin însăși codificarea aranjării spațiale reciproce a componentelor biostructurii fac ca numărul variantelor sub care se poate prezenta această structură dinamică să fie practic infinit. Totodată, rezultă că materia biostructurată concentrează în ea o cantitate uriașă de informație de calitate diferită, ceea ce prezintă pentru biologie un interes deosebit.

În ultimul an al deceniului trecut, la solicitarea profesorului Eugen Macovschi, am început să studiez mai profund teoria biostructurală în scopul încercării de verificare a valabilității ei și din punct de vedere cibernetic. Examinînd conceptele de bază ale teoriei biostructurale și interpretînd cibernetic aceste concepte, am ajuns la unele concluzii teoretice importante.

Astfel, conform teoriei biostructurale, cele două forme ale materiei cuprinse în materia vie: materia biostructurată și materia moleculară coexistentă se întrepătrund și se află în raporturi de coexistență funcțională. Pentru materia vie care are proprietatea de a gîndi abstract, teoria respectivă admite și demonstrează existența unei a treia forme cuprinsă în materia vie, materia neosistru-

aturată, aflată cu celelalte două forme în aceleași relații de întrepătrundere și coexistență funcțională. Biochimismul ce se desfășoară în materia moleculară coexistentă furnizează energia necesară formării și funcționării normale a materiei biostructurate, iar materia biostructurată, prin schimburi și interacțiuni neconținute cu materia moleculară coexistentă, contribuie la menținerea compoziției chimice specifice a acesteia și la coordonarea biochimismului ce se desfășoară în ea. Fenomenul acesta, denumit de descoperitorul său biostructurism, furnizează energia necesară pentru schimbarea componentelor obișnuite din biostructură și componente ale neosistruurii, procesele ce se produc la nivelul neosistruurii, favorizînd menținerea componentei biostructurii și a proceselor ce se desfășoară în ea. Într-o lucrare publicată în 1983, am denumit acest fenomen neosistruurism.

Față de cele cinci criterii de verificare a tezelor teoriei biostructurale (criteriul prezienții, criteriul reevaluării, criteriul proliferării, criteriul extinderii și criteriul reciprocității) am

Teoria biostructurală și cibernetică

putut adăuga un al șaselea, criteriul sistemic, prin care, după descrierea autorului teoriei, am prezentat materia vie ca pe un sistem cibernetic ierarhizat, pe două, respectiv trei niveluri sau subsisteme, menționate mai înainte, care se întrepătrund și se intercondiționează și în modelul realizat, ca și în realitate.

Intrarea în sistem (absorbția) și ieșirea din el (excreția) constituie „diabazismul” sistemului. „Biochimismul” care se realizează la nivelul materiei moleculare coexistente, „biostructurismul” la nivelul materiei biostructurate și „neosistruurismul” la nivelul materiei neosistruurate constituie **procesele locale** care împreună cu **procesele generale** („metabolismul”) determină modificările de stare în subsisteme și în întregul sistem.

Conexiunile dintre cele trei subsisteme sînt: „asimilația” (de la materia moleculară coexistentă către materia biostructurată) și „asimilația neosică” (de la nivelul materiei biostructurate la nivelul materiei neosistruurate), iar **conexiunile inverse**: „dezasimilația neosică” (de la materia neosistruurată la materia biostructurată) și „dezasimilația” (de la materia biostructurată către materia moleculară coexistentă). Totalitatea proceselor de „asimilație” și „dezasimilație” constituie „metabolismul”, respectiv „metabolismul neosic” (în cazurile „asimilației neosice” și „dezasimilației neosice”).

Reglarea se realizează prin două bucle: una care cu apîrt bioenergetic provoacă schimbarea moleculelor de la nivelul materiei moleculare coexistente în componente la nivelul materiei biostructurate și alta prin care „biostructurismul” furnizează energia pentru schimbarea acestor componente din biostructură în componente ale materiei neosistruurate.

Autoreglarea se realizează prin: fenomenele de la nivelul materiei neosistruurate care influențează biostructura și prin fenomenele materiei biostructurate care provoacă variații ale concentrației ionilor la nivelul materiei moleculare coexistente, rezultînd modificări ale potențialelor bioelectrice și cu ajutorul modificărilor și mișcărilor din materia biostructurată se asigură coordonarea biochimis-

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Ne scrie Victor Grigore (țăran, domiciliat în comuna Budacu de Sus nr. 252 — „taman din județul Bistrița-Năsăud”), aflat prima oară în stațiunea Băile Herculane, pe linie de U.G.S.R., pentru tratament reumatic. A crezut mai întâi, și s-a convins acum, că această stațiune este una dintre cele mai bune din țara noastră „cu rezultate foarte bune la cei care simt bolnavi”. Ne mai comunică: mîncarea este foarte bună, cazarea de asemeni, personalul medical extrem de competent și binevoitor. Reținem însă din scrisoarea dînsului finalul — pe care-l vom reproduce exact: „...mai menționez faptul că aici mă întîlnesc zilnic la aceeași oră cu un bătrîn de 84 ani cu numele de Vasilescu Mihail, com. Doneasa, jud. Olt, care face tot aceste proceduri ca și mine. Aș dori să subliniez faptul că acest om de 84 ani, cînd a efectuat primele proceduri, nu se putea dezbăra singur de boală ce era, ajutîndu-l eu cu surorile medicale, dar după un timp de 10 zile, a început a se dezbăra singur, acest lucru dovedește că tratamentul făcut în această stațiune ameliorează durerile parțiale sau totale ale reumatismului...” Vorbe, desigur, ale unui om simplu: dar cită recunoștință, cită satisfacție pentru acei oameni din Băile Herculane (corespondentul nostru le menționează numele și funcțiile, însă nu le putem reproduce din lipsă de spațiu), susțin aceste rînduri.

● „La noi, la Iași, nu se mai găsece baterii pătate din luna decembrie anul trecut, nu știu care este motivul: ori I.R.C.M. Iași este mut la solicitările cetățenilor, ori aceste baterii nu se mai fabrică!” — ni se destăinuie **Romeo Terianu** din Iași, strada Dreptății 21, bloc 06, ap. 3. Ca să zicem așa: nu e nici „mut” și chiar se „fabrică” — dovadă, apariția în magazine și în stocuri masive a unor astfel de baterii necesare, la intervale însă mari. Sugerăm organelor comerciale în drept a face „lumină” în această problemă.

● **București, Consiliul popular al Sectorului 5:**
„Referitor la scrisoarea adresată de către **Georgeta Raesche** din București, strada Modoran Ene, nr. 6, prin care aceasta solicită sprijin în vederea încadrării în cîmpul muncii, vă comunicăm: cele sesizate se confirmă, fapt pentru care, prin Oficiul Forțelor de Muncă sector 5, i s-a dat repartiție la Centrul de librării București, unde a și fost încadrată cu data de 1 martie 1986, ca vinzătoare.”

● **O.J.T. Sălaj — Zalău:**

„Referitor la sesizarea publicată în revistă privind deficiențele manifestate de către O.J.T. Sălaj în organizarea și derularea revelionului 1986 în stațiunea Boghiș, vă comunicăm următoarele: se confirmă faptul că s-au manifestat serioase carente pe linia organizării revelionului în stațiunea Boghiș, fapt ce a determinat asigurarea prezenței a unui număr doar de 13 participanți, în loc de 80 de persoane corespunzător capacității stațiunii la cazare și alimentație publică în sezonul rece; situația respectivă s-a datorat stilului defectuos de muncă manifestat la Agenția de turism Zalău — agent de turism: **Dorel Cătuna**. Corespunde adevărului și faptul că s-a renunțat la orcheștră, că temperatura salonului a fost sub limitele admise, iar aspectul stațiunii era dezolant. Avînd în vedere deficiențele semnalate, s-au luat următoarele măsuri: sancționarea agentului de turism D.C. cu retragerea a două gradații de retribuire pe două luni, idem **Ioan Fizeșan**, șeful stațiunii Boghiș; izolarea corespunzătoare a sălii de restaurant și asigurarea dublării geamurilor pentru asigurarea unei temperaturi corespunzătoare; aspectele semnalate au fost prelucrate în adunarea generală a oamenilor muncii de la stațiunea Boghiș și O.J.T. — Sălaj. Mulțumind autorilor sesizării făcute, vă asigurăm că neajunsurile semnalate constituie o excepție față de spiritul general de răspundere și disciplină al lucrătorilor din turismul sălăjean. Vor urmări cu atenție modul în care se desfășoară activitatea în stațiunea Boghiș, astfel încît și aceasta să fie gazdă primitoare, oferind servicii de înaltă calitate tuturor turiștilor.”

● „Nu știu dacă această realizare poate fi considerată invenție sau inovație, aceasta putînd fi hotărîtă de cei în măsură să aprecieze, dar pentru noi este o realitate că mașina funcționează ireproșabil, ne putem realiza planul la producție pentru export, are o productivitate cu 30% mai mare decît cele două mașini vechi existente, calitatea reperelor strunjite este superioară, s-a redus total consumul de ulei mineral, s-a redus consumul de energie electrică pînă la 5 Kw/h, nu mai este nevoie să se transporte la Cluj-Napoca piesele, pentru prelucrare, cit și alte aspecte” (am consemnat exact din scrisoarea adresată redacției de către **Ioan Albitser**, domiciliat în comuna Bucea nr. 128, județul Cluj, și care lucră-

ză la secția de scaune curbate Bucea, aparținînd de Întreprinderea de prelucrare a lemnului Cluj-Napoca). Despre ce este vorba? Principala produs pentru export al secției îl reprezintă scaunele tip „Bonanza”, unele repere ale acestuia trebuie strunjite, iar cele două mașini existente nu mai puteau face față cerințelor de plan. Și atunci s-au găsit cîțiva oameni care, fără șchișe și desene, ci doar cu gîndire proprie, și-au imaginat o mașină ce poate realiza cel puțin atîta productivitate cît mașinile din import, folosind materialele aflate la îndemînă și avînd un consum minim de energie, cu comenzi electropneumatice și fără consum de ulei mineral, care este greu de aprovizionat. Și s-au apucat de lucru oamenii ăștia, realizîndu-se astfel primul „strung automat de copiat electropneumatic” denumit „SACEP-950, seria 001, anul de fabricație 1986”. La sfîrșitul acestei luni, mașina a intrat în probe tehnologice, rezultatul fiind peste așteptări, ba chiar învingînd și inerția unora care nu credeau că o mașină de concepție proprie poate fi mai productivă decît una din import. Iată și oamenii: **Andrei Cioban, Ionel Faur, Augustin Bulzan, Augustin Stoica, Ioan Gabrian**.

● **Consiliul popular al municipiului Giurgiu:**
„La scrisoarea adresată de către **Gheorghe Cristea**, prin care acesta reclamă că nu i se eliberează cartea de muncă de către Combinatul chimic Giurgiu, în urma cercetărilor efectuate au reieșit următoarele: G.C., om al muncii la combinat din anul 1980 și pînă la data de 15 noiembrie 1985, cînd și-a depus cerere de demisie pentru a se încadra la altă unitate, primise, la angajare, un apartament din cota Combinatului chimic cu clauză la contractul de muncă, în sensul că în momentul în care părăsește unitatea să predea apartamentul; consiliul oamenilor muncii a analizat situația acestuia și, avînd în vedere că are o familie numeroasă, a dispus eliberarea cărții de muncă pentru a se încadra la altă unitate din municipiul Giurgiu.”

● „Mă numesc **Adriana Giogu**, domiciliu în Birlad, strada Vasile Lupu, 12, bloc 4, scara C, ap. 81, și solicit sprijin pentru rezolvarea următoarei probleme: pe data de 25.03.1985 o persoană din orașul Călan a venit la mine propunînd să-mi facă un tablou. Văzînd că avea și la dînsa două tablouri frumoase lucrate, am solicitat să-mi facă și mie unul. Am dat atunci un avans de 200 lei, rîmînînd ca restul să-l dau cînd va veni cu tabloul. Dar nu a fost așa, căci pe data de 14.05. am primit tabloul prin poștă, prilej cu care am dat și restul de bani — 220 lei. Cînd am ajuns acasă și am desfăcut tabloul, nici nu-mi venea să cred: era un tablou de nedescris (...). I-am împachetat la loc (...), l-am trimis înapoi sperînd că (...) degeaba (...) sperînd că imi va face unul așa cum erau cele două pe care le văzusem (...), de aceea vă rog pe dumneavoastră (...) să luați în considerație și acest (...) pe care sper că îl veți rezolva, vă mulțumesc.”

Pentru posibila rezolvare a necazului dumneavoastră reproducem totuși adresa celor în cauză: „Unitatea At. tablouri și rame, **Victor Cmeciu**, Or. Călan, str. Bradului 6/2, jud. Hunedoara” — am scris-o, așa precum ați scris-o dv.

● **Procuratura Generală a R.S.R.:**

„Din probele administrate, reținîndu-se fapta colocatarului **Adalbert Mate**, care s-a făcut vinovat pentru comiterea infracțiunii de lovire, acesta a fost trimis în judecată de Procuratura locală Satu Mare, iar Judecătoria, prin sentință penală, l-a condamnat la 2000 lei amendă, această sentință rîmînînd definitivă” (cele de mai sus se referă la scrisoarea **Mariei Huțanu** din Satu Mare, strada Ion Neculec 14, apartamentul 2).

● Este necăjit **Victor Istrate**, președintele secției rugby a echipei „Hidrotehnica Milcovul” — Focșani. Ni se adresează, întrucît s-a mai adresat în nenumărate rînduri la F.R.R., la

magazia de echipament din interiorul stadionului „Republicii”, la magazinea I.C.S.N.-sport — și degeaba!... Necazul său (sau al lor) constă în faptul că întîmpină mari greutăți în ceea ce privește procurarea unui număr de 30 perechi ghete tip rugby; în a doua jumătate a anului trecut, siliți de împrejurări, s-a reușit cumpărarea a 30 perechi pantofi tip fotbal — în mai puțin de o lună acestea au cedat din pricina efortului la care au fost solicitate. Ajuși în această situație, jucătorii focșăneni au mai încercat de două ori varianta, cheltuiînd suma de 37 192 lei, ba chiar împrumutînd ghete de la vecinele lor, echipele „Rapid Buzău” și „Birlad”. „Nefiind sportul-reege — trage concluzia corespondentul nostru — posibilitățile noastre financiare sînt foarte limitate, vă rugăm pe această cale să ne ajutați a procura un număr de 30 perechi ghete tip rugby!”

● **Consiliul popular al Sectorului 3:**

„La scrisoarea numitului **Anghel Dorobanțu** din București, strada Aleea Moruzi nr. 10, vă facem cunoscut: aflîndu-se, la data trimiterii scrisorii, la adresa Tecuci-Kalinderu, jud. Teleorman, i s-a anunțat că poate fi încadrat la Imprimeria B.N.S.R. cu sediul în strada Smirndan nr. 2, urmînd ca la data prezentării să fie repartizat în unitatea respectivă.”

● „Revenim, în completarea celor publicate de către revistă în anul care a trecut, asupra activității cercului foto alb-negru și color ce funcționează în cadrul Casei de cultură a Sectorului 3 — strada Mircea Vodă nr. 5: la acest cerc primim în continuare înscrierea fotoamatorilor dornici să activeze sub îndrumarea specialiștilor, pentru perfecționarea lor în domeniul tehnicii și creației artistice foto, întregă această activitate făcîndu-se în mod gratuit. Printre preocupările cercului, enumerăm mai ales aceea de a reda în imagini realizările actuale din diferite domenii de activitate: edilitate, sociale, culturale. De asemenea, primim lucrări de ale fotoamatorilor și îndrumăm participarea acestora la festivalul „Cîntarea României”. Avem însă și o dorință: în comerț se găsește din belșug excelența hîrtie fotografică „Azocolor”, ne lipsește pe mari intervale de timp seturile de substanțe necesare dezvoltării. Rugăm în acest mod fabrica producătoare. Azomureș, să ne ajute — poate chiar prin trimiterea unui rețetă, pentru a ne prepara noi soluțiile”. (**Lucian Pop**, responsabilul cursului foto).

● **Din partea M.T.Tc. — serviciul mers de tren:**

„În legătură cu scrisoarea adresată de către **A. Sasu** din Arad, strada Zimbrului nr. 92, scara B, ap. 11 — referitoare la reintroducerea în circulație a trenurilor accelerate nr. 351 și 352 în relația Arad — Brad și înapoi — vă comunicăm: începînd cu data de 1 iunie a.c. cînd va intra în vigoare noul plan de mers valabil 1986—87, cele două trenuri menționate vor fi repuse în circulație în mod experimental.”

● **Nicu Popa** din localitatea Solești, județul Vaslui — „de profesie crescător de animale” — și avînd deja un însemnat număr de oi, iepuri, păsări, un cal pentru muncă etc. și „fiînd în putere la o vîrstă de 45 ani” dorește ca, pe lîngă cele ce le deține, să-și mai procure pînă la 10 (zece) juninci sau vaci de prăsilă, pentru lapte. A auzit dînsul că există anumite rase de astfel de animale care bat recorduri pe țară în ceea ce privește cantitățile de lapte pe care le dau. Rogăm în acest sens să i se comunique dacă există vreun centru de reproducție a unor astfel de rase, sau dacă vreun C.A.P. sau I.A.S. dispune de posibilități în a-l ajuta să-și cumpere juninci dintr-o astfel de rasă.

● **Consiliul popular județean Vrancea — D.P.M.O.S.:**

„Privînd soluționarea scrisorii adresate de către **Stela Botez** din orașul Focșani: din verificările efectuate a rezultat că aceasta, în vîrstă de 23 ani, este calificată în meseria de prelucrător prin așchiere, solicitînd

loc de muncă. Luîndu-se legătura cu S.B., ea a fost repartizată la Întreprinderea de aparataj electric pentru instalații Focșani, conform pregătirii sale.”

● **Din partea M.T.Tc. Direcția tracțiune și vagoane:**

„Urmare scrisorii unui grup de navetiști din orașul Gherla cu serviciul în municipiul Cluj-Napoca, prin care sesizează greutățile întîmpinate datorită circulației frecvent-întîrziată a trenului 4132/4125, vă comunicăm: în vederea eliminării deficiențelor semnalate de semnatarii scrisorii, s-a luat măsura de asigurare a locomotivei la plecarea regulată a trenului 4132/4125 din Sighetul Marmăției. Totodată, s-au dispus măsuri organizatorice tuturor stațiilor, haltelor de mișcare și comerciale, precum și reguletoarelor de circulație de la Sighetul Marmăției la Cluj-Napoca, de urmărire și ducere regulată a trenului respectiv, eliminîndu-se astfel întîrzierile trenului 4241/4241 provocate de așteptarea legăturii cu trenul 4201 de la Suceava.”

Pagină realizată de **HORIA PĂTRAȘCU**

Poșta redacției

● **Trușcă S. Gheorghe** — com. Orlești, jud. Vilcea: Nu puteți acționa pe nimeni în judecată prin intermediul revistei. Adresați-vă direct organelor de justiție. ● **Obrescof Speranța** — Constanța: Problema e de competența D.P.M.O.S. Oficiul forței de muncă. ● **Lazăr Ilie** — Constanța: Afta timp cit dețineți cu titlu de chirie un apartament din fondul locativ de stat, nu puteți primi o altă locuință. Dealțfel, prin sentința civilă nr. 6019/1985, ați fost re-integrat în spațiul pe care-l dețineți împreună cu soția dv. ● **Ștefănescu Laurențiu** — Fălțiceni: Institutul de cercetare și producție pentru apiculatură București, Sectorul 1, bd. Ficusului nr. 42. Institut de cercetări oftalmologice nu există.

● **Opriș Valeria** — satul Vurpor, Vințul de Jos: Adresați-vă Oficiului farmaceutic Deva, str. Dorobanților nr. 43. ● **Mardare Ioan** — Pitești: Ne pare rău, dar nu putem descompleta colecțiile noastre. ● **Lungu Simona** — Cluj-Napoca: Potrivit art. 39, al. 2, din Legea 3/1977, pensia pentru luna în care a avut loc decesul se poate plăti membrilor de familie care, conform art. 86 din Codul familiei, au obligația de întreținere și îngrijire a pensionarului. ● **Vlăsceanu Ioana** — com. Mureșca, jud. Vilcea: Adresați-vă comisiei de judecată de pe lîngă consiliul popular comunal pentru despăgubiri, pe baza procesului-verbal de constatare a pagubelor. ● **Moraru Gheorghe** — satul Ursoaia, com. Pesceana, jud. Vilcea: Conform H.C.M. 880/1985, cu modificările ulterioare, indemnizația pe timpul concediului medical pentru pensionarii de invaliditate gr. III încadrați cu jumătate normă se obține prin aplicarea procentului cuvenit în funcție de vechimea neîntreruptă în muncă la suma totală rezultată din retribuția tarifară pentru jumătate de normă și pensia de invaliditate. ● **Popa Nicolae** — Cluj-Napoca: Adevărînta de girant, în vederea acordării unui împrumut, v-a fost solicitată conform Statutului C.A.R.P. ● **Stepanuc Sergiu** — Bacău: Suma de 3910 lei primită de la I.J.G.C.L. reprezintă despăgubire pentru partea de moștenire ce vă revenea, de 1/4 din imobil. ● **Georgescu Eugenia** — București: În conformitate cu prevederile legale în vigoare, în cazul schimbării gradului de invaliditate pensia corespunzătoare noului grad se stabilește pe baza cuantumului pensiei avute la gradul de invaliditate anterior. Atunci cînd veți fi înscrisă din nou la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, se va lua în calcul și perioada cit ați fost încadrată în muncă după pensionarea de invaliditate gr. III, proporțional cu timpul efectiv lucrat.

REGHINA VARVICI

Cîteva precizări

Din partea Clubului sportiv al armatei „Steaua” București am primit scrisoarea de mai jos cu rugămîntea de a o face cunoscută publicului iubitor al sportului:

În legătură cu anunțul Federației Române de Fotbal dat publicității în 01.04.1986, privind reprogramarea etapelor din campionatul diviziei „A”, dorim să facem următoarele precizări:

1. Programul campionatului sub forma anterioară anunțului respectiv a fost stabilit numai de federația de specialitate, funcție de programul echipei naționale și nefîndu-se seama de datele de disputare ale semifinalei Cupei Campionilor Europeni (02 și 16 aprilie), ceea ce a impus reprogramări.

În situația creată, clubul „Steaua” a solicitat ca jocul cu Dinamo ce urma să aibă loc în 30 martie să fie devansat în 29 martie, pentru a-și putea pregăti jocul cu Anderlecht.

În mod justificat, clubul Dinamo nu a acceptat, dat fiind faptul că majoritatea componentilor echipei sale au fost convocați în pregătirile loturilor naționale.

Clubul „Petrolul”, căruia dorim să-i mulțumim public, a înțeles necesitatea de pregătire a echipei noastre pentru Cupa Campionilor și a acceptat să joace cu anticipație partida de campionat.

Meciul Steaua — A.S.A. Tg. Mureș urma să se desfășoare, de comun acord, în 6 aprilie cînd campionatul era întrerupt conform programului inițial.

2. Anularea turneului echipei naționale în Mexic, din motive necunoscute, nu a fost efectuată la cererea clubului „Steaua” și a impus o nouă reprogramare efectuată fără a fi consultate cluburile și a se ține cont (din nou!) de prezența unei echipe românești într-o cupă europeană.

Astfel am fost puși în situația de a disputa 5 jocuri în 17 zile, dintre care 2 internaționale.

Mai mult, în urma acestei reprogramări echipa Steaua ar rămîne cu 2 restanțe, ceea ce va perturba desfășurarea normală a campionatului, cu posibile influențe în configurația finală a clasamentului.

3. Deși tentativa echipei Steaua de a se califica în finala C.C.F. pare a fi obiectivul major al fotbalului românesc în această primăvară, clubul nostru nu a solicitat modificări de fond ale calendarului intern, ci doar posibilitatea de a-i avea în pregătire centralizată pe toți componenții echipei sale.

Pentru ordonarea obiectivă a calendarului intern, propunem aducerea la zi a campionatului prin disputarea restanțelor existente pe 6 aprilie și desfășurarea în continuare a etapelor în mod cronologic.

În acest sens, considerăm oportună intrinerea Biroului federal și a reprezentanților tuturor cluburilor divizionare „A” pentru stabilirea definitivă a programului competițional (campionat și cupa R.S.R.), care să fie dat publicității.

Clubul „Steaua” asigură cu această ocazie pe toți activiștii și iubitorii fotbalului că va milita în continuare pentru obiectivitate, calitate și etică sportivă, dublîndu-și eforturile pentru reprezentarea cu cinste și demnitate a fotbalului românesc.

CONSILIUL DE CONDUCERE AL CLUBULUI SPORTIV AL ARMATEI „STEAUA”

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Gheorghe Iordache

33
de ani
de
dragoste

V. Cei care au biruit iarna

Iarna lui '72. Iarnă grea, de timpuriu începută, durind și câteva luni bune din anul următor. Formația lui Gheorghe Iordache începu lucrul la tunelul ruțier Bilea-Capra, tunelul cu cea mai mare secțiune dintre toate lucrările de acest fel executate până atunci în țară — 60 de metri pătrați, înălțimea de șase metri și jumătate, lățimea de șapte și jumătate. Până să fie gata cabanele, s-a stat în ruloțe pe cauciucuri. „Eram învățați deja cu toate greutățile și chiar din primele zile ale organizărilor de șantier ne simțeam în barăile noastre improvizate așa cum se simt cei duși la odihnă în camerele confortabile de hotel. Să nu crezi că e vorba de bravadă, însă la istovirea care ne cuprindea atunci când ne întorceam de la lucru, orice pat, oricât de tare, părea pufos pentru spinările noastre. Sîmbăta mergeam acasă, adică în colonia de la Băiculești unde ne erau familiile. Asta era, dacă vrei, suprema fericire, cea dintîi și mai de seamă răsplătă după zilele de trudă”.

Este a treia noapte de cînd povestește și parcă nu mai are astîmpăr. Îmi spune că niciodată în toată viața lui n-a stat atîta la povești cu cineva. Poate c-or fi utile și istorisirile astea, zice nea Iordache, dar ele nu pot să stea alături de ceea ce acoperă ele, adică de miile și miile de fapte — mai însemnate ori mai mărunte — care au alcătuit atîția și atîția ani. Este din ce în ce mai agitat, nu-si află locul, se ridică adesea de pe scaun pentru a mai aduce o fotografie, o foaie de hîrtie, o carte. Le găsește după multe căutări. N-a avut vreodată gîndul de a-si alcătui o arhivă. În fine, aduce de pe un dulap două cărți. Două cărți în care figurează și el printre eroii de reportaj de acolo. Una este „Epopeea Transfăgărășanului”, iar cealaltă „Oameni pe creste”. Răsfoiește câteva minute după paragrafele în care se spune despre el și echipa lui. Îmi dă să le citesc și-l simt tare stîngerit. „Am vorbit atît încît parcă am terminat toate cuvintele pe care le știu. Dar crede-mă,

nici Biczul, nici Argeșul și nici Transfăgărășanul nu mi-au solicitat un efort așa de mare ca discuția asta nesfîrșită. Sigur, glumesc, dar ceva adevăr tot se află în asta. Nu pot, decît cu mare greutate, să vorbesc despre mine. Cu atît mai puțin să mă laud. Ce-am făcut, am făcut — se vede, se cunoaște. Cum am făcut? Cu pasiune adevărată și cu toată iubirea. Altfel ce se mai cuvine spus? De pildă cum a fost la Transfăgărășan. Cum ai traversat iarna '72-'73? Ai avut de depășit, se spune în cărțile pe care mi le-ai arătat, clipe de cumpănă. Vorbesc-mi despre rele. Dacă au fost și altele decît cele descrise de confracții mei, cu atît mai bine. „Cum să nu fie? Doar lucrăm la cote de peste 2000 de metri. În plin munte. În plină iarnă. Cel mai mare dusman era zăpada. Ne ziceam atunci unii altora: uite, măi, cît i-o bucura zăpada asta pe cei care merg în concedii, la schi, și cite necazuri ne pricinuieste nouă! Am fost, la un moment dat, nevoiți să-ntrerupem lucrul vreme de două luni. Luni mai apăsătoare decît dacă ni s-ar fi cerut să luăm muntele în brațe și să-l purtăm așa pînă pe malul Dunării. Viscole cumplite. Drumurile înghețau, avalanșele — musafiri de fiecare zi. Se produceau situații de izolare completă a echipei, de absolută imobilizare. Era nevoie să intervină buldozerele, cite o săptămînă continuu, pentru a putea să intrăm în legătură cu lumea de jos. „Dumneata ai trecut printr-o asemenea situație?” Da, sigur că da. Eram la tunelul acela, săpîndu-l dintr-o parte și din alta, două formații: una a mea, alta condusă de Pavel Mihai și Marțian Pompei. Străpungere, cofrage, betonat, portaluri. Muncă grea, dar, cum se zice printre constructori, și de artă. Eu, de felul meu, sînt destul de precaut. Mai ales pus în situația de a conduce o echipă de oameni. Necazuri mari n-am avut, iarna sau lucrarea n-au făcut victime. Ne luam serioase măsuri de siguranță. Cînd se porneau avalanșele și furtunile de zăpadă, nu ieșeam din cantină o zi-două. Apoi ne puneam să curățăm drumul și porneam. Dar, cu toate acestea, odată tot ne-a pîcîlit o avalanșă, cînd eram chiar sus, pe creastă. Nu mai exista cale de acces, de întoarcere. Întrebarea cea mare era cum să rezistăm pînă cînd buldozerele aveau să redeschidă drumul. Treabă de citeva zile bune. Ce mîncăm? Unde ne odihnim? Exista acolo un chioșc alimentar, dar incuiat. Gestionarul era plecat cu cheile. Poate o să zîmbiți și o să spui că într-o situație limită nu mai e cazul să eziti prea tare atuncî cînd există, la îndemînă, o soluție, că n-au rost ezităriile atunci cînd sînt puse în joc viețile unor oameni, că prea multe scrupule, în asemenea clipe, par simple fandoseli. Dar, foarte sincer îți spun, am stat mult pînă să ne hotărîm să spargem chioșcul. Am făcut-o cu milioane de precauții, nu cumva să stricăm prea tare, să deranjăm prea mult ordinea lucrurilor. Ia uite, frate, zicea unul, ce-a ajuns natura asta să facă din noi, oameni muncitori și cinstiți: niște spîrgători! Și nu erau vorbe în vînt. Chiar ne simțeam vinovați. Am împărțit hrana găsită, am făcut liste amănunțite cu ceea ce a primit fiecare, iar cînd drumul a fost eliberat de zăpadă și s-a făcut inventarul, plata s-a efectuat în citeva secunde, pînă la ultimii cinci bani”.

Iar se ridică. Oboseala își spune cuvîntul și de-o parte și de cealaltă. Nea Ghiță nu mai are astîmpăr.

iar mie mi-a amorțit mîna pe creion. Mai e nițel și se va face dimineață. Gheorghe Iordache aduce o cutiuță și o coală albă, cretată, făcută sul. „Iată — zice rar, cu intonație, ca un actor fără prea multă experiență, dar cu dragoste de artă — că a venit și clipa în care să-ți spun despre cea mai mare bucurie a vieții mele. Era în 20 septembrie 1974. Mai aveam puțin pînă să împlinesc 39 de ani. Tunelul era gata. O minune. De parcă nu oamenii l-ar fi făcut, ci niște forțe supranaturale. Pe un platou, la gura tunelului, a avut loc inaugurarea la care a luat parte secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. S-au spus cuvinte pline de emoție. Președintele țării ne-a felicitat cu vorbe de suflet. Apoi a înmînat, personal, patru titluri de Erou al Muncii Socialiste. Unul dintre ele mi-a revenit mie. Mi s-a spus atunci că aș fi cel mai tinăr Erou din țară. Eu nu mai puteam să rostesc nici măcar o silabă. După aceasta, toți cei patru proaspăt distinsi am fost invitați să luăm masa împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. L-am văzut, atunci, de aproape, cît de fericit era pentru ceea ce realizasem. O fericire sinceră, citeodată explozivă, precum aceea a părinților care-si văd copiii izbîndind în viață”.

Gheorghe Iordache nu poate povesti mai departe. Evocarea aceluia moment l-a emoționat peste măsură. Mai apucă să spună: „Eu sînt, am fost și voi rămîne un om simplu, care se bucură din toată inima și, cînd se întîmplă vreo nenorocire, suferă cumplit. M-am simțit cel mai fericit om din lume, nu atît pentru că promisem suprema recunoaștere a muncii mele, ci pentru că vedeam cum bucuria mea, de om simplu, era întru totul împărtășită de către marele nostru Erou, marele nostru bărbat, pe care l-am simțit, din acel moment, vibrînd alături de noi. N-am trecut, crede-mă, niciodată prin vreo clipă mai înaltă”.

Lucrările de pe Transfăgărășan au mai continuat cîteva ani. În '77 Gheorghe Iordache a plecat — eveniment care nu se mai întîmplase de aproape două decenii — în concediu.

P.S. Un cititor al serialului nostru, Mihai Florescu (strada Portărești nr. 7 bis, București) ne-a trimis o caldă scrisoare în care evocă străpungerea tunelului de la Bicz, la 11 decembrie 1955. Aflăm din scrisoare: „Atunci a apărut în rîndurile constructorilor hidrocentralei, primul Erou al Muncii Socialiste, minerul Pașca Gavrilă, șef de echipă la Tunel intrare. Nu erau, la acea dată, prea mulți purtători ai acestui înalt titlu. Acum, printre ei se numără și Gheorghe Iordache”. Cititorul nostru amintește, printre oamenii de excepție ai Biczului, pe Roman Stefan, șef de echipă la Stejaru, Feher Mălăncioiu, Dumitru Zărnescu, inginerul Dumitru Mosora, șeful șantierului Tunel. În continuare: „străpungerea tunelului era prima victorie a Biczului. Șantierul avea pe atunci citeva mii de oameni, mulți dintre ei sînt convinși că citește Flacăra, așa încît cred că e bine să inserați, în serialul dumneavoastră, și aceste date despre frumoasele fapte de atunci”. Ne-am conformat, cu precizarea că, pe parcursul ultimelor episoade, au apărut și multe dintre numele care s-au legat, prin trudă și efan, de marile construcții ale vremurilor noastre pe care le-a evocat Gheorghe Iordache.

DAN MUCENIC ■

Cuvîntul ca un Everest

...Copilul cu pupile dilatate de încordare urmărește cînd ochii albaștri, cînd mișcarea buzelor femeii de pe scaunul liliputan din fața lui. Are niște căști uriașe la urechi iar în podul palmei ține un instrument, ca discul unui aparat de tensiune, un vibrator. Cu vocea ușor voalată de efort, străduindu-se să fie cit mai cald în strașnica persuasiune: „Repetăm! Încă o dată. Și încă o dată. Repetăm!”. Un sunet și încă unul, o silabă și încă una, articulează împreună cuvîntul. Apoi, copilul singur. Chipul i se umple de lumină. A izbutit. Niciodată nu mi-a fost dat să aud superlativul mamei rostit mai profund, mai grav, venind dintr-un incomensurabil și straniu adinc. La 6 ani, Costel Șotropa din Suceava, copil născut fără auz, vorbește, în sfîrșit. După luni și luni de exerciții, printr-o strădanie pînă dincolo de limitele omenscului, printr-o forță ce ține parcă de miracol, deși e prea evident, că ține de știință și de un infinit devotament nu doar al profesoarei cu ochii albaștri, la „ora” căreia am pătruns, ci al unei întregi echipe de medici, logopezi, educatori, surori, infirmiere...

Am găsit cu greu Ciubotica cucului, o străduță, cu numele parcă dinadins ales, de floare de leac și cu sugestii de poveste, o străduță pierdută printre alte străzi întortochiate ale unui vechi București, respirînd oarecum patriarhal, dincolo de pădurea blocurilor înalte ce străjuiesc ultramoderna arteră Sălaj. De la stația Amurgului am făcut de mai multe ori la stînga și la dreapta pînă m-am trezit în fața unei clădiri cu arhitectura tip a noilor localuri pentru grădinițe de copii ce împinzesc cartierele Capitalei. O fostă grădiniță, care, printr-o reamenajare după reguli anume gîndite, a căpătat o funcție mai aparte, a devenit o grădiniță-spital și o stație-pilot de recuperare a copiilor fără auz după cele mai noi metode ale foniatriei moderne. Din august anul trecut, adăpostește Secția clinică de recuperare a copiilor preșcolari handicapați auditiv-verbal, secție a Centrului de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din Șos. Panduri. O premieră medicală în țara noastră,

o premieră gîndită însă, cum ne spune doctorița Gheorghita Ciobotariu încă de la înființarea Centrului, din 1973, care, „în perspectiva lui metodologică a fost și aceea de a prelua din punct de vedere medical problemele depistării, investiției și tratamentului complex, inclusiv al asistenței logopedice, a copiilor lipsiți de vorbire, pînă la intrarea lor în școală”. Nu este o suprapunere și nici o subapreciere a ceea ce fac unitățile de învățămînt specializate pentru asemenea categorii de copii, unde se mai face, totuși, greșea de a fi amestecați surdomuți cu hipoacuzici ori cu handicap neuropsihic sau cu mai multe nefericiri adunate la un loc, ce îngreunează mult procesul educațional. În grădinița-spital din Ciubotica cucului se primesc copii între 3 și 7 ani din întreaga țară asigurînd gratuit asistență medicală ca și logopedică. Este, în fapt, o prelungire, mai exact, o componentă a secției de foniatrie a marelui Clinici din Panduri. Și este, neîndoios, meritul prof. dr. Dorin Hociotă, conducătorul Centrului de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., de a iniția și dezvolta în țara noastră foniatria, această ramură medicală absolut necesară în abordarea modernă a oto-rino-laringologiei. Medicul primar Constantin Bogdan, specializat în străinătate, a format o echipă de foniatri care și-au asumat și sarcina medicală, umană și socială „de a elabora o metodologie privind depistarea, investigarea, tratamentul medico-chirurgical și logopedic în situația copiilor asurziți”. O muncă tenace a unei echipe pluridisciplinare; medicii Constantin Bogdan, Gheorghita Ciobotariu și Elena Cristescu asociindu-și specialiști în neuropsihiatrie infantilă ca și psihologi și logopezi în scopul nu doar al depistării (cît mai timpurii cu putință, spre vîrsta de 1 an și chiar mai jos), dar mai ales al tratamentului și recuperării individualizate a fiecărui copil în parte. În funcție de gradul de surditate, de nivelul mental, de dezvoltarea limbajului și multe alte trăsături pe care numai bilanțul complet și real al investigației le poate evidenția. Tratamentul medical, de bunăseamă, presupune tot ceea ce medicina de

azi cunoaște și știe să facă — și știe foarte mult — intervenții și plastii chirurgicale, proteze auditive, medicamente... pentru a-i oferi copilului cit mai multe deschideri spre etapa a doua, a educației logopedice. A acelei strădării titanice, prin care poate să ia în stăpînire limbajul și să atingă actual comunicării umane firești, prin cuvînt. Deși m-am cutremurat, ascultîndu-l pe Laurențiu Luca, un băiețel de 7 ani din Tg. Jiu, venit aici în august complet mut, citîndu-mi, după imaginile unui abecedar, frumoasa poveste a copilăriei tuturor copiilor „Capra cu trei iezi”, trebuie să respect consenmul și cuvîntul dat doctoriței Ciobotariu de a nu stîrni iluzii, cum spune. „Părinții să nu alege după o himeră. Noi nu redăm în această grădiniță-spital, auzul, „demutizăm” prin educarea auzului și limbajului și o facem în aceeași perioadă cu ale copilului auzitor, obținînd astfel rezultate mai trainice și mai sigure. Ne străduim să-l aducem la nivelul de dezvoltare al vîrstei biologice. Intrînd în posesia cuvîntului, a vorbirii specifice umane, labiale și nu prin tot felul de alfabete digitale, care îi completează și-i separă de lumea normală, înțelegîndu-se doar între ei, le dăm șansa de a îmbrățișa o paletă cit mai diversă de meserii și profesii. Vrem să schimbăm optica asupra unei întregi categorii de copii. Să-i socializăm, să-i integrăm în viața socială, să-i redăm unei existențe firești. Sîntem chiar înverșunati în ideea ruperii segregării lor. Cîți copii surdomuți avem? Nici pe plan mondial nu se cunoaște. Se citează cam 30 la mie, ceea ce înseamnă o pătură importantă de oameni, de viitori adulți. Munca noastră are, pe lîngă implicații medicale și științifice, are, am zice chiar în primul rînd, implicații sociale și economice. Mulți dintre copiii care mai au resturi de auz, care au o dezvoltare intelectuală bună și foarte bună vor merge de la noi, nu în școli speciale ci în cele obișnuite, ale învățămîntului de stat. Ceilalți, printr-o educație logopedică perseverentă, în continuare bine condusă, vor putea să se descurce tot mai adecvat în universul comunicării, vor putea deprinde meserii mult mai complexe decît pînă acum. În electronică și microelectronică, sculptură în lemn, tehnică dentară, giuvaergerie, meserii de finete și

migală care să le confere o valorizare socială corespunzătoare. Nu vor mai fi o povară a familiei și a societății, dimpotrivă, vor produce și se vor întregi din munca lor. Ei vor putea întemeia familii și vor putea avea copii normali, intrucît puțini sînt cei a căror boală este ereditară, surditatea fiind, de regulă, dobîndită, fie ca urmare a unor malformații congenitale, fie a unor viroze, otite neglijate în primele săptămîni ori luni de viață, a unor medicamente... Idealul nostru acesta este: să le schimbăm destinul, să-i ridicăm la rangul demnității umane. Căci pot și putem”.

...Ne întorcem în clasele unde se urcă Everestul cuvîntului. Mai exact în laboratoarele unde patru specialiști în logopedie — Aurelia Diaconu, Zoe Keller, Steluța Buzatu și Valeria Zbăganu —, toate cu studii superioare în psihologie-defectologie, lucrează zilnic ore în șir, cu cite 15 copii fiecare. Ore în șir cu fiecare în parte și alte ore în șir cu toți laolaltă, în clase distincte, cu metode distincte. Sit mulți față de o normă firească, dar tot începutul e greu. (Capacitatea grădiniței-spital este de 150 de locuri, în conformitatea cărora, pe parcurs, va fi încadrat personalul necesar). Laboratoarele sînt inundate de lumină și culoare. Azurii, alb pur, portocaliu solar. Mobilierul, la dimensiunea celor ce-l populează, are un design vesel, odihnitor, pînă la fantezie. Aparatura, ultramodernă — cu amplificatoare stereo, vibratoare, microfoane, protezarea individuală și colectivă, este intermediar de preț între logoped și elev. În fiecare sală de clasă — oglinzi. Copilul învață prin imitație, este propriu psihologiei vîrstei sale ori oglinda devine un aliat, un personaj, un judecător, un alter ego, un Pigmalyon. În cele cu protezarea colectivă, pupitrele au un aer solemn în semiluna în care sînt dispuse și, așa cum sînt prevăzute cu căști și microfoane, ai impresia că este macheta unei săli pentru conferințe internaționale, unde s-ar putea dezbate, de pildă, chiar soarta copiilor handicapați auditiv. (O problemă ce ar face mai multă onoare omeniilor decît bombe atomice). Pupitrul „profesorului”, „pupitrul de comandă” tronează ca o Albă ca zăpada între suavi săi pitici. Trebuie să presupunem că întreg programul are dimensiunea, organizarea și particu-

laritățile vîrstei, ale psihologiei preșcolarului de toate grupele. Ca în orice grădiniță, copiii au ore de joc și odihnă, ore de destindere, de masă, de plimbare și reverie. În lumea lor cu jucării, aflată în alte săli de clasă, în alte încăperi decît cele de cucerit cuvîntul, educatoarele (profesoare și ele cu studii superioare, testate sever ca putere de dăruire, de abnegație, de rezistență morală, de inteligență, de răbdare, de iubire pentru copii) Dana Pop, Ana Rășineanu, Alexandra Præzer, Liliana Ilie pun învățătura în universul fantasmă. Predau, în fond, lecții menite să stimuleze gîndirea, memoria, să dezvolte intelectul. Lecții prin nimic mai puțin grele decît orele de logopedie, și care se sprijină unele pe altele, se completează și se desăvîrșesc urmînd recuperarea întîrzierii la care a fost condamnat copilul prin lipsa capacității de a minui limbajul.

Ne întîlnim la intrare cu Victoria Vasilescu, o tinăra din Tirgoviste îmbrățișînd cu lacrimi fetița ei voinică și frumoasă de 6 ani. Nu este mult de cînd n-a văzut-o, ploaia de lacrimi fetița ei voinică și frumetița o strigă apăsător mama, cînd îi șoptește tîndru numele ei, Marga. Si-a dat seama pe cînd avea un an și jumătate că Marga, fetița sa nu aude, fapt pentru care nu poate să vorbească. A intrat în casă panică și disperare. A început lungul șir al drumurilor către medici, pînă a ajuns la Clinica din Panduri. Tratamentul l-a început în laboratoarele secției de foniatrie, conduse de dr. Bogdan. Din august e internată aici, în Ciubotica cucului. La vremea vacanței de iarnă, vorbea. O chema pe mama la fe-reastră și-i arăta, pronunțînd cuvinte separate, dar cuvinte, semnificația obiectelor și ființelor pe care le vedea. Un cal. Un copil. O păpușă...

Lavabouri, băi, dormitoare, sufragerie, infirmerie (pentru izolarea celor care se îmbolnăvesc), totul strălucește de curățenie, de culoare, de lumină, de dragoste, de savanteria cu care au fost gîndite scopului propus. Peste tot se simte și se resimte aceeași muncă fără egal. Asumată în numele omeniilor și al științei. În numele grăii, atît de înalte la noi, la români, pentru toți, absolut pentru toți copiii țării. Pentru dreptul lor la demnitate în fața vieții.

CICI IORDACHE-ADAM ■

SUCURILE NATURALE

Flacăra revine:

— Tovarășe director general, am în față Programul pentru dezvoltarea producției de sucuri răcoritoare pe perioada 1986—1990, document de lucru în care se prevede printre altele, creșterea substanțială a cantității de sucuri răcoritoare și o calitate superioară a acestor sucuri. Sistem în plină primăvară, vremea caniculară nu-i nici ea departe, așa că mi se pare firesc să vă întreb, înainte de toate, care este, în clipa de față, stadiul aplicării în practică a prevederilor programului?

— Programul despre care vorbiți, elaborat la indicația conducerii superioare de partid, a început deja să prindă viață. Am început, cum e și firesc, de la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a producției, asta înseamnă producerea de materii prime și înființarea de noi stații de imbuteliere.

— Să le luăm pe rând. Materiile prime...

— Ministerul Agriculturii a stabilit un program prin care se intensifică plantările de arbuști fructiferi, care vor furniza o mare parte din necesarul producției de concentrate din fructe — mai ales zmeură și coacăze negre. Primim, de asemenea, sprijinul Ministerului Silviculturii pentru procurarea de fructe de pădure. Cele două ministere amintite și alături de ele, Ministerul Chimiei (prin intermediul Trustului „Plafar”) ne ajută în mod direct pentru obținerea de materii prime și plante aromatizante din flora spontană, care vor sta la baza sucurilor răcoritoare pe care le vom consuma chiar din această vară.

— Ce probleme ridică sporirea numărului de stații de imbuteliere?

— Programul nostru prevede înființarea unor asemenea stații în cel mai multe localități din țară, în orașele, în centrele muncitorești, nu doar în resedintele de județ. Aceasta, în primul rând, pentru a evita folosirea excesivă a mijloacelor de tran-

sport, dar și pentru ca sucurile să fie livrate, în permanență, proaspete. Ne preocupă, deci, amplasarea de linii mici, care să asigure necesarul de sucuri pe plan local. Am făcut comenzi ferme pentru asemenea linii către Centrala industrială de utilaj chimic și alimentar din cadrul Ministerului Industriei de Utilaj Greu, în al cărei sprijin sperăm, așteptând din chiar acest trimestru, începerea livrărilor. O altă problemă a fost aceea a stabilirii amplasamentelor de

— Toate aceste acțiuni de amploare, implicând contribuția a numeroși factori, cer timp, cum spuneam încă de la început, vara se apropie. Cum și cu ce anume o întimpinăm?

— Noi producem și oferim cumpărătorilor trei mari categorii de sortimente: sucuri imbuteliate, sucuri și siropuri la pahar, nectaruri din fructe și legume. Ne-am concentrat atenția asupra sucurilor imbuteliate, pe care să le livrăm comerțului prin magazinele alimentare, spre

— Avem în țară — la București, Brașov și Tîrgu Mureș — stații lini care asigură producția de concentrate. Materia primă pentru aceste linii, în afară de aceea produsă chiar la fața locului, va sosi, în curînd, și de la Suceava, Băiculești (unde liniile se află în probe tehnologice) și Caransebeș (unde linia este în curs de montaj), ultimele trei unități avînd o posibilitate de prelucrare de două tone și jumătate de fructe pe oră. În fine, alte linii vor fi

din procesul de fermentare a berii și spiritului De la cele 5 instalații existente în prezent (la 30 Decembrie, Băiculești, Dej, Baia Mare și Tecuci), vom ajunge la 86.

— Credeți că veți putea răspunde, la vară, tuturor comenzilor ce vă vor sosi din partea comerțului?

— Fără îndoială. Orice solicitare va fi onorată.

— Observ că încă n-am reușit să aducem în discuția noastră problema calității sucurilor răcoritoare. Încercăm?

— Pe baza constatărilor făcute, a analizelor fondului pieții, am stabilit sortimentele de bază, competitive calitativ. Aveți dreptate, nu toate băuturile colorate pot fi numite sucuri răcoritoare. Mai mult, ne interesează ca pretul în țară să poată fi găsite sucuri de calitate, măcar și numai pentru că la ele se folosesc aceleași concentrate. Desigur, prin stabilirea sortimentelor de bază, programul nostru nu se încheie, urmind să ne adaptăm continuu la cerințele și gusturile cumpărătorilor.

— Cite sortimente de bază veți produce?

— Circa șapte.

— Nu sînt prea puține? Programul, după cite am văzut, spune despre circa 40.

— Nu putem începe de la o gamă sortimentală prea largă. Ne-am risipi. Pe de altă parte, nu cred că șapte sortimente de sucuri răcoritoare — foarte bune, tin să sublinieze — e puțin lucru.

— De acord, nu e. Și care vor fi aceste sortimente?

— Citrom, Lămîiță, Bem bem, Rocola (pe bază de suc din struguri și plante aromatice), Socolă, Cico (de o calitate cu totul aparte) și un alt produs, pe bază de sucuri concentrate din fructe de pădure, care n-a primit încă un nume.

— Le așteptăm, cit mai curînd, în magazine și la tonetele de răcoritoare.

DAN MUCENIC

Un program care prinde viață

— Convorbire cu tovarășul Ioan Bucurescu, director general al Trustului pentru producerea conservelor și sucurilor din cadrul Ministerului Industriei Alimentare —

montaj. O idee salutară a constat în folosirea spațiilor din fabricile de zahăr, unde există condiții optime pentru desfășurarea acestei activități. Vom utiliza, pentru început, 23 de linii amenajate în fabricile de zahăr de la Năvodari, Urziceni, Zimnicea, Ianca, Tăndărei, Ludus, Timișoara, Bod, Săscuț, Lechința, Tătărani, Teiuș, Babadag etc. Avem, iarăși, comenzi pentru linii de mare capacitate — patru dintre ele, cu o producție de 9.000 de sticle pe oră, vor funcționa la București, Suceava, Galați și Ploiești —, de 1.500 și 3.000 de sticle pe oră, 83 de toaete. Așteptăm ca aceste comenzi să fie onorate de către unitățile producătoare — „Tehnofrig” din Cluj Napoca pentru liniile mari, „Metalul Roșu” din aceeași localitate pentru liniile mici și o întreprindere din Slatina pentru liniile de sucuri și nectaruri din fructe.

a fi consumate la domiciliu. De anul trecut și pînă în prezent, producția de sucuri care se vind pentru acasă — în sticle de un litru și o jumătate de litru — a crescut de peste zece ori. În acest sens, am reprofilat o întregă secție a întreprinderii de sucuri și răcoritoare București. Sigur, e încă puțin, așa încît vom extinde experiența bucureșteană, în toate orașele mari și chiar și în multe dintre cele mici.

— Două lucruri aș dori să vă spun înainte de următoarea întrebare. Primul: chiar în drum spre frustul dumneavoastră am băut, la un chiosc de răcoritoare un suc absolut fără gust. Al doilea: în anumite orașe, Brașov de pildă, găsești sucuri cu adevărat gustoase, pe cînd în altele — numai răcoritoare insipide. Asadar — ce se întreprinde în prezent pentru creșterea calității sucurilor răcoritoare?

specializate în prelucrarea fructelor de pădure una, intrată deja în funcțiune, la Tîrgu Secuiesc, alta la București, apoi la Lipova și Iași. Cu producția de concentrate obținută la aceste linii vom putea asigura necesarul de producție pentru toate unitățile de imbuteliere din țară chiar la nivelul anului 1990, cînd vom ajunge la 15.000 mii hl de sucuri răcoritoare anual ceea ce va însemna un consum de 65 litri pe locuitor.

— Aceasta implică și dezvoltarea producției de bioxid de carbon.

— Evident. Obținem bioxid de carbon, în principal, prin recuperarea gazelor arse în centralele termice existente. Dar căutăm soluții pentru a recupera bioxidul de carbon și din procesul de preparare a varului stins din fabrici de zahăr (mai ales pentru că acolo vor funcționa linii de imbuteliere), precum și

Nimic mai ușor decît obținerea sucului din legume și fructe prin separarea lichidului din structura sa celulozică. O poate face oricine la el acasă. Dar nu tot atît de simplă apare această operație în cadrul unei industrii de profil, aceasta din urmă reclamînd utilaje sofisticate și, în primul rînd, o susținută și prealabilă investigație de specialitate. La Institutul de cercetări pentru valorificarea industrială a legumelor și fructelor își desfășoară activitatea un compartiment destinat în exclusivitate acestor studii, iar problema face obiect de cercetare în numeroase alte laboratoare din țară, în nu puține chiar cu concursul unor cadre universitare. Este vorba — așa cum vom arăta în rîndurile ce urmează — de realizarea unei variații sortimentale, dar și de cunoașterea și folosirea virtuților nutritive și terapeutice ale acestor „fructe lichide”, precum și de luarea în studiu a tuturor factorilor naturali și a preparatelor de sinteză ce pot spori valoarea sau calitatea sucurilor și băuturilor răcoritoare. Nimeni nu folosește în gospodăria proprie — ca să dăm un singur exemplu — uleiurile esențiale sau aromele extrase din fenicol, chimion, busuioc.

Săptămîna trecută a avut loc Sesiunea științifică anuală de comunicări a Institutului de cercetări pentru valorificarea industrială a legumelor și fructelor. I-am urmărit lucrările cu intenția expresă de a informa cititorii noștri în legătură cu ultimele noutăți pe care le anunță cercetarea de specialitate în materie de sucuri și răcoritoare. O vom face de îndată, dar nu înainte de a nota și citeva realizări din domeniul energetic, de factură mai puțin obișnuită. Este vorba de utilizarea energiei solare și a combustibililor solizi inferiori la uscătorile de legume, fructe, cartofi și struguri (prototip industrial finalizat), captarea radiației soarelui determinînd economisirea în proporție de 25—30% a energiei convenționale. După o altă metodă, căldura astrului va fi utilizată la răcirea apei în industria băuturilor răcoritoare și a aerului în spațiile de depozitare a produselor horticoale, sau cu alte cuvinte se va produce din căldură frig, iar aceasta în lunile cu cea mai intensă insolație. Se va proceda, de asemenea, în baza unei tehnologii originale, la reducerea consumului energetic cu

10—15% la utilajele din industria conservelor prin recuperarea energiei termice.

Revenind la problema băuturilor din fructe și legume (sucuri și răcoritoare) a căror producere pe scară industrială, în actualul cîmp, face, cum se știe, obiectul unui Program, aprobat recent de Plenara Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., este momentul să amintim că, potrivit prevederilor, România va ajunge, în 1990, la un consum anual de 62 litri pe cap de locuitor, cifră ce indică la ora actuală consumul maxim al unor asemenea preparate doar în cîteva țări ale lumii. Din cei aproximativ 15.000 mii hl, 48%

care a lipit eticheta cu un grafism cunoscut astăzi în toată lumea. Comentarii sînt de acord că succesul acestei banale licori se datorește în proporție de 50% acestor inovații și nu atributelor organoleptice. Un exemplu care ar putea ispiti și pe producătorii noștri să acorde o mai mare atenție recipientelor, etichetelor și reclamei comerciale.

Pînă în prezent, în baza testelor de laborator, a fost definitivat și introdusă în producția curentă o gamă bogată de sucuri și răcoritoare. Interlocutorii noștri, inginerul Octavian Burtea, director științific al amintitului institut și chimis-

litice, celulozolitice și a glucozimerazei, foarte utile la solubilizarea componentelor utile din legume și fructe, atunci cînd acestea sînt prelucrate sub formă de nectaruri.

Datorăm cercetării de specialitate și obținerea coloranților naturali, aceștia avînd firește rolul de a crea un plus de atractivitate organoleptică. Astfel, galbenul este extras din morcovi, roșul din struguri și sfeclă, verdele din clorofilă. În același scop au fost realizate și aromele naturale, folosindu-se plante ca busuioc, coreandru, chimion, fenicol, măgheran, dar în această privință, se poate vorbi doar de un început, dro-

urmează să devină, ca urmare a Programului amintit, una din țările cu cea mai mare producție de sucuri și răcoritoare. Este firesc să fie așa. Prin zestrea sa naturală, patria noastră dispune de întinse livezi, de uriașe perimetre horticoale și florale, de o mare cantitate de fructe de pădure. Dar pentru valorificarea lor, primul cuvînt îl va avea cercetarea științifică. Obiectivele viitoarelor studii vizează obținerea în continuare de enzime, substanțe colorante naturale, arome, mărirea duratei de conservabilitate de la 7 la 14 zile pentru răcoritoarele fabricate pe bază de sucuri de fructe, folosirea energiei solare la răcirea apei. Sînt prevăzute realizarea de tehnologii pentru noi categorii de produse, destinate, între altele, la o mai completă folosire a rădăcinoaselor și a altor legume la fabricarea nectarurilor și sucurilor, deci pentru o superioară valorificare a acestora. Temele de cercetare mai prevăd punerea la punct a unor procedee moderne de lucru, cum sînt osmoza inversă, filtrarea prin membrane, sisteme de depectinizare continuă, extragerea prin difuzie (care va permite o integrală valorificare a componentelor utile din legume și fructe); apoi tehnologii capabile de a prelucra în condiții optime materia primă, astfel încît să transmită produsului finit toate calitățile sale nutritive și gustative.

Evident, în același scop, industria construcțiilor de mașini este chemată să proiecteze și să execute noi linii de fabricație cu randament sporit. Dar despre activitatea acestor creatori, ne propunem să vorbim cu alt prilej.

Publicul consumator va fi judecătorul cel mai intransigent al acestui travaliu de durată. El și-a exprimat mulțumirea dar și nemulțumirea în legătură cu tot ce s-a produs pînă în prezent. O va face și de acum înainte. Fructele lichide — în conformitate cu recomandările nutriționiștilor — pot deveni o componentă importantă a dietei alimentare zilnice. Este și o recomandare de ordin moral, etic și medical, deoarece sucurile și răcoritoarele se pot substitui consumului de cafea și alcool. Dar aceasta e deja o chestiune de educație. Să ne-o facem noi înșine.

LIVIU TIMBUS

Fructele lichide — o idee simplă în sute de variante posibile

o vor deține sucurile răcoritoare, 2% sucurile și nectarurile pasteurizate, 6% produse din import și sucuri destinate Ministerului Turismului, 1,3% răcoritoare hipocalorice (cu îndulcitori artificiali, pentru consumatori cu afecțiuni metabolice), 30% sucuri răcoritoare la pahar (concentrate pentru unitățile comerciale) și ape carbogazoase. Aici poate datorăm cititorilor noștri o explicație. Sucurile se obțin prin stoarcerea produsului vegetal, ele sînt, deci, fructe sau legume lichide, se consumă ca atare sau se folosesc la realizarea altor preparate. Sucurile răcoritoare (băuturile răcoritoare) se compun din apă sifonată, zahăr, sucuri naturale la care se adaugă arome naturale (sau sintetice) și coloranți naturali sau de sinteză. Coca-Cola, realizată din apă acidulată, zahăr, nuci de coca, cofeină, frunze de coca decofeinizate, este în lume una dintre cele mai cunoscute băuturi răcoritoare. Dar aici e o întregă poveste. Băutura a fost inventată în Atlanta, la sfîrșitul veacului trecut, de către un obscur farmacist, dar care a avut o excelentă idee comercială. El și-a botezat băutura cu un nume de o sonoritate deosebită, a imbuteliat-o în sticle de o formă cu totul originală, peste

toate acestea reclamă, firește, un consum mare de zahăr (mai ales sucurile răcoritoare), sau ceea ce contravine ultimelor prescripții medicale, cunoscută fiind ofensiva anti-zahăr dezlănțuită în ultimii ani de nutriționiști. Aceștia propun, cum bine se știe, substituția zahărului rafinat prin produse edulcorate naturale, prescripție aflată și în vederile cercetătorilor de la ICVILF. S-au obținut deja substanțe îndulcitoare din sorg și porumb, glucoza fiind transformată pe cale enzimatică în fructoză. S-a izbutit de asemenea realizarea enzimelor pecto-

gheria naturii fiind dotată cu un număr practic infinit de mirozine.

Se mai poate vorbi în continuare despre substanțele emulgatoare, necesare pentru a da opalescență lichidului imbuteliat, ca și despre antispumantele destinate spre a liniști băuturile turnate în diverse recipiente.

Chimia, de care mulți se sperie atunci cînd îi descoperă prezența în domeniile industriei alimentare, a izbutit să infăptuiască, prin biosinteză, acidul citric și acidul fosforic alimentar, acesta extrem de necesar unei alimentații echilibrate. Datorăm deopotrivă chimiștilor obținerea aromelor de zmeură, vișine, ananas, banane și mere, acestea fiind identice cu cele vegetale, procesul de sinteză reproducînd aiodoma travaliul inconștient al naturii. Toate au permis lărgirea apreciabilă a sortimentelor de sucuri răcoritoare. Au fost, astfel, omologate următoarele produse ce au la bază sucurile de fructe: suc de struguri cu aromă de zmeură, lămîie, muscat, simbur de căisă, suc de mere, de coacăze, de struguri, suc numit Litoral și cele pe bază de arome sintetice, acestea imprumutînd lichidului gustul de ananas sau de banană. În actualul cîmp, România

Gustul firescului

Unul din cele mai dinamice orașe românești, în dezvoltarea modernă, este Oradea. Vă prezentăm mai jos, câteva secvențe de interes cetățenesc înregistrate acolo, în alb-negru, pe „filmul” unei recente documentări gazetărești. De la perfectibil pină la strălucitor, ele au, în ansamblu, gustul vieții, al firescului.

TOCMAI AZI ! ? !

Rățuna unităților care vind semipreparate tip gospodina este să facă mai ușoară viața femeilor care sînt bucătoresele familiilor lor, ba chiar și a bărbatilor care nu sînt prevăzuți cu tandra „jumătate”. A face viața cuiva mai ușoară nu înseamnă, desigur, a-i toca nervii. Și, în general, se presupune că nu înseamnă să-l intrigi pe acel cineva, ci dimpotrivă. Unitatea nr. 20 a Intreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică (strada Republicii, nr. 3-5), deasupra căreia treonează o uriasă firmă GOSPODINA, aflată în plin centrul municipiului, este, poate, cea mai căutată din oraș. Ne-am convins chiar că este mai căutată decît bănuim. În timp ce majoritatea cumpărătorilor așteptau respectuoși — „pipote cu zarzavat și guturi cu zarzavat, ficat n-avem, nu așteptați !” — unii intrau tiptil pe o ușă de unde ieșeau cu sacoșele pline. Am intrat de șefa de unitate Irina Damain și ni s-a arătat ușa misterioasă. Ne-am trezit într-un culoar, între magazine și stive de ambalaje. Biroul Irinei Damian era deschis, dar ea era prin depozite. O mai așteptau citeva gospodine. Unele tocmai ieșiseră. Apare șefa și o lămurește pe o cumpărătoare asupra prețului pentru ficat. Toate cele care așteaptă doresc să cumpere — și chiar cumpără — ficat. Adică tocmai ce spuneau vinzătorii că nu se găsește. Aici, sînt servite — cu kilogramul — cunoscințele șefei. Ea strigă la cite o ajutoare de prin magazii cit să aducă pentru fiecare. În clipa cînd îi explicăm cu ce rosturi sîntem în vizită, dispar ca prin farmec toate cele care nu apucaseră să-și umple sacoșele. Irina Damain este ușor disperată: „Vai de mine, cum de ați venit tocmai azi ! ? !” Încercăm să se regăsească, oferă și o explicație: „Erau colege de la centru. Lucrează la noi, la I.C.S.A.P. Mi-a telefonat și centralista să știu că vor veni”.

ȘI CELUI AMENINȚAT I SE POATE VORBI POLITIC

Pentru lucrătorii comerciali cu nărvul servicii preferențiale, ca

și cu alte năravuri, n-ar strica să se organizeze, un curs de maniere... civilizate. Sugerăm cu toată seriozitatea acest lucru. Fiindcă vatmanii și șoferii de la Intreprinderea județeană de transporturi locale, și, deopotrivă, controlorii de bilete beneficiază — cu bune rezultate — de un curs pentru cizelarea comportamentului față de public. Se pare că este primul asemenea curs organizat în casele noastre de cultură și în multe locuri ar prinde bine. Înotărit lucru, inițiativa conducerii I.J.T.L. Bihor este de luat în seamă la mai multe primării. Deocamdată, notăm că tovarășul Gheorghe Tonea, directorul casei de cultură a sindicatelor — prestigioasă casă de cultură, prezentă cu 20 de formații în finala de anul trecut a Festivalului Național „Cintarea României”, formații cu care a obținut 29 de premii întii! — este încântat de colaborarea cu directorul I.J.T.L., ing. Cornel Hircă și cu directorul adjunct ing. Nicolae Popescu. Împreună au organizat acest curs. „Urmărim formarea deprinderilor unui comportament civilizat față de orice călător, chiar față de omul care trebuie amendat.” Început în ianuarie, pentru prima serie de beneficiari direcți ai lui, cursul se va încheia în iulie. Ca să poată cunoaște mai bine aspectele ce trebuiau urmărite, tovarășul Gheorghe Tonea, a primit, de anul trecut, legitimație de supracontrol pe toate traseele transportului în comun din oraș. „Du-te, să vezi, ce se întimplă, și gîndește-te cum ne poți ajuta”, i-au zis cei din conducerea I.J.T.L. Și directorul casei de cultură a mers. A văzut. A gîndit. „Am fost în depou la trei dimineața. Am fost pe trasee... Acum, pe controloare le învățăm tot ce nu știu, dar are importanță în munca lor. Chiar să se adreseze. Să se îmbrace. Să se rujeze. Să se machieze. Și lucrurile simple trebuie făcute bine. Iar amănunțele fac ansamblul, dau impresia generală. Mai cu seamă în materie de comportament și în împrejurările care ne interesează. Cred că șoferii ar trebui să facă, încă din timpul școlilor de conducere auto, cursuri axate pe politețe și pe răspun-

derile civice. La rîndul nostru, cunoaștem acum mai bine, de la cursanți, condițiile muncii lor și putem pleda argumentat, alături de ei, în dialogul cu conducerea întreprinderii pentru asigurarea unor îmbunătățiri necesare.

VĂ AMINȚIȚI CÎND AȚI DANSAT ULTIMA OARĂ ?

Colindele noastre cu scilpiri de diamant nu sînt singurele lucruri pe care oamenii din această străveche vatră românească știu să ni le amintească frumos. La aceeași casă de cultură, unul din cele mai căutate cursuri a devenit acela de dans de societate și de bune maniere. Instructor este Andrei Șandor care, la cei 70 de ani ai săi, deși cu vederea afectată de cataractă la ambii ochi, este de o suplețe de gimnast, neîntrecută decît de suplețea lui spirituală și profesională. Fiecare serie durează nouă săptămîni. Se primesc 120 de cursanți într-o serie. Totdeauna sînt cereri mai multe. În oraș e bine apreciată fama acestui curs de eleganță și de tinerețe. Dintre cei care i-au fost elevi lui Andrei Șandor, „cele mai finisate perechi” vor participa, între 18 și 20 aprilie, la Festivalul concurs „Dansul Florilor” al perechilor de dans de societate (ediția a treia, la Pitești). Vor merge în Argeș șapte perechi: Adriana Pop (electromecanic) și Ioan Ștok (vatman); Ildiko Dolos și Ștefan Doci (amîndoi lăcătuși); Ileana Kónives (operator chimist) și Rudolf Varga (muncitor la fabrica de încălțăminte); Ildiko Pop (elevă în clasa a XII-a) și Alexandru Sacal (mecanic); Carmen Foran (muncitoare) și Tiberiu Dolmany (lăcătuș); Magdalena Szönyi (operator calcul) și Ștefan Kiss (lăcătuș); Ana Miko (muncitoare) și Ludovic Rostas (mecanic de întreținere). Toți repetă seara, după ziua de muncă. Degajarea, grația și firescul cu care îi stîrnește muzica — pregătită special, pe benzi, pentru fiecare pereche, deși toți știu toate dansurile — prospețimea și siguranța elegantă a evoluției acestor fete și a acestor băieți — care vin, adesea, la repetiții direct de la muncă — sînt incredibile, în prima clipă. Pe măsură ce te lași furat de unda tinereții lor nestăvilite, filtrată de rigoare și subtilitatea coregrafiei, intri, pe nesimțite, într-un bal minunat la care, abia după ce te vei fi despărțit de ei, îți vei aduce aminte că n-ai mai fost invitat de cine știi cînd.

DORIN GHERGHINESCU ■

cînd 16. La nimeni nu tale chitanțe pentru banii încasați, iar niciunul dintre cei taxați nu se afla șezînd pe fotoliile clasei întii. Dobrița Badiu din comuna Jilavele, femeie necăjită, îmbrăcată în doileu, îi cere 15 lei. Îi dă, și înaintează la umărul meu cu o sacoșă grea în mînă. Cînd ajungem pe „burduf”, între vagoane, se caută prin buzunare și începe să se vaite că i-a oprit permisul (culmea, era chiar soție de cederist !), cum o să-l mai recupereze, n-are vreme să umble prin gară, ea vine la București cu treburi la spital și vrea să se întoarcă cu primul tren. În ceafa noastră auzim

„Nașul”

cum „nașul” continuă să amenințe, să intimideze și să „amendeze”. Scoate din buzunare bani după bani. Cînd isprăvește de parcurs intervalul, ajunge la noi. Dobrița Badiu îi cere permisul, dar atît i-a trebuit. „Nașul” declanșează scandalul. Tipă, injură, gîgnește. Îi iau apărarea femeii și-i atrag atenția că n-a eliberat nici un bilet pentru sumele încasate. Marin Toma, intransigentul șef de tren își pierde de-a dreptul întreg cumpătul. Îi dispore orice control, violența limbajului și amenințările cu bătaia iau proporții. În fața legitimației de ziarist, nu se înmoaie, dar face calea întoarsă, unde începe să taie citeva chitanțe ca diferență de clasă (după cum glăsuiesc cercetările. Divizia comercială a Regionalei C.F.R. București în valoare de 469 lei). Cîteva, pentru unii avînd amnezie și fiindcă alții se răspîndiseră deja prin restul trenului, ca și Dobrița Badiu. O parte din călătorii martori — printre care Iosif Fior, din București, Alcea

Răcari 1, bl. 30 B, sector 4, Marian Duță și Gheorghe Demostene din Alexeni, Ialomița — își unesc opinia și pun la punct pe năvălașul „naș”.

Ajungem la Gara de nord. Povestesc împlinirea unei tinere tehniciene aflate de serviciu la Biroul de mișcare. Ne ascultă, mai exact nu ne ascultă, cu plictiseală și indiferență. „Nu sînt ai noștri, sînt ai stației C.F.R. Grivița, reclamați acolo”. Rămîn uimită, trenul ajunge, totuși, în Gara de Nord. Legitimația pe care i-o întind tinerei preocupate desmorțeste dintr-o convorbire cu un particular, un șef mai mare al Gării de Nord care rezema un calorifer. Fără să-și dezvăluie identitatea cu toate insistențele mele, îmi încredințează „Caietul călătorului”. După citeva săptămîni, mă interesez la conducerea Regionalei dacă s-a luat act de reclamația respectivă. S-a luat. Divizia comercială a întreprins cercetări, relatează inginerul N. Diaconescu, șeful acesteia, cercetări „care au stabilit că aspectele relatate de dvs. se confirmă în totalitate. Șeful trenului 8402 din 23 II 86, Toma Marin, a fost retras de la trenurile de călători și trecut în activitatea de marfă. Cazul respectiv a fost obiectul unei prelucrări cu întreg personalul interesat de la stațiile de domiciliu de personal”.

Totuși, nu e prea puțin ? ! Față de nocivitatea gestului lui Toma Marin ? ! Din păcate, nu este singular, ici și colo, se ivesc „nași” și pe alte rute de cale ferată. Dacă Divizia comercială a Regionalei C.F.R. București nu cunoaște „fenomenul”, poate să creadă un autentic profesionist al mersului cu trenul, cum este un ziarist, Ș. apoi, inofensiva sancțiune a reușit să șteargă oare o pată de pe haina imaculată a atîtor mi și mii de cederisti care își fac datoria cu cinste ? ! Credem că nu. Prestigiul cederistilor este unul în tradiția cinstei, a muncii și devoțiunii.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Un muzeu căruia îi curg șuruburile

În urmă cu 14 ani, la Reșița, pe valea Birzavei, a fost înființat un muzeu. Se numește Muzeul locomotivelor.

O astfel de faptă va fi adus multă bucurie în inima reșițenilor, muzeul constituind un punct de atracție al acestui oraș ce nu-și refuză nici o posibilitate de a arăta mai frumos și de a se prezenta în fața lumii cu dovezile istoriei sale eroice, de pe urma căreia generațiile noi pot să desprindă oricînd o învățătură folositoare.

Reșița muncitorească, Reșița marilor meseriași, a reușit să-și facă o faimă strălucitoare în lumea industriei iar muzeul despre care vorbim atestă o tradiție cu care se cuvine să ne mîndrim toți, nu numai reșițenii. Ca un semn doveditor al acestei mîndrii va fi apărut și gîndul frumos de-a se trece la înființarea unui astfel de muzeu chiar în anul cînd se împlineau 100

de ani de la fabricarea primei locomotive cu aburi în uzinele de la Reșița. Bineînțeles că muzeul cuprinde mai multe locomotive, cam cite ar fi de numărul pe degetele de la amîndouă mîinile, și se înțelege că vizitarea acestui muzeu prilejuiește cunoașterea unei spectaculoase evoluții de la ceea ce se fabrica în vremurile de pionierat pînă la, bunăoară, gigantica locomotivă „Pacific”.

Muzeul e instalat într-un parc. Ori, s-ar putea zice, în jurul șinelor de cale ferată pe care au fost așezate locomotivele, a fost amenajat un parc.

E o zi frumoasă, caldă, luminoasă la Reșița și cîteva dintre

locuitorii orașului au ieșit să se răsfețe în bătaia soarelui acestei zile de primăvară. Niște pensionari, tolniți pe băncile de lemn, citesc ziarele iar o femeie arbitrează lupta dintre un sugăr și un biberon. În această atmosferă, ca să zicem așa, de familie, dăm o raită pe lingă locomotivele muzeului și trebuie să spunem din capul locului: ceea ce vedem nu are de ce să ne bucure.

Muzeul, văzut de departe, arată bine, dar văzut de aproape arată altfel.

Nu vom descrie prea amănunțit priveștiștea urîțită de oameni a căror educație s-ar cuveni să fie serios restaurată. Dar e nevoie să spunem că locomotivele acestea nu mai au nici faruri, că nu mai au nici ferestre la uși iar ploaia și zăpada pot intra, pieziș, în cabinetele ale căror podele sînt de pe-acum rupte de-a binelea. Aici, unde-și făceau de lucru mecanicii locomotivelor, degeaba ar mai căuta cineva cu privirea o seamă de butoane și manete. Ele au dispărut, cine știe cînd, probabil că mai ales noaptea, și pe mina cine știe cui. Și mina asta trebuie să fi fost destul de lungă. Ea a operat deopotrivă la nr. 50 378, locomotivă cu 60 kilometri pe oră, la nr. 131 003 sau 150 038 sau 230 163, locomotive a căror viteză pe oră ajungea la 65, 80 și respectiv 100 kilometri. Locomotiva C.F.R. cu nr. 112 072 a fost și mai puțin norocoasă. Acesteia i-a fost rupt pînă și tenderul de pe partea dreaptă. Pesemne ca să nu se poată lua, într-o bună zi, după cei care au tot gidilat-o. Alte locomotive pentru cai ferate uzinale, observăm în trecut că i s-a șterpelit o conductă de aramă. Și nu ne-am pricepe să facem o asemenea observație dacă alături n-ar exista încă o altă conductă, tot de aramă, pe care bomfaierul n-a mai avut timp s-o rezeze. Probabil că din adîncul nopții începuseră să se apropie pașii cuiva iar bomfaierul a fost străfulgerat pe loc de gîndul că e mai cuminte să-și piardă urma, pe-aci încolo, pe malul Birzavei.

Dar cineva, totuși, ar trebui să abă grijă și de integritatea acestui muzeu, nu-i așa ?

Balada Pițiguiului de la timpla Orșovei

Topleț este o comună vestită, pe valea Cernei, pentru vrednicia oamenilor ei.

Comuna nu este dintre cele mai mari, numără vreo 3200 de oameni și dintre aceștia aproape 1000 lucrează la Intreprinderea mecanică. Grijă pămîntului rămîne în primul rînd în seama femeilor și nu încapă nici o fiolă de la voința acestora a fond și este îndeajuns de puternică încît bărbății care lucrează în industrie, în întreprinderea ce se află chiar în comună, să vină degrabă în orele libere și să li se alăture la lucrul pămîntului sau în munca, deloc ușoară nici ea, de creștere a animalelor. Un lucru fiind sigur, la Topleț, că munca nu-i deloc mai ușoară aici, pe pămîntul acesta de munte, prea puțîn fertil, chiar dacă întinderea lui e doar de 396 de hectare.

Cea mai mare parte dintre acestea se află pe lunca Cernei, chiar dincolo de locul unde pe șoseaua ce coboară spre Orșova un indicator anunță că treci din județul Caraș-Severin în județul Mehedinți. De la acest indicator mai jos, pe valea Cernei, în partea stîngă a drumului se întind pe vreo trei kilometri tot pămînturile celor din Topleț. Pe partea dreaptă se află, e adevărat, o fișle de pămînt ce a fost atribuită Orșovei, adică județului Mehedinți. Dar alături de această fișle se află alte pămînturi ale celor din Topleț iar faptul că ei au semănat dar nu prea au cules mare lucru de pe aceste pămînturi i-a necăjit destul de mult anul trecut și necazul acesta nu-i ocolește, după cum se vede, nici acum. De vină este un pîriu în albia căruia, vara, abia licărește un fir de apă. Însă acum e primăvară, se topește zăpezile în munții Cernei iar apele care abia mai încap în albia acestui pîriu își caută și ele bineînțeles, o cale pe unde să curgă. Pînă anul trecut au și găsit, cu ușurință, o asemenea cale pe care le-o croiseră oamenii, apele curgeau pe sub un drum, printr-un canal, și ele se vărsau apoi cîteva zeci de metri mai la vale în Cerna. Drumul acesta și canalul de scurgere pînă în albia rîului se află pe teritoriul județului Mehedinți. Începînd din primăvara trecută, însă, canalul acesta s-a înfundat și cum ni-

meni n-a mai avut grijă de el, cu toate că a trecut de-atunci un an, apele pîriului au trecut și în această primăvară, se vede, în județul Caraș-Severin, inundînd pînă acum vreo 10 hectare ale celor din Topleț. Pîriul acesta despre care unii habar n-au că ar purta vreun nume iar alții, bunăoară Martin Ciocu, secretarul Consiliului popular din Topleț, spun că s-ar numi pîriul Pițiguiul, a inundat anul trecut vreo 20 de hectare. La cul a secat abia în pragul verii, cînd alții se pregăteau să culeagă griul iar cei din Topleț se gîndeau că au scăpat de munca secerișului dar nici un griu nu s-au ales. Acum, pe cele 10 hectare aflate sub apă ei au semănat, din toamnă, tot griu, și trag nădejde că vecinii lor din județul Mehedinți o să-i înțeleagă, cit mai repede, că din moment ce au semănat înseamnă că ei chiar au nevoie de recolta de griu a acestui an. N-ar fi de întreprins cine știe ce constituioare operație, doar să ne desfundă odată afurisitul acela de canal prin care pîriul Pițiguiului, sau cum s-o fi numind, să străbată mai repede drumul pînă la Cerna.

La Orșova, Gheorghe Gherase de la Exploatarea de gospodărie comunală ne spune că drumul cu pricina, cu canal cu tot, au fost făcute în urmă cu vreo 15 ani de către Intreprinderea minieră. De atunci, întreprinderea acesta percepe niște taxe pentru întreținerea drumului din partea unor întreprinderi comerciale din Orșova care și-au amenajat acolo niște depozite. Și totuși, după cum se vede, de întreținerea acestui drum nu se ocupă nimeni, de parcă n-ar avea nici un stăpîn. Cea mai bună soluție, zice Gheorghe Gherase, ar fi ca titularul investiției, adică întreprinderea minieră Orșova, să repare drumul și să curețe canalul și să le predea administrației orașului. Rămîne să așteptăm că, din moment ce se știe ce e de făcut, operația trebuie făcută cit mai grabnic cu putință. Fiindcă a venit primăvara și griul are nevoie de aer și de căldura soarelui.

Griul nu poate să stea sub apă. Și trebuie să-i credem pe cuvînt pe țărîni din Topleț că ei au semănat griu, nu orez.

DUMITRU ELIADE ■

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (V)

O lume fără experiențe nucleare

Cu toate că, după cum am mai scris, ideal ar fi ca dezarmarea generală și totală să se infăptuiască dintr-odată, printr-un acord general, este necesar, din mai multe motive, să se ia în considerație, deocamdată, până ce un asemenea acord va fi posibil, înaintarea spre dezarmare gradată, pas cu pas, prin măsuri parțiale, luate într-o anumită ordine, dictată de urgență și de posibilitățile concrete existente. În ceea ce privește urgența, toată lumea știe că dezarmarea nucleară deține locul întâi. Prin urmare, pentru a se ajunge la o lume fără arme și fără războaie, se impune ca mai întâi să se realizeze o lume fără arme nucleare. În fărâșirea unei lumi fără arme atomice, primul pas îl constituie, evident, încetarea experiențelor nucleare, ceea ce înseamnă infăptuirea unei lumi fără experiențe cu arma atomică.

Se părea că la o asemenea situație s-a și ajuns, cel puțin de facto. Datorită moratorului sovietic declarat în august anul trecut și prin neefectuarea, un timp, de explozii atomice de către Statele Unite s-a ajuns la situația ca o anumită perioadă să avem realmente parte de o lume fără experiențe nucleare. Prilej minunat pentru ca o asemenea stare să se perpetueze și să se instituționalizeze printr-un acord care să pună capăt o dată pentru totdeauna oricăror teste nucleare. Din păcate însă, după cum este cunoscut, S.U.A. au procedat de curând la o experiență nucleară subterană, factorii responsabili din această țară lăsând să se înțeleagă că vor urma și alte teste similare.

Aveau într-adevăr Statele Unite nevoie — pentru securitatea lor, după cum s-a spus — de noi experiențe cu arma atomică? În condițiile în care arsenalele nucleare ale fiecărei părți depășesc cu mult cantitățile necesare pentru distrugerea vieții pe Pământ, nevoia de securitate nu se mai poate susține. Este mai curind vorba de o demonstrație, în vădită neconcordanță cu declarațiile americane de bune intenții privind pacea și dezarmarea.

Puternic dezaprobată atât pe plan mondial, cit și în Statele

Unite, explozia de la Nevada a creat în ajunul expirării, la 31 martie, a moratorului sovietic o situație delicată. Secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a declarat însă că și după 31 martie Uniunea Sovietică nu va efectua explozii nucleare, dacă și Statele Unite vor proceda la fel. În același timp, conducătorul sovietic a făcut propunerea de a se întâlni în cel mai scurt timp cu președintele american pentru a discuta încheierea unui acord privind încetarea experiențelor nucleare. Ocazia nu trebuie pierdută, cursa experiențelor nucleare — trecind peste recentul test din Statele Unite, care poate rămâne un simplu accident — nu trebuie să înceapă. Dimpotrivă, realizarea unei lumi fără experiențe nucleare este o chestiune de cea mai mare urgență, ca un prim pas important în direcția opririi cursei înarmărilor nucleare. Referindu-se, în cadrul recentei plenare a Consiliului Național al F.D.U.S., la această problemă, președintele României spunea: „Nimic nu poate justifica, de asemenea, continuarea experiențelor cu arme nucleare. Cele două mari puteri, Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică, dispun de cantități uriașe de arme nucleare, capabile să distrugă, fiecare, de citeva ori, se spune că de zece ori, întreaga omenire. La întâlnirea de la Geneva dintre conducătorii Uniunii Sovietice și Statelor Unite s-a ajuns la acordul de a se acționa în vederea reducerii și, până la urmă, a eliminării armelor nucleare. Atunci, dacă într-adevăr există dorința reală și sinceră de a se pune capăt înarmării nucleare, de ce mai trebuie noi experiențe, de ce să se facă noi teste cu noi arme nucleare, care ele însele au un efect negativ asupra cliimei și contribuie la poluarea generală a naturii? Considerăm că este necesar — și adresăm Uniunii Sovietice apelul de a continua moratoriul privind experiențele nucleare! Adresăm Statelor Unite ale Americii apelul de a se alătura moratorului proclamat de Uniunea Sovietică, de a înceta experiențele nucleare! Ne pronunțăm pentru un acord general privind încetarea experiențelor nucleare de către toate statele. Considerăm că aceasta este primă necesitate și ar trebui să fie primul act în acest An Internațional al Păcii”.

ION D. GOIA

„MIR” —
pe orbită

Cu o lună și jumătate în urmă și-a început evoluția pe orbita circumterestră stația științifică „MIR”, cap de serie dintr-o nouă generație de aparate spațiale sovietice, care trec de la programe de cercetări și experimente la activități productive de așezare în Cosmos. Stația urmează să devină blocul principal al viitoarelor complexe permanente pilotate, având în componența lor module specializate.

Între timp, nava cosmică „Soiuz T-15” a adus la bordul lui „MIR” pe cosmonautul Leonid Kizim, în vârstă de 44 ani, comandant, și Vladimir Soloviov, de 39 de ani, inginer de bord, amândoi cu o experiență solidă și îndelungată în activitatea spațială. După cum aflăm dintr-o corespondență a agenției NOVOSTI, ei au lucrat, împreună cu medicul Oleg Atkov, timp de 237 de zile pe stația științifică „Saliut-7”. Cei trei au înregistrat atunci recordul de durată al misiunilor spațiale pilotate, record care nu a fost încă doborât. Leonid Kizim este la a treia expediție în Cosmos. În prima sa misiune, în noiembrie-decembrie 1980, a condus echipajul care a lucrat pe stația „Saliut-6”. În ceea ce-l privește pe Soloviov, el participă acum la a doua misiune cosmică de anvergură. Instalația la cîrma complexului științific modular, cei doi cosmonauți apar atât în postura de piloți de încercare, cit și în cea de specialiști în testarea numeroaselor și noulor elemente constitutive ale unor sisteme de bord și a unei aparaturii inedite.

Sarcinile complexe pe care le are de îndeplinit „MIR” i-au determinat pe specialiști să aprecieze că inaugurarea stației de către Kizim și Soloviov marchează începutul unei etape noi în acțiunea de valorificare a spațiului extraatmosferic în scopuri pașnice.

Crimele
nu pot fi iertate

Criminalul de război Andrija Artukovic, 66 de ani, va fi judecat în Iugoslavia unde a fost expulzat din Statele Unite. Au trebuit să treacă 33 de ani pentru această formalitate judecătorească, 33 de ani în care avocații „măcelarului din Balcani”, folosind abile manevre, au amînat cit au putut deznădămintul firesc — judecata poporului iugoslav pentru unul din cei mai abominabili criminali fasciști.

Încarcerat din 1984 la Los Angeles pentru că a utilizat un pasaport fals la intrarea în S.U.A. (intrare ce a avut loc în 1948), Artukovic a fost expulzat în baza acestei acuzații și nu pentru că era un notoriu criminal de război. Cu toate că a invocat „persecuțiile politice” la care ar urma să fie supus după extrădarea în Iugoslavia, apoi starea precară a sănătății — în buletinul medical prezentat de avocații clienților lor este senil, cardiac și

ingrozitor de slăbit — Artukovic va răspunde acum pentru faptele sale de o cruzime inimaginabilă.

Artukovic, licențiat în drept, a militat din 1929 în sinul mișcării naționaliste a ustășilor creștini, cu sprijinul administrațiilor fasciste ale vremii, din Italia și Ungaria, labere de antrenament pentru viitorii criminali. Numit ministru de interne în guvernul croat care a fost instituit imediat după invazia Iugoslaviei de trupele hitleriste, el a supervizat acțiunile poliției ustășe și este considerat vinovat de moartea a 700 000 de persoane. După aprecierile justiției americane, el a pronunțat numeroase discursuri care au declanșat singeroase pogromuri în întreaga țară. O comisie de anchetă iugoslavă a stabilit că cele mai îngrozitoare crime s-au petrecut în lagărul de concentrare de la Jasenovac, la 100 de km de Zagreb, unde trupele direct conduse de Artukovic foloseau ca unelte de lucru cuțitele, securile, bitele și, ca suprem rafinament, minile goale. Pentru a se distra, ustășii organizau „competiții sportive” de genul citi nefericii pot fi gițuiți într-o singură noapte.

Campionul absolut a înregistrat cifra de 1300. După un alt marș, Artukovic păstra pe biroul său un macabru „bibelou” de care era foarte mîndru: un coș plin cu ochi scoși de la prizonieri. Osuarle deschise la intrarea în lagărul de la Jasenovac stau marturie peste timp atrocităților comise de fasciștii croați ale căror fapte au îndoliat miile de familii iugoslave.

Pot oare rămîne asemenea crime nepedepsite? Poate conștientul vîrsta sau starea sănătății făptușului un argument pentru clemență? Oamenii de pretutindeni au datoria să nu ierte și să nu uite ce s-a petrecut, tocmai pentru ca norul de teroare și degradare umană să nu acopere iar privirile cine știe cărui făuritor de „noie Ordnug”. Și totuși, releva într-un interviu acordat în toamna anului trecut „vinătorul de naști” Simon Wiesenthal, din cei 50 000 de criminali de război nazisti (din 7 milioane de membri ai partidului) doar 418 au fost condamnați la moarte, mai puțin de jumătate au fost judecați și majoritatea au fost puși în libertate.

IOAN ROȘCA

Părintele științelor

Francis Bacon (1581—1626) a fost nu numai un timpuriu copil minune — la 14 ani era deja student la renumitul Colegiu Cambridge — apoi procuror regal și lord cancelar al Angliei, filozof și experimentator, dar a fost socotit și unul dintre cei mai elevați scriitori ai timpului său. Lui i se datorează o mare contribuție la faptul că filosofia s-a eliberat din „lanțurile scolasticității” și s-a aliat cu știința. Astfel, proiectul lui Bacon de elaborare a unei enciclopedii universale sub titlul „De dignitate augmentis scientiarum” (1605) a exercitat o mare influență asupra iluministilor francezi din secolul al XVIII-lea, îndeosebi asupra lui d'Alembert. Aforismele baconiene — „Știin-

ța este putere”, „Oamenii nu pot stăpîni natura decît supunîndu-se legilor ei”, „A cunoaște cu adevărat înseamnă a cunoaște prin cauze” — se înscriu ca adevărate coordonate ale gândirii sale ce devansa cu mult epoca. Bacon pune în opera sa principală „Noul Organon” (1620) bazele metodei inductive, caracterizată prin folosirea analizei, comparației, observației și experimentului.

În lucrarea sa (neterminată) „Noua Atlantida” întîlnim cunoscutul fragment vizionar, în care se vorbește, cu aproape patru secole înainte de realizarea lor practică, de o serie de obiecte caracteristice civilizației secolului nostru: „Noi (cei din Noua Atlantida, n.n.) imităm zborul păsărilor și avem posibilități de a zbura în aer. Avem egrăbii și luntri pentru a merge pe sub apă și a înfrunta mările,

precum și încingători și suporturi imotătoare. Imităm, de asemenea, mișcările creaturilor vii prin automate de oameni, vite, păsări, pești și serpi... Avem case în care prezentăm tot felul de isprăvi, scamatorii, false apariții, huzii și alte lucruri false care înșală simțurile”. Avioane, submarine, roboți și cinematograful? Sint previziuni geniale ale celui care afirma răspicat: „Trebuie să analizăm și să disecăm natura nu cu ajutorul focului material, ci cu ajutorul spiritului, care este ca un foc divin”. Tocmai acest foc divin al lui Bacon, de la a cărui moarte se implinesc anul acesta 360 de ani, a gravat în memoria secolelor cu litere de maximă strălucire numele filozofului pe care îl evocă cu respect iubitorii de înțelepciune, de adevăr.

ROMEO NADĂȘAN

Moda —
o perpetuă
redescoperire

bărbaților din timpul Marii Revoluții Franceze, muselinae unduitoare ale crinolinelor, trenetele grele ale rochiilor care au aparținut doamnelor de onoare, truse de machiaj și multe altele. Specialiștii au remarcat cit de „moderne” apar multe din exponate, sau mai bine zis cit de mult datorează moda de azi artei vestimentare din veacurile trecute. Aceleași constatații face și ziarul egiptean Al Ahram, care, ocupîndu-se de moda feminină de pe timpul faraonilor, scrie: „Liniile de bază ale veșmintelor femeilor din Egiptul Antic pot fi ușor recunoscute în diferite compoziții de îmbrăcăminte de damă prezentate în saloanele de modă în zilele noastre. Eleganța, caracterul practic și comode ale foalelor antice au înfruntat milenii”.

În toate acestea nu-i nimic de mirare, avînd în vedere că, de fapt, întotdeauna, dar mai ales astăzi, moda a fost și este, o dată cu de la sine înțelesele noutăți, și o perpetuă redescoperire. Ce anume se redescoperă? Este ceea ce am putea numi numărul de aur al tinutei vestimentare, adică acele elemente și acea îmbinare care să pună cit mai generos în valoare frumusețea corpului omenesc, personalitatea fiecărui individ. Aceasta a fost legea, cunoscută sau numai intuitivă, după care s-au condus creatorii de modă din toate epocile. Iată de ce în prezent, cînd arta îmbrăcămîntului a devenit, concomitent, și știință, moda tinde să fie din ce în ce mai mult o sinteză a tot ce a fost mai reușit în materie de îmbrăcăminte și de găteală de la regina sumeriană Šuĝad și pînă în zilele noastre, iar noi nu mai sîntem surprinși cînd descoperim în cutare sau cutare detaliu vestimentar fantazia Mariei-Antoaneta ori zîmbetul delicat al egiptencilor de pe vremea lui Tutankhamon.

ION D. GOIA

Zilele însorite
și televiziunea

Bateriile solare pentru încălzit locuințele sau apa menajeră nu mai reprezintă o noutate, fiind răspîndite mai peste tot în lume. Iată că sfera de aplicabilitate a energiei solare se lărgeste tot mai mult. O companie niponă a realizat un televizor care are ca sursă de alimentare o baterie electrică solară. Un astfel de tele-

vizor poate funcționa în fiecare zi cite cinci ore consecutiv, în zone unde se acumulează cel puțin 2000 de ore de timp însoțit. În perspectivă, există și proiectul unui televizor care va funcționa și în regiuni cu mai puțin soare.

Efect la distanță

Războiul își continuă acțiunea distructivă după mulți ani de la terminarea lui —

este concluzia unui raport al specialiștilor, publicat în „New England Journal of medicine”. Autorii articolului vorbind despre un „sindrom vietnamez”, arată că numărul sinuciderilor potențiale în rîndul veteranelor americani care au luptat în războiul din Vietnam este în continuă creștere. Aceeași publicație semnalează existența unei rate înalte de depresionilor nervoase, abuzului de stu-

ACCENTE
ÎN LUME

pefiant și criminalități în rîndul foștilor militari.

Zăpada aurie

Ultimile răbufniri ale iernii au îmbrăcat

o formă deosebită în regiunea Blagoevgrad din R. P. Bulgară. La începutul lunii martie, această zonă, precum și munții Pirin și Rila au fost acoperite de o „zăpadă aurie”, fenomen datorat, potrivit părerii meteorologilor, ciocnirii maselor de aer venite dinspre Sahara cu masele de aer din Nord. Zăpada aurie n-a durat decît o zi, căci primăvara și-a intrat în drepturi, neimpresionată de fenomenul unic.

Un muzeu
Champolion

În vara aceasta, muzeul din Franța li se mai adaugă unul consacrat savantului Champolion, personaj devenit celebru în urma descifrării tainelor hieroglifelor egiptene. Muzeul se va deschide în localitatea Figeac, unde s-a născut Champolion.

Planeta
uriașilor

Insula Seymour situată în zona Antarcții constituie obiectul cercetărilor unor exploratori polonezi. Ei au descoperit aici, fosilele bine conservate ale unor pinguini care aveau 2 metri lungime. În comparație cu pinguinii din zilele noastre care măsoară 30 cm.—1 m, aceia erau cu adevărat uriași.

ELENA GRESCU

Duminica handbalului românesc

La scurt timp după comportarea cenușie a echipei naționale la ultimele campionate mondiale de handbal din Elveția, cele două calificări în semifinalele unor importante competiții europene pentru echipe de club readuc în tabăra suporterilor speranță și mai demonstrează odată că handbalul românesc e departe de a-și epuiza resursele.

Duminică după-amiază, în Sala Sporturilor din Capitală, în manșa a doua a sferturilor de finală ale celei mai importante competiții continentale de handbal, Cupa Campionilor Europeni, Steaua a întrecut net, cu 32-24, pe campiona Suediei I. K. Redbergslids Göteborg.

SAH
cu Margareta Mureșan

Final spectaculos în C.E.

Campionatul European rezervat juniorilor mari a luat sfârșit în stațiunea Băile Herculane aducându-ne o nouă confirmare a valorii internaționale a șahului feminin românesc prin medalia de bronz cucerită de talentata maestră internațională Cristina Bădulescu, eleva antrenorului Iulian Drăghici. Este un rezultat bun, obținut de reprezentanta Asociației sportive I. T. București la capătul unei impresionante curse de urmărire începută de-abia după runda a cincea (Cristina debutând nesigur) cind celelalte două favorite ale întrecerii sovietice Svetlana Matveeva și maghiara Mădl Ildikó aveau deja un avans enorm de 3, respectiv 2 puncte. Cristina a punctat trei runde consecutive, printru învingerea sale fiind și Mădl, a remizat apoi cu fosta campionă de seniore a U.R.S.S., Matveeva și din nou a cucerit trei victorii foarte importante. Astfel, handicapul unui start nefecit a dispărut, jucătoarea română situându-se înaintea ultimei runde pe poziția a treia, gata oricând să salte pe o treaptă superioară în cazul în care rezultatele adversarelor sale pentru podiumul „europenilor” ar fi fost altul decât cel presupus conform valorii. Cind Cristina a încheiat remiză partida sa cu jucătoarea bulgară Peceva, în ultimul efort de delimitare în clasament, Matveeva se străduia fără succes să rupă barierele egalității

Invingătoare și în prima manșă, în deplasare (23-22). Steaua se califică în semifinalele competiției. Superioritatea steliștilor a fost mai clară decât arată scorul. Spre finalul partidei campionii au jucat mai mult pentru deliciul publicului, etalind o gamă largă de procedee tehnice din cele mai spectaculoase. Stingă, Drăgăniță, Nicolae și Ghimesău au fost realizatorii celor mai multe goluri. Nicolae Munteanu a apărut tot ce se putea apăra, reamintind celor care au uitat că este un mare portar. Întreaga echipă a făcut o partidă remarcabilă. Se cuvine să nu-l uităm pe tânărul Ovidiu Marc, talentat, sigur pe el, o certitudine pentru handbalul de azi și de mâine. Întreaga echipă, în frunte cu antrenorul Radu Voina merită cele mai calde felicitări. Asistind la meciul de duminică, avem convingerea că și în fazele superioare ale competiției Steaua va face aceeași impresie strălucită.

Tot duminică, Minaur Baia Mare a obținut calificarea în

semifinalele puternicei competiții continentale Cupa Cupelor și tot în dauna unei echipe suedeze, H. K. Drott Halmstad. Deși învinsă în deplasare cu 24-19, Minaur obține calificarea datorită victoriei mai clare de la Baia Mare cu o săptămână în urmă (26-18). Deci, scorul general favorabil, 45-42, le dă dreptul băimărenilor să joace în finală. Meciul s-a desfășurat în mijlocul unui interes enorm. Cu atât mai mari sunt meritele jucătorilor și antrenorilor Lascăr Pană și Petre Avramescu care au reușit să fructifice zestrea de 8 goluri cu care au început manșa a doua. Băimărenii nu s-au rezumat doar la o apărare aproape fără greșală. Au avut în M. Voinea, Mironiuc și Porumb excelenți realizatori. Calificarea lor este o frumoasă performanță obținută în fața unei echipe redutabile. Felicitărilor pentru calificarea în semifinalele competiției le adăugăm urările pentru o comportare meritorie în continuare.

OPREA GEORGESCU ■

în partida cu vest-germana Trabert, iar Mădl scăpase o parte din avantajul avut la Abraham (Elveția), Svetlana Matveeva, jucătoarea care a condus tot timpul întrecerii, era în pericolul de-a fi egalată. Ceea ce s-a și întâmplat: Mădl a câștigat, cumînd tot 10 puncte, cit realizase și Matveeva prin egalitatea cu Trabert. Calculele avantajelor în departajare, în cazul egalității, au fost făcute de-abia la finalul ultimei partide jucate: Sziva (Ungaria) pierzind la Drewes (Olanda). S-a constatat atunci un caz rar de egalitate a coeficientului Sonneborn. Astfel s-a recurs, conform regulamentului, la departajarea după numărul de victorii. Suferind doar o înfrângere față de cele două ale jucătoarei maghiare, Svetlana Matveeva avea în schimb mai puține victorii decât Mădl Ildikó care, cu 9 partide câștigate cucerea titlul continentului. Iată un final neobișnuit în care totul s-a decis în ultima clipă.

Clasamentul final al întrecerii conține nume valoroase ale șahului juvenil european: 1. Mădl 10 p., 2. Matveeva 10 p., 3. BĂDULESCU 9 p., 4-5. Markov (Iugoslavia) și Strzalka (Polonia) 7,6 p., 6-8. Peceva (Bulgaria), BOICU (România), Trabert (R.F.G.) 7 p., 9-10. Polakova (campiona de seniore a Cehoslovaciei), Sziva (Ungaria) 6,5 p., 11. NICOARĂ (România) 6 p., 12. Drewes (Olanda) 5 p., 13-14. Abraham (Elveția) și Coull (Scoția) 1 p. Cele două reprezentante ale noastre Smaranda Boicu și Mălina Nicoară au început modest competiția iar mai apoi nu au reușit să concretizeze pozițiile avantajoase. Smaranda a fost înconstanță, alterând partide bune cu înfrângeri categorice. Mălina a fost cea care a ratat cei mai mulți, poate și datorită crizei de timp în care a intrat. Jocul Mălinei a demonstrat reale calități, dar lipsa de experiență și-a spus cuvântul. Totuși mezină competiției a rea-

lizat cel mai bun punctaj în fața medaliatelor: victorie la Mădl și Bădulescu și remiză cu Matveeva.

Cele mai interesante puncte de reper ale C.E. au fost: startul total al sovietice 5 p din 5 posibile și cel mai bun finis realizat de Cristina Bădulescu 7 p din 8 posibile și de Mădl cu 5 p din 6. Partida ce a atras cel mai mult pe spectatori prezenți în sala de concurs sau în sala tablelor de demonstrații s-a jucat în runda a patra. Mădl a dispus de Markov într-o „siciliană” demnă de un premiu de frumusețe. Într-o partidă tactică strălucită campiona continentului a făcut din plin dovada talentului său combinativ adjudecându-și victoria la capătul a nenumărate sacrificii strălucitoare. Cea mai dureroasă remiză (s-a jucat până la ultima posibilitate) s-ar putea să fie pentru Matveeva egalitatea cu Trabert. Partida dintre Drewes și Nicoară a stabilit recordul de durată: peste trei controale ale timpului de-a lungul a 85 mutări. Cea mai tenace jucătoare a fost Mălina Nicoară, ea a jucat fiecare poziție până la ultima șansă și ca urmare partidele sale au fost cele mai lungi. Duelul jucătoarelor române a fost egal între ele (partide-deciseive), favorabil în fața celor mai bune jucătoare și slab doar în întilnirile cu poloneza Strzalka (zero puncte din 3 posibile) și cu Polakova (Cehoslovacia, 0,5 p din 3). Ultimul amănunt al „Europenilor” dar unul foarte important, este acela că la Hotelul „Minerva” de la Băile Herculane entuziasții organizatori locali s-au întrecut în realizarea unei ambiante sărbătorești pentru acest important concurs F.I.D.E. Cuvintele de laudă rostite de oaspeți sint pe deplin justificate, iar dorința de-a reveni în România este motivată de minunata vale a Cernei.

MARGARETA MUREȘAN ■

Box

„Centura de aur”

Așadar, a luat sfârșit și cea de-a XV-a ediție a turneului internațional „Centura de aur”. Pentru boxerii români anul acesta centura a însemnat șase medalii de aur, dar să nu uităm că în finale am avut nu mai puțin de 10 boxeri. În sunetul trompetelor am aplaudat cu bucurie pe: Cristian Movea (muscă), Nicolae Talpoș (pană), Ștefan Driscu (semimijlocie), Dănuț Lugigan (mijlocie mică), Vasile Florian (mijlocie) și Dumitru Senciuc (semigrea), care și-au văzut răsplătite eforturile cu mult râvnita medalie de aur.

Dar, să nu ne îmbătăm cu apă rece și să acredităm ideea că cele șase medalii de aur obținute de pugiliștii români la cea de-a XV-a ediție a „Centurii de aur” sint un criteriu demn de luat în considerație acum, în preajma Campionatelor mondiale de box ce vor avea loc luna viitoare în orașul american Reno.

Succesul trebuie raportat strict la turneul recent încheiat unde, în ciuda participării a opt țări: Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, Iugoslavia, R.P. Mongolă, Siria, Turcia și U.R.S.S., valoarea combatanților a fost mai mult decât modestă din care motiv puține au fost întilniri care să electrizeze sala, așa cum se întâmpla odinioară.

Turneele de box care durează mai multe zile pot fi împărțite în două: pină la semifinale și de la semifinale înainte. Este un lucru știut că primele zile ale marilor întilniri, atunci cind se aleg bobii, sint și cele mai spectaculoase, mai ales pentru spectatorul iubitor de K.O. Atunci se pot întilni pe ring valori diferențiate care, după părerea noastră, aruncă un con de umbră asupra artei pugiliste. Am urmărit ultimele gale fără să regret prea mult, că am lipsit la primele, căci personal nu iubesc K.O. Semifinalele și finalele au fost suficiente pentru a vedea evoluțiile boxerilor noștri. Din păcate, nu am remarcat nici un singur boxer care să intrinsecă calități deosebite la capitolul condiție fizică.

Dintre reprezentanții români, cea mai bună impresie ne-a lăsat-o musca Nicolae Iancu, pe care l-am văzut învingător în meciul cu bulgarul Krasimir Ceolakov. De ce scriem acest lucru? Pentru că Iancu are cap, cu alte cuvinte judecă înainte de a lovi. De mulți ani nu am mai văzut pe ring un sportiv cu luciditatea lui Iancu. El știe cind, cum și, mai ales, unde să lovească. Face box de riposte și asta este mare lucru.

DAN BIRLADEANU ■

Cronica șoselei

De la o vreme, Călin era de nerecunoscut. El, omul jovial, vesel, care nu punea niciodată nimic la suflet, capabil cu o glumă să redea buna dispoziție tuturor celor din jur, fie de la serviciu, fie acasă, devenise un om ursuz, veșnic îngândurat, care nu mai ridea, nu mai glumea, nu mai era cum a fost. Vorbea numai cind era întrebare și atunci răspunsurile îl erau telegrafice și rostite cu o voce aspră, dură. De unde venirea lui acasă era așteptată, înaintea, cu nerăbdare, fiindcă toți ai lui, de la bunicul de 80 de ani și pină la nepotul de cinci ani, știau că hitrul de Călin îi va face să ridă în hohote, cu snoavele lui, acum, în preajma sosirii lui de la serviciu, toți se retrăgeau, își găseau de lucru în alte camere ori afară, în grădină. Cele mai îngrijorate din pricina comportării lui ciudate, inexplicabile, erau soția, cu care avea doi copii: un băiat de 8 ani și o fetiță încă la grădiniță, precum și mama, o femeie înaltă, satenă, care nu arăta nici pe departe cei 50 de ani ce îi avea. Tine mult la Călin, e primul ei copil și se mindrește cu el. Înalt, un adevărat uriaș, cu un piept de atlet, dar cu niște ochi albaștri, buni, ușor nostalgici, care contrastează parca cu statura lui neobișnuită, o moșteneste, ca fire și sănătate, pe maică-sa. Are 30 de ani, dar nu a fost bolnav niciodată. Exact,

Nana Ioana

precum Alexandre Dumas vorbea despre prietenul său, poetul Saint-Valry, proverbial pentru sănătatea sa de fier: „Cind răcește la picioare, face guturai în anul următor”, așa și nana Ioana, mama lui Călin, spunea referindu-se la fiul său: „Păi asta poate să stea o noapte întreagă, în cămașă, la 20 de grade minus și n-are nici pe dracu”.

Cei doi copii ai maistrului metalurgist și prislea al casei, feciorul mai mic al lui soră-sa, care, de obicei, era primul luat în brațe de către unchi la sosirea lui acasă și ridicat pină în tavan — spre satisfacția deosebită a picului, — se uitau acum cu curiozitate la omul încrunțat, întrebând cu timiditate în primul rind pe bunica ce le căuta în coarne și la care aveau mai mare trecere: „Nană, ce are Călin de nu mai iubește pe nimeni din casa asta, nici chiar pe noi, care primeam întotdeauna ceva bun de la el, cind venea acasă?”. Sinceritatea copiilor, precocitatea lor, o făceau pe Ioana să-i dea lacrimile. „O fi și el supărat de ceva, lăsați-l în pace”. Cei mici se uitau la uriaș curioși, cu ochi mari și apoi, cu o mină serioasă, se retrăgeau din calea lui mergind cu spatele, parca spre a se convinge încă o dată că bărbatul nu le dă nici o atenție.

În timp ce maistrul, retras în dormitor, stătea întins pe pat,

gînditor, neputind adormi, mama lui Călin, împreună cu noră-sa, învățătoare în comună, vorbeau încet pentru a nu-l stînjeni pe omul care, în mod vădit, nu-și găsea liniștea. „Nu pot pricepe, mamă, ce se întâmplă cu Călin. În primul rind, în trecut, cind avea cite un necaz, ni-l împărțea imediat cum ajungea acasă. Îți amintești, ultima oară, cind s-a certat cu inginerul, cit de revoltat era de invinuirea care i se aducea pe nedrept? Credeam că vor rămîne dușmani toată viața. Aș, de unde! După citeva minute le-a trecut. Călin i-a spus un banc și au devenit aceiași buni amici”.

„Noi sintem la fel. Ne aprindem repede și ne trece la fel de repede”, spunea bărbatu-meu.

„Acum e altceva. Cred că s-a întimplat ceva serios, nu-i el om care să țină supărarea pentru fleacuri. Și noaptea cum se frămîntă. Se sucește întruna. El, care dormea tun și se scula dimineața exact pe partea pe care se culcase, cearcăful fiind perfect întins sub el, acum totul e mototolit, de crezi că lenjeria n-a mai fost schimbată de-un an. L-am întrebare, ieri după-amiază, cind mata erai plecată cu cumnată-mea și copiii, cu grijă și atenție: „Ce te frămîntă, Căline? Ce-i cu tine? Ai slăbit. Nu mănînci ca lumea, nu vorbești cu nimeni. Nu cumva pot să te ajut cu ceva? Tu, care înainte, erai așa de bun, de vesel, de generos...” „Nu, Marico, nu mă poți ajuta cu nimic, din păcate. Mai mult nu pot să-ți spun nimic. Iartă-mă!” Expresia feței îi era

blindă, dar tare, tare, tristă. Am încercat eu să-l mai întreb, să-l determin să-mi spună ceva, cit de puțin, dar mi-a fost imposibil. Fața i s-a transformat într-o stană de piatră. M-a bușit plînsul, mă gîndeam la viața noastră atit de senină pe care acest nor teribil a întunecat-o. Apoi și-a luat scurta și, fără să-și ia rămas bun, a plecat. Spune, scumpă mamă, sfătuiește-mă ce să fac. Ești bună la suflet, la fel ca el, nu cumva o fi vreo femeie la mijloc, vreo necaz la serviciu?”. „Să știi, Marico, că n-am stat cu miinile în sin. Nu ți-am spus pină acum, dar am discutat cu vreo trei dintre prietenii lui. „Nană Ioană, la uzină nu i s-a întimplat nimic, mi-au zis ei, totul e normal, ba directorul chiar l-a lăudat pentru terminarea halei înainte de termea. Ce-i drept, e făcut, nici cu noi nu prea vorbește. Dacă îl întreb, bine, dacă nu, își vede de treabă încrunțat, morocănos. Ce ai, mă, uriașule? l-am întrebare mai zilele trecute. Ce-i cu tine? Te-a lăsat muierea, ori cumva ești îndrăgostit? S-a uitat la noi mustătrător, apoi a zîmbit ironic și ne-a întors spatele”.

Peste citeva zile s-a întors dintr-o delegație cel mai bun prieten al maistrului, Brad. „Îi știi, Marico, cel cu gemenele?” „Cum să nu, mamă, nu vine pe la noi din cind în cind? Nu e el cel care îl roagă pe Călin să-l ducă uneori la socri cu mașina?” „Cu familonul așa mi-e greu, uriașule, zice el, ajută-mă”. Și Călin al nostru, suflet mare, îl ajută de fiecare

Atunci cind primește o lovitură, știe să replieze. Este un adevărat scriemer și regretăm că nu a intrat în vederile maestrului Pona. De ce simțim nevoia să reamintim cuvintele unui astfel de universitar. Constantin Stoicescu care în 1939 spunea: „boxul e un exercițiu fizic în care victoria nu se dobîndește decât grație îndemînării, promptitudinii mișcărilor, precizunii și mai ales raționamentului — căci nu învingi decit dacă descoperi părțile slabe ale jocului potrivnicului tău, greșelile sale tactice, erorile metodei întrebuintate. Pe cită vreme la aruncarea greutății bunăoară sau la azvirlitul sulitei se cer numai mușchi solizi, la box e necesară judecata”. În meciul cu bulgarul, Iancu a fost dat învingător de arbitri. I-am văzut ochii înlăcrimați de emoție și bucurie, căci nu e puțin lucru să te vezi finalist la 19 ani. Dar bucuria a fost efemeră, că nici bine nu a ajuns în cabină și a aflat că el este marele învins. Nu ne interesează discuțiile de la masa verde și socotim că oficialul care nu a știut să citească cinci buletine este foarte vinovat. Cu destinul unui sportiv nimeni n-are voie să greșească, mai ales atunci cind este vorba de un sport dur cum este boxul.

Anul acesta greșeli flagrante de arbitraj nu am observat. Dintre arbitrii români am remarcat pe Gabriel Danciu și Dumitru Baciu, totdeauna pe fază, prompt și energici. După noi ei pot oficia cu succes pe orice ring din lume.

Dintre sportivii străini fără indoială, figura proeminentă a acestei editii a fost bulgarul Ivailo Marinov, dublu campion european (1931 și 1933) și campion mondial (1932), care pe ringul din București și-a onorat cu brio cartea de vizită. El ne-a demonstrat că titlurile obținute nu au fost întâmplătoare. Are intuiția ringului, ochi necruțători, joc de picioare derutant. Știe ce este o eschivă și o scădere de nivel. Lovește prompt, rapid și mai ales atunci cind face pasul înapoi.

În gala finală cel mai răsunător succes i-a revenit lui Dumitru Senciuc, care l-a învins de o manieră impresionantă pe tînărul cubanez Lazaro Lugo Rodriguez. Dar din această răsunaătoare victorie Senciuc trebuie în primul rind să învețe, căci el lovește năpraznic, dar și primește nepermis de multe pumni. La categoria semigrea loviturile se dovedesc de foarte multe ori mai mult decât periculoase.

Si acum mondialele. Pe cine trimitem? Ca martori oculari la precedenta editie dorim să spunem că acolo, la mondiale, cîștigă boxul modern care înseamnă lupta corp la corp, reacții în exercițiu, ochi de vultur, gîndire tactică, joc de picioare derutant și multe, foarte multe eschive — acele virtuți pe care la actuala centură nu le-am prea văzut.

VICTOR BEDA ■

La București, va fi rindul Stelei!

(Prin telefon de la trimisul nostru special)

Bruxelles, 2 aprilie. Ce nedrept este uneori fotbalul, stimă cititori! Ați văzut cu toții, așa că nu va fi nevoie să intru în prea multe amănunte. Steaua a evoluat de la egal la egal cu reputata ei adversară și, totuși, a pierdut! Dacă s-ar fi punctat ca la box, fără îndoielă că nici unul dintre arbitrii judecătorești n-ar fi avut curajul să indice un învingător sau un altul, ambele echipe, care s-au întâlnit aici, în Parcul Astrid, din capitala Belgiei, nefiind cu nimic superioare una celeilalte. A fost însă suficientă o eroare a tușierului Schurell, care a închis ochii la ofsaidul lui Scifo, pentru ca ex-italianul să răpună un portar, acest excelent Duccadam, care părea de neînving. Cu excepția minutului cu pricina, cauzat de greșeala (probabil involuntară a unuia dintre linieri), Steaua s-a impus ca o echipă cu adevărat de talie europeană. N-a mai mirat pe nimeni, nici măcar pe cei mai infocați suporterți ai Anderlechtului (care au cîntat, cam fără

sens, Marșul triumfal din Aida) că un stadion arhiplin a sfîrșit prin a-i aplauda pe campionii României. Nu mă întrec în superlative, oricît de merituos, un meci pierdut rămîne un meci pierdut, dar trebuie să precizez că Steaua și-a dobîndit aici, pe lingă oportunități reale de a intra în mult dorita finală, și respectul specialiștilor și spectatorilor de pe stadionul „Vandenberg”. Renunțînd la orice complexe, prestînd un fotbal coerent, legat și devotat, fotbalistii români au avut momente superbe. Ei au încheiat în avantaj la cornere (2-1) și au ratat, mai ales în prima repriză, cîteva ocazii uriașe, între care, pe cele ale lui Bölöni (min. 14) și Lăcătuș (min. 41), părea să scrie gol. Desigur, în repriza a doua, calitatea de gazdă a lui Anderlecht, acest „trust” internațional de fotbal, cu trei danzei, un jugoslav, un spaniol, un islandez și un ex-italian, a ieșit mai mult în evidență. Dar nici o clipă, Steaua, deși a conțat mai puțin în ofensivă, nu și-a pierdut capul. Presiunea belgienilor a fost mai degrabă teritorială și nu s-a transfor-

mat, spre dezamăgirea spectatorilor, în asediul promis și sperat.

La ora la care primesc legătura, conferința de presă e în plină desfășurare și nu vă pot oferi amănunte de la ea. Mă grăbesc să închei, avînd să revin săptămîna viitoare și notînd că pentru Steaua porțile calificării spre finală rămîn încă deschise. Atît jucătorii belgieni, cit și zierele din Bruxelles, au vorbit tot timpul despre necesitatea ca Anderlecht să obțină o diferență de două goluri, care li se arată liniștitoare. Această diferență, după cum știți, n-a fost realizată, în general și, cu atît mai mult, în această situație concretă, judecînd după cele petrecute aici, un 1-0 reprezintă un avantaj fragil și ușor de răsturnat. Sperăm că Steaua va găsi inspirațiile, energiile și soluțiile să-și apropie calificarea în meciul de la București. Evoluția ei aici a însemnat de asta sint foarte sigur, o frumoasă promisiune. Atît, voi reveni săptămîna viitoare.

OVIDIU IOANŢOIAIA ■

La peluză

Se poate

Da. După prima manșă, la Bruxelles, scor identic, 0-1, cu cel de la Budapesta. Mie mi se pare că în prima repriză jocul Stelei a fost mai simplu și mai periculos decît al adversarei sale. A fost, în orice caz, cea mai frumoasă repriză în deplasare a unei echipe românești în această fază a competiției. Momente lungi ale luptei au purtat amprenta stilului echipei noastre. Jocul de o desăvîrșită sportivitate a scos în evidență egalitatea valorilor. După pauză, în chip ciudat, Steaua a apărut ușor febrilă, precipitată. Mai avea un pas și acel pas părindu-i se posibil a iscat nerăbdarea. Și nimic nu obosește mai mult psihicul. Vreau să spun că jucătorii păreau oboseți, fizic sau psihic, nu știu. Meciul nu este jucat. N-ar fi fost jucat nici dacă noi am fi fost aceia care am fi obținut victoria. Nici atunci n-ar fi fost mai ușor. Anderlecht este capabilă de orice, inclusiv de a fi înfrîntă la două puncte și chiar trei puncte diferență. Reținem, după prestația Stelei din prima repriză, și faptul că jucătorii noștri sînt în stare de așa ceva. Au dovedit-o în meciul cu Honved au demonstrat-o la Helsinki. Dacă ne-am bucura pentru acest scor strins, ar însemna că ne subapreciem; și am subaprecia inclusiv potențialul adversarilor noștri. Dacă am regreta acel 0-1 de care am fost atît de aproape, ne-am dovedi lipsiți de simțul realității. Am jucat în

NICOLAE CRISTACHE ■

„Electronica”, ultima noutate

Semnalăm și noi apariția, la raioanele de specialitate ale magazinelor din București, a primului radiocasetofon stereo portabil produs de Întreprinderea „Electronica”. Noul radiocasetofon are cinci lungimi de undă, control automat al frecvenței, microfoane cu electret, selector pentru tipurile de casete folosite și poate fi alimentat la rețea, cu baterii sau de la sursa de la bordul autoturismului.

● O nouă stea pe afișul Delfinarului din Constanța? Așa se pare. Deocamdată, proaspătul venit, pinguinul Tedy (adus de nava de pescuit oceanic Polar XII), își învață rolul.

● De la începutul anului la maternitatea Spitalului județean Slatina au venit pe lume 1500 de nou-născuți. Cel de-al 1500-lea, un băiețel, este al șaptelea copil al Tanței Birleanu, din comuna Icoana.

Nou tip de antenă auto

Un produs nou care, sîntem siguri, îl interesează pe foarte mulți posesori de autoturisme. Cooperativa „Radiotehnică” din Constanța a realizat o antenă auto cu amplificator. Pe lingă faptul că prin dimensiunile ei reduse contribuie la estetica autoturismului, noul tip de antenă auto, cel puțin așa susțin creatorii ei, asigură o audiere mai clară și o amplificare a sunetului, chiar dacă ne aflăm cu mașina într-o zonă de depresiune.

Dacă vreți să plantați un pom

Cîteva sfaturi utile pentru cei care vor să-și planteze acum un pom în curte dă ziarul „Dobrogea Nouă”. Le reproducem și noi pentru cei interesați. Un pom bun de plantat trebuie să aibă cel puțin trei rădăcini principale, de minimum 35 cm, bine dezvoltate și fără răni, iar tulpina să fie dreaptă, sănătoasă. Înălțimea trunchiului trebuie să fie de 50-70 cm pentru pomii pitici, de 70-100 cm pentru cei cu trunchi mijlociu și 100-120 cm pentru pomii cu trunchi înalt.

Energia solară în actualitate

Din nou despre folosirea energiei solare, de data aceasta în Capitală. Agerpres ne informează că economia realizată anul trecut, în București, cu ajutorul energiei captate prin panouri solare instalate în diferite întreprinderi industriale, institute de cercetare și în ansambluri de locuințe (însumînd o suprafață de 65 000 m.p.) echivalează cu peste 5 000 tone combustibil convențional. Acest rezultat stimulează preocupările specialiștilor bucureșteni pentru extinderea utilizării e-

nergiei solare în diverse sectoare de activitate. Aflăm astfel că pe ansamblul Capitalei vor mai fi montate, în acest an, încă 20 000 m.p. panouri solare, care împreună cu celelalte acțiuni de recuperare a energiei vor asigura o economie anuală de circa 15 000 tone combustibil convențional. Printre unitățile industriale care vor beneficia de noi panouri solare se numără întreprinderile „Autobuzul”, „Republica”, „Automatică”, cea de avioane, poligrafică „Luceafărul”, „Frigocom”, precum și o serie de institute de cercetare și proiectare. Pe baza experienței cîștigate prin instalarea unei adevărate baterii de panouri solare în ansamblul de locuințe Băneasa,

legătura între Piața Scintei și strada Șura Mare prin șos. Kiseleff — Piața Victoriei — b-dul Ana Ipătescu — b-dul Magheru — b-dul Nicolae Bălcescu — b-dul 1848 — Piața Unirii — b-dul Dimitrie Cantemir — Calea Șerban Vodă — Piața Pieptănari — Șos. Olteniței. De altfel, în ultima vreme rețeaua de maxi-taxi a cunoscut o (remarcată de călători) extindere care, sperăm, va continua. Cum se vede, I.T.B.-ul ne rezervă și surprize plăcute.

Locomotivă agricolă

La Uzinele 23 August din Capitală a fost realizată o locomotivă agricolă. Avînd 100 de

nurilor să furnizeze călătorilor informații corecte. Cu alte cuvinte, să le poți consulta fără teama că în spatele informațiilor pe care vrei să le obții despre sosirea, plecarea sau destinația finală a unui tren,

La Operă

● Mezzosoprana Elena Gaja, de la Opera Română din Timișoara va cînta rolul titular din Carmen pe scena Operei bucureștene, vineri 4 aprilie (ora 18). Don José va fi interpretat de Gabriel Năstase, Escamillo de Nicolae Urdăreanu, Michaela de Elvira Cirje. Dirijor Constantin Petrovici.

● Sîmbătă 5 aprilie, la ora 18, Flautul fermecat. În distribuție figurează: Teodor Ciurdea (Sarastro), Ștefăniță Lascu (Tamino), Eleonora Enăchescu (Regina nopții), Elena Simionescu (Pamino), Alexandru Moisuc (Papageno), Marina Mirea, Monica Teodorescu, Mihaela Agachi (Cele 3 Doamne), Cornelia Angelescu (Papagena), Marcel Angelescu (Nonosatos) și la pupitrul Constantin Petrovici.

● Baletul Coppelia în matineul de duminică 6 aprilie are ca principali interpreți pe Rose Marie Both-Stocec, Gabriel Opincaru (debut în rolul Franz) și Adrian Caracac. Dirijează Carol Litvin.

● Din repertoriul wagnerian Tannhäuser — duminică seara (ora 18). Interpretează: Mariana Stoica, Lucia Tibuleac, Gerda Radler-Anca, Anatol Covall (rolul titular), Pompei Hărășteanu, Lucian Marinescu, Corneliu Fănățeanu, Dan Zancu, Nicolae Bratu, Ștefan Teodorescu. Conducerea muzicală Cornel Trăilescu.

● Matinee pentru copii: luni 7 aprilie, la orele 10 și 12,30 — Povestea micului Pan de Laurențiu Profeta.

● S-a reluat ciclul „Capodopere lirice în interpretări celebre”. Luni 7 aprilie, la ora 18, opera Nabucco de Verdi. Comentator artistul emerit Cornel Stavru.

● Tot din creația verdiană opera Bal mascat este programată marți 8 aprilie la ora 18. În rolurile principale: Constantin Ene, Nicolae Urziceanu, Monica Teodorescu, Lucia Cicoară-Drăgan, Eleonora Enăchescu, Dirijează Cornel Trăilescu.

● Tripticul de balet Rapsodia Română nr. 1 de George Enescu, Bolero de Ravel și Carmen de Bizet-Scodrin, miercuri 9 aprilie (ora 18). Notăm, din distribuție, pe Maria Cumberi, Florin Brăndușă, Daniela Constantinoiu și Mihai Tugearu.

● Dirijorul austriac Walter Breiner va asigura conducerea muzicală a spectacolului Traviata de İoi 10 aprilie (ora 18), cu Silvia Voinea în rolul titular, Ștefăniță Lascu (Alfredo), Vasile Martinou (Germont).

Ultima oră

de care beneficiază aproape 10 000 de locuitori, acest sistem se va extinde și în alte cartiere. Pînă la finele cîincinalului se preconizează ca, prin intensificarea activității de cercetare și proiectare, a acțiunilor de valorificare a resurselor energetice refolosibile și a surselor noi, să se obțină, în Capitală, o economie de combustibil convențional mai mare cu 36 la sută față de realizările anului 1985.

● La Întreprinderea chimică Fălticeni a fost realizat un produs, „Ponilit-GT 1”, care împiedică depunerea sărurilor pe pereții interiori ai conductelor și instalațiilor utilizate în transportul apelor termale.

● A început montajul echipamentelor tehnice și aparatului pentru control și dirijarea navigației la turnul de control al Gării fluviale din portul maritim-fluvial Medgidia.

Filatelică

O veste pentru filatelii. A fost pusă în circulație o nouă emisiune de timbre: „Reproduceri de artă Nicolae Toniza”. Emisiunea marchează împlinirea anul acesta a 100 de ani de nașterea pictorului și este formată din patru valori care reproduc tablourile: „Nina în verde”, „Irina”, „Fetița pădurarului” și „Femeie în cerdac”.

● La poalele muntelui Caraiman, în zona Ferăstrău, a fost dat de curînd în folosință un teleschi lung de 320 m. Nu știm dacă în zona respectivă se mai poate schia acum, dar oricum pentru iubitorii acestui sport vestea constituie un motiv de bucurie.

Maxi-taxi

În Capitală a început să funcționeze o nouă linie de maxi-taxi cu numărul 524. Ea asigură

cai-putere, ea este destinată transporturilor mici în perimetrul unor unități agricole. Dintre avantajele acestui tip de locomotivă notăm cîteva: consum redus de carburant (mai mic decît al unui autocamion de aceeași putere), greutate proprie redusă, poate circula pe șine la a căror amplasare nu sînt necesare lucrări speciale de fundație.

● O nouă montare Caragiale — O serioasă pierdută — la Teatrul de Stat din Arad. Recentă premieră poartă semnătura regizorului Dan Alecsandrescu, de la Teatrul de Stat din Tirgu Mureș (care se întoarce astfel la o mai veche dragoste a sa — teatrul arădean). Scenografia este semnată de Onisim Colta. În imagine, actorii Mona Tără și Dan Antoci în clasicele roluri Zoe Tipătescu și Cațavencu.

Călători păcăliți

Considerăm normal, și nu credem că putem fi contraziși, ca panourile pe care se afixează într-o gară mersul tre-

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

